

MECLİS BAŞKANI'NIN ÇAĞRISINA KİTLE ÖRGÜTLERİNDEN DESTEK:

Hazırlıklara başladık

TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un 23 Nisan'da saat 21.00'de evlerden İstiklâl Marşı okunması çağrısı olumlu karşılandı

CUMHURİYET Kadınları Derneği, Türkiye Emekli Subaylar Derneği, Türkiye Gençlik Birliği ve Osmanlı Ocakları şimdiden bayrakları hazırladıklarını söyledi. Aydınlik'a konuşan kitle örgütleri başkanları, "Salgın günleri, 23 Nisan'ın 100. yıl coşkusunun önüne geçemez" dedi. 10'da

YA İSTİKLÂL YA ÖLÜM DİZİSİ-3

Atatürk'ün Bütün Eserleri (ATABE) Genel Yayın Yönetmeni Şule Perinçek: **BUGÜNE MESAJ VAR**

HABERİ 11'de

YASA BUGÜN MECLİSTE

PERFORMANS KALKMADAN ŞİDDET BİTMEZ

Sağlıkta Şiddet Yasası'nın yetersiz olduğunu belirten hekimler, 'ne kadar hasta bakarsan o kadar para kazanırsın' sisteminin yerine kamuca bir sistem kurulması gerektiğini söyledi

VATAN EMEK NAMUS

Aydınlik

KURULUŞ: 1921

9 NİSAN 2020, PERŞEMBE

2.5 TL

www.aydinlik.com.tr

İÇ Hastalıkları Uzmanı Doktor Hikmet Çevik, Sağlık Bakanlığı'nın insanları hastaneye gitmeye teşvik ettiğini söyledi. Bu durumun hastanelerde yoğunluk oluşturduğunu, idarelerin de çalışanları baskı altına aldığını belirtti. Antalya Eski Tabip Odası Başkanı Selçuk Koçlar da "Ne kadar çok hasta üretirsen o kadar çok para vereceğim diye bir sistem olabilir mi? Bu sistem otomatikman şiddeti de tetikliyor zaten" dedi. Doktorlara göre çözüm sistemin kökten değişmesinde. Öte yandan Ak Parti Milletvekili Arife Polat, yasanın bu hafta çıkmasını beklediklerini ifade etti.

» GÖKHAN BÜYÜK'ün haberi 7'de

20 BİN ÖĞRETMEN ORTADA KALDI

Onlar 18 Mart'ta atandı. Fakat henüz kararnamelerini alamadılar. Ne özlük hakları ne maaşları ne de sigortaları var. Kiralarını, faturalarını nasıl ödeyeceklerini düşünen öğretmenlerin tek talebi atama kararnamelerinin elektronik ortamda gönderilmesi

Atanırken sevinçten birbirine sarılan öğretmenler, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan tekrar mutlu haber bekliyor.

» SAĞLIK GÜVENCELERİ YOK!

» ATANMIŞ İŞSİZLER

ÖĞRETMEN adayları Temmuz 2019'da KPSS'ye girdi. 31 Ağustos'ta sonuçlar açıklandı. Mülakattan geçtiler. 8 ay sonra da atandılar. Kararnameleri açıklanmadığı için kimi hâlâ ailesinin yanında kalıyor, kimi de arkadaşlarından aldığı borçla geçiniyor. Hasta olduklarında hastaneye gidecek sağlık güvenceleri yok. Ne yapacaklarını bilemiyorlar ancak yine de ağızlarında tek cümle var: Göreve hazırız!

BİR çoğu ücretli öğretmenliğe ya da başka işlere başvurmuş ancak atama ihtimalleri nedeniyle işe alınmamış. Atamaların eylülde sarkması durumunda 2-3 ay için iş bulamama endişesi hâkim. "Atanmış işsizleriz" diyen öğretmenler, durumlarını çevresindeki insanlara da anlatmakta zorlanıyorlar. Zorlu bir süreçten geçildiğinin farkında olduklarını vurgulayan öğretmenler bir an önce mağduriyetlerinin giderilmesini istiyor.

DENİZ BİLİCİ'nin haberi 4'te

Ne kumpas ne korona...

FETÖ'nün Balyoz kumpasıyla zindana attığı emekli Tuğamiral Nadir Hakan Eraydın, yakalandığı koronavirüsü de yendi. Aydınlik'a konuşan Eraydın, "En büyük üç sorunum yüksek ateş, kuru öksürük ve akciğerlerdeki iltihabın kurutulması oldu. En çok ateş konusunda zorlandım, halüsinasyonlar gördüm. Sağlık çalışanlarının hakkı ödenmez. Olabildiğince tedbir alın" dedi. » **OLCA KABAKTEPE'nin haberi 8'de**

İki lider görüştü

Sanat galerileri destek bekliyor 13'te

Yeni dünyayı ABD anlamıyor 15'te

Amaçları genel af

CHP ve HDP, TBMM'de görüşülen infaz yasasının kapsamını genişletilerek 'af yasası' olarak görüşülmesini istedi. Hukukçular, terörden hükümlülerin paket dışında tutulmasının önemli olduğunu söyledi

AVUKAT Nusret Senem, FETÖ ve PKK mensuplarının paketten yararlandırılma girişimlerini kabul etmediklerini belirtti. Avukat Zeynep Küçük, sahte mağduriyet havası yaratılmaya çalışıldığını buna karşı dikkatli olunmasını istedi. Avukat Nuriye Kadan bu konuda geri adım atılmaması gerektiğini ifade etti. MHP Grup Başkanvekili Muhammet Levent Bülbül de bu konuda diretmenin vakit kaybı yaratacağını bildirdi. 7'de

PKK işçileri öldürdü Halk TV Demirtaş'ı çıkardı

TERÖR örgütü Diyarbakır'ın Kulp ilçesinin Güleç Mahallesi kırsalında çalışmaya giden işçilerin bulunduğu araca el yapımı patlayıcılarla saldırdı. Saldırıda 5 emekçi şehit düştü. Halk TV ise terör suçundan tutuklu olan Selahattin Demirtaş'ın eşini yayına çıkardı. Demirtaş, yayında infaz yasasının kapsamının genişletilmesini istedi. 7'de

Üretimi ve istihdamı sürdürmek için kamulaştırma

VATAN Partisi'nin Üretim Devrimi Programının 10. Maddesinde düzenlediği "İflas Eden İşletmelerin İstihdamı Korumak ve Üretimi Sürdürmek Amacıyla Kamulaştırılması" artık biricik çözümdür. Kamulaştırmanın amacı, üretim çarkını çevirmek, başka deyişle Ekmek Teknesini korumaktır. Kamulaştırmada, kamunun, işçi ve memurların ve iflas eden işletme sahibinin üç ayaklı karma mülkiyeti ve birlikte yönetimleri öngörülmüştür.

» DOĞU PERİNÇEK'in yazısı 8'de

Korona döneminde protesto yapılmasın!

SALGIN nedeniyle ekonomide yaşanan durgunluk esnaf ve iş insanlarını zora soktu. İş insanları, önceki dönemde yasal takibe uğramayanların, pandemi sürecinde çek ve senetlerinin protesto olarak sayılmaması ve sicillerine işlenmemesi gerektiğini söyledi. » **RECEP ERÇİN'in haberi 6'da**

Yerel basından Bi'ke: Bizi unutmayın SAYFA 7'de

Okur hattı
0530 163 08 70

MEHMET AKKAYA
İşyerlerinde giderilmeyen riskler

UFUK SÖYLEMEZ
Trump yine hedef sapırıyor!

İSMET ÖZÇELİK
Koronavirüs sonrası ne olacak?

GAFFAR YAKINCA
Salgın ve gıda güvenliği

9 772146 235615 ISSN 2146-2356

Anadoluyuz biz

İŞİL ÇETİN / Cumhuriyet Kadınları Derneği GYK üyesi

ANADOLU insanının varlık yokluk sınavlarında yürüttüğü mücadele, her zaman en büyük gücümüz olan dayanışma geleneğimizle kardeş oldu. Emperyalizme karşı savaşlarımızı hep bu ruhla kazandık. Dayanışma, bizim insanımızın mücadelesinin en büyük silahı, zaferlerimizin de en büyük tacidir. Çünkü dayanışma, geleneğidir Anadolu insanının. Var olduğu her yerdedir. Evindedir, işindedir, acısındadır, mutluluğundadır, yokluğundadır, varlığındadır. Herhangi bir Anadolu köyüne gidin, kahveye oturun. Kimin çayını içeceğinizi, kimin evinde kalacağınızı şaşırarsınız. Herkes vermek ister çayından. Bir köy düğününe gidin kimin düğünü olduğunu anlayamazsınız. Çünkü o düğün bütün köyündür. Düğünü elle, harmanı yelle olur.

Bir cenazeye gidin, kim yakınına kaybetmiş anlayamazsınız. Çünkü o cenaze bütün köyün, düşen ateş bütün köylünün evine düşmüştür. Yakın yakar bütün analar. Hiçbir evde televizyon açılmaz, müzik sesi duymazsınız, sessizliğin içinde paylaşırlar acılarını. Hiç bir köy evinde yemek yediniz mi? Tabaklarının ve kaşıklarının altında küçük küçük yerlerinden boya olduğunu görürsünüz. Niye mi? Cenaze ve düğünlerde kimin evinde kalabalık olacağı o tabaklar ve kaşıklar, o eve taşınır. Kalabalık dağıldı mı herkes boyasının rengine göre seçer götdüklerini. Bir dahaki sefere yine hep birlikte kullanmak üzere. Kavgalarımız olmaz mı bizim? Olur elbette.

Küslüğümüzün ömrü, eğer o güne kadar acı bir olay geçmemişse başımızdan en fazla bayramlarımıza kadardır. Çünkü bayramlarda küslük olmaz bizde. Köyden giden asker sadece anasının değil, bütün köyün kınalı kuzusudur. Köyünden asker göndermiş kahvelerde oturur, ana haberlerde bakın sessizliğe. Bizim Mehmet de oradaydı,

az sessiz olun hele. Belediyeler bile bu dayanışma ruhunun araçlarıyla gider köylerini. Belediye başkanı o dayanışma da varsa en iyi başkandır, muhtar dayanışmaya destekse en iyi muhtardır. Hele bir de düğünlerde zeybek oynamayı biliyorsa, bakın o Ege köylüsünün guruna. Anadolu insanı, dayanışmada varsa 'iyi' beller dostunu. İlle dostun güllü yaralar bizim insanımızı. Komşusu açken, kendisi tok olmaz.

HÂLÂ DAMARLARIMIZDAKİ ASIL KANI TAŞIYORUZ

Bizler ne acıların, ne yoklukların, ne zaferlerin, ne savaşların içerisinde millet olmuş, yoğrulmuş bir milletin kadim tarihinde hala göz dikilen toprakların evlatlarıyız. Hiçbir kuvvet, hiçbir sistemin gücü yetmemiş bu ruhu yok etmeye. Ortak düşmanla savaşırken hemen görüyorsunuz o tertemiz Anadolu toprağının farkını. Hatta ayakları kendi toprağına basanla, basmayanın da farkını. Çözümlere bakıyoruz hepsi bizden, içimizden. Güzellik anlayışımızdan, beslenme alışkanlığımızdan tutun da temizlik alışkanlıklarımıza kadar birçok alanda aldığımız önlemlere bir bakın. Aslında bizde olmayan, kapitalizmin yaşamımızmış gibi bize yaptırdığı yoz ve bizi bize yabancılaştıran, sonradan eklediğimiz kabuklar olduğunu görmek düşündürücü. İlk vakanın duyulduğu itibaren apartmanlarımızın kapısına "ihtiyaç duyduğunuzda beni arayın, sizin alışverişiniz ben yapabilirim" yazan, sağlık çalışmalarının bize ihtiyacı var deyip cepheye malzeme üreten, taşıyan Anadolu insanının, küçüklerini sevmek,

Korona ile mücadele artık günlük yaşamımızın merkezinde. Kadınıyla, erkeğiyle, yaşlısıyla, genciyle, çocuk çocuk herkes asker ve hepimiz cephedeyiz. Bu savaşın cepheleri de evlerimiz. Bütün askerlerin evlerinde morale, aynı şekilde ve aynı şartlarda sağlıklı, dinç, özgüvenli, mutlu olmasına ve endişelerinin yok edilmesine ihtiyaç var

büyüklerini saymakla, varlığını Türk varlığına armağan eden bir milletin damarlarındaki akan kanın asaletine şahit oluyoruz. Yine tam da bu toprağın bağrından filizlenmiş, göz bebeklerimiz Türkiye Gençlik Birliği, madem öyle biz varız diye atılıyor en öne. Haydi diyor yine battaniyesini evladının üstünden alıp cepheye malzeme taşıyan Şerife Bacılar, ordumuza malzeme gerek. Cumhuriyet Kadını yine görevi başında.

HEPİMİZ CEPHEDEYİZ

Korona ile mücadele artık günlük yaşamımızın merkezinde. Kadınıyla, erkeğiyle, yaşlısıyla, genciyle, çocuk çocuk herkes asker ve hepimiz cephedeyiz. Bu savaşın cepheleri de evlerimiz. Bütün askerlerin evlerinde morale, aynı şekilde ve aynı şartlarda sağlıklı, dinç, özgüvenli, mutlu olmasına ve endişelerinin yok edilmesine ihtiyaç var. Her

zamankinden daha çok umuda, dayanışmaya, kenetlenmeye ihtiyacımız var. Evlerimizden bütün ailenin katıldığı sohbetleri duymaya, üzerinde dumanı tüten çorbamızı kaşıklarken, o çorbanın da emeğini, tıpkı ekmeği bölüştüğümüz gibi bölüştüğümüzü, sobamızda pişen yemegin kokusunu, oturduğumuz divanlarda içimize çektiğimizi görmemize ihtiyaç var. Beden olarak tek olsa bile, komşularımızın olduğunu hatırladığımızda ve bir telefonla nasıl çoğaldığımızı görmeye ihtiyacımız var. Her cephenin sevgi, saygı eşitlik temelinde yeniden sağlamlaştırılmasına, emperyalizmin dayattığı yozlaşmış kültürden ve feodalitenin kalıntılarından temizlenmesine, hepimizin "Aşkın bakışan göze doyulur mu?" diyen dilleri duymaya ihtiyacımız var.

ORDUMUZA SAHİP ÇIKALIM

Bunun için başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere gerekli bakanlık ve kurumların bu yönde çalışmalarla acil önlemler anlamları gerekmektedir. Cumhurbaşkanımızın aile içilerinde kenetlenmenin önemini, dayanışma ve paylaşmanın bu zor günleri atlamaadaki rolünü, köklerimizde kadına şiddet değil kadına sevgi ve saygı olduğunu belirten ulusa sesleniş konuşmalar

rı yapması, gerekli kurumlara ve bakanlıklara bu konunun önemini belirten genelgeler yayınlanması, birlik ruhumuzu ve aile bağlarımızı güçlendirilmesi bakımından önemlidir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımızın daha çok öne çıkmasına ve kampanyalar başlatmasına ihtiyacımız vardır. Televizyonlarda tamamen bu konuları içeren dizilerin, reklamların, filmlerin yer alması, özenle ve titizlikle hazırlanmış kamu spotları bize bizi hatırlatmanın en büyük aracı olacaktır. Milli Eğitim Bakanlığının öğrencilere bu yönde kompozisyon, resim, beste yarışmaları, ailelere ve çocuklarımıza birlikte yapabilecekleri dayanışmaya ve paylaşma yönelik ödevler vermesi ve uygun olan derslerde bu konulara yer vermesi, çocuklarımızı da dayanışma içine almamızın en önemli yöntemleridir. Haydi bu virüsü temizlerken, bize ait olmayan, yapay kabuklarımızdan tamamen soyunup, var olan ve unutturulan cevherlerimizi yeniden keşfedelim.Düşmanla mücadelede komutan çok önemlidir. Komutanın halkına, askerine moral vermesi, umut aşılması zaferlerin daha hızlı ve daha güçlü kazanılmasını sağlar. Şimdi saldırı alanlarımızın komutanları bu görevlerini de unutmamalıdır.

Çobanlara yeniden sigorta...

MEHMET ÖZTÜRK / Tarım gazetecisi

“YENİDEN çobanlara sigorta” dememin bir anlamı var. Bu konuyu ta zamanın tarım bakanları Mehdi Eker ve Ahmet Eşref Fakıbaba'ya arz etmemden kaynaklanıyor. Daha sonra yaptığım bir çok tv programı ve yazılarımda da konuyu ele almıştım. Ama şimdi konu farklı şekilde gündeme geldi.

Bir vesile 16 sene önce bu projenin bir tarım il müdürü tarafından uygulandığını öğrendim. Tarih 2004 veya 2005. Yer Sivas Kangal ilçesi. O zamanın Sivas il tarım müdürü vali beyi ikna ediyor ve 6 ay boyunca Kangal'daki bütün çobanların sigortalarnı özel idare bütçesinden ödeniyor. O il müdürü en son Kayseri il müdürüydü. Bugün ise Ankara'da, TAGEM Genel Müdürü. İsmi Özkan Kayacan. Konuyu sorduğumda doğruladı ve ekledi: "O zaman tam 3 yıl Kangal'da çoban sorunu olmadı."

Konunun Ankara'da da dillendirildiği biliyorun. Şimdilik denen şu: "Teşhis doğru." Teşhis doğru ise "tedavi kolay" dır.

Bu konuyu slogan olarak önümüzdeki dönemde çokça duyacak gibiyiz: "Gençler köyde kalacak; devlet sigorta yapacak."

Ben Sayın Kayacan'ın fiilen uyguladığı "çobana sigorta"yı çok önemsiyorum. Hatta küçükbaşın birincil ihtiyacı olduğunu düşünüyorum.

Ülkemizin koyun keçiye çok uygun olduğunu bilmeyen yok. Ama o koyunları otlatmak çobanlar dışlandı, horlandı, küçük görüldü. Evlenmeleri neredeyse imkansız hale getirildi. Devlet de uzun yıllar onları görmezden geldi. Tüketici kuzu eti yedi ama çobanı hiç aklına getirmede. Medya koyu-

nu keçiyi kurbanda fiyat endeksli gördü.

Kovit-19 hepimize bütün algılarımıza reset atma şansı verdi. "Tarım çağı" başladı. Tarıma, özelde çobanlara "gün doğdu." Artık hiçbir şeyi eski gözle görmeyeceğiz. Dağları ormanları koyun keçi ile dolduracağız. Çiftçiyi "baş tacı" yapacağız.

Sigorta sadece çobana yapılmayacak elbet. TAGEM Genel Müdürü Özkan Kayacan da aynı şeyi söyledi. Ziraat ve hayvancılıkla uğraşan genç erkek ve kızları da sigorta kapsamına almak gerekecek.

Bana göre belli ölçekte ekim, meyvecilik, fidancılık yapan ve en az 5 anaç ineği veya tosunu olanlara da devlet sigorta katkısı yapmalı.

Tarım ve hayvancılık iş gücüne dayalı alanlar. İthal çobanla bir yere kadar. Tamam bugün için böyle ve çözüm geçici de olsa bulundu. Ama biz "kendi çobanımızı da kendimiz üretmeliyiz."

Sigortalı olan çoban veya eşi hem ihtiyaca göre hem de köydeki kolay geçim sayesinde 1-2 tane değilim eminim 4-5 tane çocuk yapacaktır. Bana "İyi diyorsun da o çocukların eğitimi ne olacak, sosyal alan ne olacak" diye soruyorsunuz.

Çok kolay; isteyeni ortaokuldan sonra mesleğe yönlendirirsiniz. Köy okullarını açarsınız. Şu anda olduğu gibi "uzaktan eğitim" yaparsınız. Ayrıca herkes yüksek lisans yapmak, genel müdür olmak zorunda değil. Hatta parayı, okuyanlar değil meslek sahibi olanlar kazanacak bundan sonra.

Önümüzdeki dönem aleyhte çalışan "iç ve dış tarım lobileri" nin aksine halkımızın da desteği ile "Türkiye tarımı" arzu edilen seviyeye gelecektir.

TARIM VE KOVİT-19

SÜLEYMAN YURDDAŞER / Ziraat Yüksek Mühendisi

DÜNYA Kovit-19 virüsüne odaklanırken biz yazının başlığında tarımı öne yazdık. Tarımın önemi anlaşılmış görünüyor. Bu konuda da her konuda rol kapma ustası olanlar tarımın asli unsuru olan üretici ve ziraatçılara söz düşürmüyorlar. Hele bazı bilginlerin buğdayın kromozomunu değiştirdiği(!) gibi, hızlarını alamayıp hayvan ıslahına, barınak planlamasına kadar biliyorlar. Hele birde tarım ve hayvancılık diye başladılar mı bütün sorunlar çözülüyor. Burayı Mevlana'nın bir deyişi ile bitirelim; Mevlana hazretlerine sorarlar bunca okur-yazarsın ne bilirsin? El cevap: Haddimi bilirim.

Bu konuya hükümetimiz ve Tarım-Orman Bakanlığımız da ilgi duyup bitkisel üretimi geliştirme projesi hazırladı. Projeye 21 il dahil edilip %75'i hibeli 6.700 ton tohum dağıtarak 80 bin ton ürün elde etmeyi planlamış. Çok küçük bir adım da olsa bununun tüm ülkeyi kapsayacak ve ayağı yere basan bir proje ile hayata geçirilmelidir. Bunu biraz tahlil etmemizde yarar var sanıyorum.

İHTİYACIMIZ DAHA FAZLA

Üreticilere dağıtılacak tohumların ne olduğu açıklanmamış ama ekileceği belirtilen arazi miktarı 364 bin olarak açıklanmış. Verilecek tohumla ekileceği açıklanan arazi arasında çok uyumsuzluk var. İlkbahar-da ekimi düşünülen bu tohumlar mısır ise 2.5 milyon da araziye, ayçiçeği ise 13 milyon da araziye, kuru fasulye ise yaklaşık 1.5 milyon da araziye yeter. Ayrıca Türkiye'nin 250 milyon da tarım arazisi var buna göre de çok küçük bir miktar ve alınması planlanan ürün miktarı da kayda değer bir ölçekte değildir. Bir örnek vermek gerekirse Türkiye'nin yıllık ortalama kuru fasulye tüketimi 3 milyon tondur. Diğerlerini de yazmamamıza gerek yok sanırım. Yalnız şu rakamı da vermekte yarar var ülkemizin fasulye, mısır, ayçiçeği, yem bitkileri ve sebze tohumu olarak yıllık ortalama 2 milyon ton tohum gereksinimi vardır. Yani dağıtılacağı açıklanan 6.700 ton tohum ihtiyacımızın yanında çok cüce kalmaktadır.

Elli yıllık mesleki tecrübemize dayanarak gıda güvenliğimiz için acizane aşağıda tedbirlerin acilen alınmasını öneriyoruz.

1- Tohumun tarlaya ekilebilmesi için top-

rağın işlenip tohum yatağı hazırlanmalıdır. Bu da günümüzde traktörle yapılacağı biliniyor yani, acilen traktörün kullanacağı mazot üreticinin ulaşabileceği seviyeye indirilmelidir. En azından mazottaki ÖTV kaldırılmalıdır.

2- Hububat hasadının yaklaştığı şu günlerde hububat alım fiyatları hemen açıklanmalıdır ve TMO ürünlerin tamamını alacağını tahahhüt etmelidir.

3- 2000 yılında çıkarılan 4572 sayılı üretici birliklerini özelleştiren yasa yürürlükten kaldırılmalı ve birlikler desteklenerek konuları ile ilgili üretilen ürünün tamamını almaları sağlanmalı. Konuları ile ilgili ürünlerin girdileri bu birlikler kanalı ile üreticilerine, tutarları teslim edecekleri ürününden mahsup edilmek üzere sağlanmalı.

4- 6360 sayılı büyük şehir yasası iptal edilerek mahalle yapılan köylerin tekrar köy statüsüne geçirilip tarımsal üretime katılmaları sağlanmalıdır.

5- Sebze-meyve halleri yasayla yeniden düzenlenerek, üretici birlikleri ve kooperatiflere öncelik tanınmalı, fiziki koşulları iyileştirilmelidir. Yeterli soğuk hava depoları yapılarak hallerdeki zayıatlar önlenmelidir.

6- Üretime devam eden et ve yumurta tavukçuluğu işletmelerinin büyük bir kısma ithale dayalı yem sorunlarının çözümü için gerekli planlamalar yapılmalıdır.

7- Yine üretime devam eden süt ve et işleme tesislerinin üreticinin ürünlerini değer fiyatlardan alınmasına devam edilmesi sağlanmalıdır. Gazetelerden öğrendiğimize göre süt sanayicileri üreticiden süt alımı yavaşlatmaktadırlar, üretici de damızlık süt sığırlarını kasaba göndermeye başla-

mıştır. Bunun önü geçmek için önemli tedbirler geliştirilmelidir.

8- TIGEM'e bağlı tarım işletmeleri yeniden işlevsel hale getirilip kuruluş kanunlarında olan tohum ve damızlık hayvan üretimi için görevlendirilmelidir.

9- Özellikle güneydoğu illerimizde terörden temizlenen bölgelerde meralardan istifade edecek küçükbaş hayvancılık projeleri yapıp hayata geçirilmelidir.

10- Yine özellikle sebze-meyve naklinde muhafazasına kadar zayıatları önlemek için soğuk zincir ve ambalajlamalarında yeni tekniklerden istifade edilmelidir.

11- Ülkemizde, özellikle iç Anadolu ve Güney Doğu Anadolu'da 70 milyon dk olduğu tahmin edilen nadasa bırakılan araziler de soya fasülyesi ve mercimek ekimi teşvik kapsamına alınmalıdır. Hayvan yemlerinin olmaması soya küspesi elde edilmesi ve yağ açığımız için önemli bir katkı olacaktır.

12- Tarım sanayimiz için sözleşmeli üretim yapacak çiftçilerimizin mağdur olmamaları için bu konu hakkaniyetli bir hukuk temeline oturtulmalıdır.

13- Bütün bu önlemlerin alınabilmesi, projelendirilmesi için tüm paydaşların içinde olacağı kurullar il bazında ve bakanlık bünyesinde acilen oluşturulmalıdır.

14- DPT (Devlet Planlama Teşkilatı Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak yeniden teşkil edilmelidir.

Son olarak saygın bir siyasetçimizin dediği gibi değil ama şöyle oluyor. Planlama olmadan plav olmuyormuş. Şunu da unutmamak gerek ki **MİLLETLER MİDESİNİN ÜSTÜNDE AYAKTA DURUR.** (Sümer atasözü.)

LİMON İHRACATI İÇİN ÖNERİ: Stokları değerlendirelim

Limon ihracatına getirilen kısıtlamayı taraflara sorduk. Akdeniz Yaş Meyve ve Sebze İhracatçıları Birliği Başkanı ve TMMOB Hatay Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı, kararı yerinde bulduklarını söylediler

HÜSEYİN GÜLER / HATAY

LİMON ihracatının Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ön iznine tabi olmasına ilişkin tebliğ, önceki gün Resmi Gazete'de yayımlandı. Tebliğin yürürlüğe girmesinden önce tescil edilmiş beyannameler ise uygulama kapsamı dışında tutuldu. Ön izin kararını, üretici ve ihracatçılara sorduk. Akdeniz Yaş Meyve ve Sebze İhracatçıları Birliği Başkanı Nejdett Sin, "Öncelik Türk halkıdır, Bakanlığın girişimine katılıyoruz. Fazlası varsa ihracat yapılmalıdır" dedi. Sin, şunları söyledi:

'ÖNCELİK TÜRK HALKININDIR'

"Koronavirüs olayı çıktıktan sonra limon önem kazandı. Önemli ise virüse karşı değerlendirildiğinden kaynaklanmaktadır. Biz Bakanlığın açıklamasına katılıyoruz. Önceliğin halkımıza tanınması noktasında Bakanlıkla aynı düşünüyoruz. Ben tahmini raporlar, rakamlar üzerine konuşmak istemem. Bizim iki ilimizde soğuk hava depoları bulunmaktadır, birincisi Nevşehir, ikincisi ise Mersin. Bu illerimizdeki soğuk hava deposundaki limonlarımızın miktarını tam olarak bilmiyoruz. Öncelikle bu stokların miktarları belirlenmelidir. Belirlenen rakamlar üzerinden 'ne kadar ülke içinde, ne kadar ihraç edilebilir' tespiti daha gerçekçi olacaktır. Eğer fazlası varsa, an-

Nejdett Sin

İhtiyaç fazlasını ihraç edelim, ama elimizde ne var onu tespit edelim, dediler. Önerilerini, Bakanlığın dikkatine sundular

cak o zaman ihracat yapılmalıdır. Bugünler önemlidir. Ülkemizin çıkarları, halkımızın çıkarları düşünülmelidir. Sanıyorum limonun ihracatının ön izine bağlanması ülkenin gerçeklerine uygun hareket edilmesinden kaynaklanmaktadır.

"Stoklar tespit edildikten sonra değerlendirilmeler gerçekçi olacaktır, biz üretici ve ihracatçılar da beklemekteyiz. Bizler limon üreticilerinin, ihracatçıların da çıkarlarının korunacağına inanıyoruz."

'BAHÇEDE DE DEPODA DA LİMON VAR'

TMMOB Hatay Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Ahmet Sever de stokların tespit edilmesini istedi. Bahçelerde ağaçlarda ürün olduğunu, oteyandan depolarda paketlenmiş limonların olduğunu belirtti. Sever, Bakanlığın Tarım

Yediveren limon ağaçları ürün vermeye devam ediyor.

İl Müdürlüklerine yanıt vermesini talep etti ve şu değerlendirmeyi yaptı: "Aslında izin mi, yasak mı tam anlaşılmadı. Tarım İl Müdürlükleri, Bakanlığa yazılar yazdılar, ama bu konuda cevap alamadılar.

"Depolarda ihracat için paketlenmiş limonlar bulunmaktadır. Bu paketlenmeler karşı tarafa, yani ihracat yapılacak ülkelere bildirilmiştir. Koronavirüs tehlikesinden sonra bu paketler soğuk hava depolarında bulunmaktadır. Bizim önerimiz, stoklar tespit edilsin. Diğer taraftan ağaçlarda halen limon bulunmaktadır, yediveren dediğimiz limon ağaçları vermeye devam etmektedir. Bu yediverenlerde halen dalından koparılmaktadır."

'BEKLEMeye GELMEZ'

Depolardaki ihraç ürünü limon paketlerine ilişkin uyarılarda bulunan Sever, şunları söyledi: "Paketlenmiş limonlar beklemeye gelmez, paketlemelerde zamanla mantar oluşur, kısa za-

manda değerlendirilmezlerse bu paketlenmiş limonlarda mantar hastalığından ötürü yüzde 30-35 kayıp söz konusu olabilir. Paketlenmiş limonun ne kadar olduğu tespiti kolaydır. 1.5 ton paketlenmiş, kitleler ise 200-300 sandıklar şeklindedir.

Bizim önerimiz şudur: Paketlenmiş ve dallarındaki limonların tespiti yapılsın, Türkiye'ye yetecek miktarın fazlası ihraç edilsin. Daldakinden çok, paketlenmiş, ihraç edilecek ülkeler belirlenmiş olanların önceliği değerlendirilmelidir.

Stoklardaki ihracat için paketlenmiş mallar Arabistan, Rusya, Ukrayna ve Romanya gibi ülkelere gönderiliyor. Bizim koronavirüs sorununuz olduğu kadar bu ülkelerin de böyle sorunları vardır. İhraç edilecek limonların, bizde kullanılacakların fazlası olmasını istiyoruz. Ama hem üreticiler hem ihracatçılar hem de komşularımız açısından değerlendirerek, önerilerimizi sunuyoruz."

Üreticiye başvurusuz BUZAĞI DESTEĞİ

KIRŞEHİR'de, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) önlemleri kapsamında çiftçilerin evlerinde kalmalarını sağlamak amacıyla başvurusuz buzağı desteği uygulaması başlatıldı.

Kırşehir Tarım ve Orman Müdürü Kenan Şahin, Kırşehir'in 250 bin büyükbaş ve 270 bin küçükbaş hayvan ile Türkiye'nin önemli hayvancılık merkezlerinden olduğunu belirtti. Koronavirüs salgını nedeniyle devletin çiftçilere yaptığı yardımları, Kırşehir Valiliği'nin koordinasyonunda ilgililere ulaştırmak

için her türlü gayreti gösterdiklerini vurgulayan Şahin, Tarım ve Orman Bakanlığının desteklemelerde sağladığı kolaylıkları da çiftçilere yansıtmaya çalıştıklarını dile getirdi.

Hayvan sahiplerinin ve yetiştiricilerin olabildiğince evlerinde kalmaları amacıyla önlemler alındığını anlatan Şahin, il ve ilçe müdürlükleri vasıtasıyla tüm köylerdeki buzağı aşılama, küpeleme ve sisteme kayıt işlemlerinin ekipler vasıtasıyla sürdürüldüğünü aktardı. Şahin muhtarlarla işbirliği yapıldığını söyledi.

Yem fiyatlarının artmasına tepki

HABER MERKEZİ

TOKAT İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı İlhan Köten, yem fiyatların artışı eleştirerek, "Yem fiyatları neden artıyor? Ülke olarak zor bir süreçten geçtiğimizi hepimiz görüyor ve yaşıyoruz" dedi.

Yem fiyatlarına 1 ayda 3 defa zam yapıldığını ifade eden İlhan Köten, şöyle sürdürdü:

"Bu yapılan zamlar gerçekten biz üreticilerin adeta belini bükte. Zaten zor şartlarda üretim yapan üreticilerimiz bu son yem zamları ile birlikte ne yapacağını, hayvanına nasıl yem alacağını kara kara düşünmeye başladı. Peki yem fiyatları neden artıyor ya da bu derece yüksek artışı gerektiren sebepler nelerdir? Yem sanayi-

cilerin yaptığı açıklamada yem fiyatlarının artmasında en önemli nedenin döviz kurundaki yükselme olduğunu söylüyorlar."

NAKLİYE MALİYETLERİ AZALDI

Köten, yem hammaddesinin yaklaşık yüzde 50'lik bölümünün yurtdışından ithal edildiğini, artan döviz fiyatları nedeniyle hammadde fiyatlarının arttığını belirterek, "Ancak, dünyada ve ülkemizde petrol fiyatları düştü, mazot fiyatları 6,90 liradan 5,40 liraya kadar düştü. Nakliye maliyetleri azaldı. Bunu neden yem fiyatlarına yansıtmıyorlar. Bu zor zamanda yem sanayicilerinin üreticimizin yanında olması gerekmez mi" diye konuştu.

Kayısı rekoltesinde yüzde 20 artış bekleniyor

Türkiye'nin önemli kayısı üretim merkezlerinden Elazığ'da, bu yıl rekolte yüzde 20 artış bekleniyor.

Elazığ'da 100 bin dekar alanda 1 milyonun üzerinde kayısı ağacının yüzde 90'ı çiçek açtı. Üretim yüzde 96'sının gerçekleştiği, rakımı, iklimi, güneşlenme süresi ve toprak özelliklerinden dolayı kaliteli kayısıların yetiştirildiği Baskil ilçesindeki kayısı ağaçlarının çiçek açmasıyla araziler beyaza büründü. İklim şartlarının istenilen düzeyde seyrettiği kentte zirai don, hastalık ve dolu olayının yaşanmaması halinde geçen yıl 60 bin ton olan rekoltesinde bu yıl artış bekleniyor.

Tarım ve Orman İl Müdürü Turan Karahan, "İlimiz 1 milyonun üzerindeki ağacı ile kayısı üretiminde Türkiye'de 3. sırada yer almaktadır. Yıllık ortalama 60 bin ton civarında taze kayısı üretiminiz söz konusu" dedi.

İYİ FİYAT BEKLENTİSİ

Baskil Ziraat Odası Başkanı Murat Zilayaz da çiçeklenme döneminde kayısı ağaçlarının adeta beyaz gelinlik giydiğini belirterek, bu görüntüsü ile ağaçların üreticiye umut verdiğini söyledi.

Ağaçların kademeli çiçek açmaya devam ettiğini dile getiren Zilayaz, iklim şartlarının normal seyrinde gitmesinin bu yıl yüksek rekolte beklentisini artırdığını bildirdi.

Zilayaz, bu yıl yaşadıkları deprem ve yeni tip koronavirüs nedeniyle 2020'nin ilk aylarının sıkıntılı geçtiğine işaret ederek, "Kayısıda yüksek kazanç bekleyen üreticiler için rekolte artışla inşallah iyi bir yıl yaşanacak" dedi.

Harabakayış köyündeki kayısı üreticilerinden Zihni Şen ise mesailerinin başladığını, bu süreçte ağaçların bakımını yaptıklarını belirtti. Kayısı üretiminin zahmetli olduğunu dile getiren Şen, "İnşallah bu sene fiyat da iyi olur da emeğimizin karşılığını alırız" dedi.

Van'da yerli fide üretimi başladı

VAN Büyükşehir Belediyesi, tarımın geliştirilmesi ve çiftçilerin milli tohumu yöneliminin artırılması amacıyla yerli fide üretimine başladı.

Belediyeden yapılan açıklamaya göre, yerli ve milli tohumun korunması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla Tarımsal Hizmetler Daire Başkanlığınca Edremit ilçesindeki seralarda 45 çeşit tohumdan yaklaşık 100 bin yerli tohum toprakla buluşturuldu. Seralarda yetiştirilecek fidelerden ücretsiz olarak yararlanacak çiftçiler, elde ettikleri ürünlerden yerli tohum üretebilecek. Seralarda inceleme yapan Tarımsal Hizmetler Daire Başkanı Yusuf Altun, çalışmayla milli tohumun yaygınlaştırılması, yüksek verimli ürünlerin elde edilmesi, ürün çeşitliliğinin sağlanmasının amaçlandığını söyledi. Bu sayede tohum üretiminde dışa bağımlılığı azaltmayı hedeflediklerini belirten Altun, Vali ve Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Mehmet Emin

Bilmez'in talimatıyla, belediyeye ait serada fide üretmeye başladıklarını söyledi.

ÇİFTÇİ YERLİ OLANI TERCİH ETSİN ÇAĞRISI

Buradaki temel amaçlarının ithal tohumlardan ayrılarak, tamamen yerli ve milli tohumlardan ürün elde etmek ve çiftçinin de yerli to-

hum tercih etmesini sağlamak olduğunu ifade eden Altun, şunları kaydetti:

"Bu çerçevede seramızda başlattığımız 100 bin tohum fidemizi önümüzdeki aylarda çiftçimize ücretsiz dağıtacağız. Bu sayede inşallah ithal tohumların yerini yerli tohumlarımız alacak ve sofralarımıza daha sağlıklı ürünler gelecek."

MEDENİYETLERE YÖN VEREN UYGARLIKLAR

Tarihi yeniden okuma zamanı

10 KİTAP

**Sümerler
Eski Yunan
Roma Cumhuriyeti Tarihi
Hint Uygarlığı
Mısır
Çin
İnkalar
Mayalar
Aztekler
Türk Uygarlığı**

10 Kitap
59 TL
+Kargo

0212 245 81 81

20 BİN ÖĞRETMEN kararnamelerini bekliyor

Yeni sıfatımız: ATANMIŞ AMA İSSİZ!

Atanmalarına rağmen henüz özlük hakları yok; sigortasız ve maaşsızlar. 20 bin öğretmen 'Öğretmen olduğumuza dair hiçbir şey yok elimizde' diyor. Atama kararıyla yılların emeğinin karşılığını aldıklarını düşünürken şimdi ise kiralalarını, faturalarını nasıl ödeyeceklerinin derdine düştüler

ÖĞRETMEN adayları Temmuz 2019'a KPSS'ye girdi. 31 Ağustos'ta sonuçlar açıklandı, ardından 8 ay sonra atamaları gerçekleşti. Ancak 18 Mart'ta atanan 20 bin öğretmen, 22 gün geçmesine rağmen hâlâ kararnamelelerini alamadı. Aydınlik'a konuşan öğretmenler, atandıkları için işten çıkarıldıklarını ya da kendi istekleriyle ayrıldıklarını ancak şimdi sigortasız ve gelirsiz ortada kaldıklarını belirtti. Kimisi ailesinin yanında olduğu için aç kalmıyor belki ama borçlarını da ödeyemiyor; kimisi ise eş dost akrabadan aldıkları borçlarla geçinmeye çalışıyor. Öğretmenlerin talebi, atama kararnamelelerinin elektronik ortamda gönderilmesi...

DENİZ BİLİCİ

Ülkenin çeşitli yerlerinde görev yapmak için hazır olduklarını belirten öğretmenler "Ülkenin içinde bulunduğu durumu da biliyoruz ama elektronik ortamdan belgelerimiz teslim edilip kararnamemizin verilmesini talep ediyoruz" diyor. Öğretmenlerin yaşadığı sorunlar ve talepleri şöyle:

■ KPSS son oturumundan sonra atama gelene kadar önce İzmir'de asgari ücretli bir iş buldum. Vandan İzmir'e gittim. 25 gün içerisinde İzmir'deki işime ekonomik gerekçeler dolayısıyla son verildi. Oradan Gaziantep'te bulunduğum asgari ücretli bir iş için geçiş yaptım. 18 Mart'ta atamam gerekçesiyle işime son verildi. Şu an evimde işsiz bir şekilde güvence ve gelirim olmadan borçlu durumda oturuyorum. Kararname her zaman gelebilir düşüncesiyle ne il içinde ne de il dışında herhangi bir işe yerleşebiliyorum. Ayrıca iş bulsam dahi atama durumum gerekçe gösterilip işe alınmam.

BAŞIMIZA BİR ŞEY GELSE SİGORTAMIZ YOK

■ Ailemle birlikte köyde yaşıyorum, babam çiftçilik yapıyor. Atama beklediğim için ücretli öğretmenliğe başlamadım, sene başındaysa

atama ihtimalim yüksek diye hiçbir özel kurum beni almadı. Şu an ciddi bir salgın sürecindeyiz ama sigortam ve maaşım yok. Zaten bronşit rahatsızlığı olan biriyim ağır grip geçirirken bile solunum desteğine ihtiyaç duyduğum zamanlar oluyor. Bu salgın sürecinde başımıza bir şey gelirse sigortamız olmadığı için hastane masraflarını nasıl ödeyeceğim? Ödemek istesem de maaşım olmadığı için her hangi bir ödeme yapma durumu asla yok. Normalde şubatta olması gereken atama mart ayına sarkıtıldığı için hepimiz mağdur olduk. Haziran ayında öğrenim kredimin geri ödemesi başlayacak ve eğer Eylül'de başlamak gibi bir durum olursa bunu ödemem imkansız. Kaldı ki ödemek için özel sektörde iş arasam farklı sektörlerde de olsa işsizliğin bu kadar yüksek olduğu günlerde kimse 2-3 ay için bana iş vermez.

'OKUYUP DA TEYZEM GİBİ OLACAĞIMA...'

■ Atamamız yapıldığı için kimimiz kendi rızasıyla kimimiz çalıştığı kurumun baskısıyla işinden ayrılmak zorunda kaldı. Hiçbir sosyal güvencemiz yok. Maddi bir gelirimiz yok. Annem, babam 65 yaşında ve benim onlara bakmam gerekirken hâlâ onlar bana bakıyor. Bizler KPSS'den yüksek puanlar alarak üzerimize düşeni en iyi şekilde yerine getirdik. Şimdi sıra yetkililerde. Okullar tatil değil sadece uzaktan eğitime geçilmiş durumda. Zira okullar tatil olmuş olsaydı hiçbir öğretmene ek ders ücreti ödenmezdi. Müdür ve müdür yardımcıları da dönüşümlü olarak okuldaki evrak işlerini hallediyorlar. Eğer istenirse bizim kararnamelerimizde gönderilebilir. Ben artık çevredekilere açıklama yapmaktan çok yoruldum. Bu süreçte yeni bir sıfatımız daha oldu. Atanmış işsiz öğretmen. Biz sadece hakkımız olanı istiyoruz. Ücretli öğretmenlerin, usta öğ-

reticilerin ve Kur'an kursu öğreticilerinin mağduriyeti giderildiği gibi bizim de mağduriyetimizin giderilmesini büyüklerimizden istiyoruz. Zorlu bir süreç olduğunun biz de farkındayız ve her zaman her koşulda devletimizin yanındayız. Nasıl ki bu zorlu süreçte ek atama takvimi yayınlanabiliyorsa bizim de kararnamelerimiz gönderilebilir. Yeğenim (8. Sınıf) ailemin yanında "Okuyup da teyzem gibi olacağımıza hiç okumam daha iyi" dedi. Bunu duymak beni ne kadar üzdü kelimelerle ifade edemem. Lütfen sesimizi duyun.

■ Halk eğitim merkezinde usta öğreticidim. Atandıktan sonra, ücretli ve usta öğretici maaşları yatırılmayacak dendi ve halk eğitim merkezi müdürü bu yüzden "Kurslarını iptal ediyoruz" dedi. Gittiğimde dilekçeyi hazırlamıştım, imza attım ve iptal edildi. Ancak sürecin devamında mevzuat değişti, ücretlerin yatırılması kararı alındı. Hem öğretmen olarak göreve başlamadım hem de beni zor da olsa idare eden maaşımdan ve sigortamdan oldum.

■ 3 yıl aylık süremiz var ve Eylül'de göreve başlasak 6 aylık süre kaybımız olacak. Bu süreçte toplayamadığımız puanlarımız olacak ve bu durum tayin olacağımız zaman ileride bizleri mağdur edecek. Ayrıca bunlara ek maaş sorunu yaşayanlar da var. Ben bekarım bir şekilde hayatımı idame edebilirim ancak evli ve çocuğu olan, kendi hayatını idame edemeyecek olan arkadaşlarımız da var.

EN ÇOK DA BAKANLIĞIMIZIN BİZİ DUYMAMASINA ÜZÜLÜYORUZ

■ Hepimiz bu tarihte atanacağımızı biliyorduk ve ister istemez buna göre hayatımıza bir yön verdik. Ben ikinci dönem ücretli öğretmenlik başvurusu yapmadım çünkü dönemde ortasında atanıp da öğrencilerimi yanı yolda bırakmak istemedim. Benim gibi yapan birçok arkadaşım da var. Bazı arkadaşlar da ücretli öğretmenliğe başlasa bile en geç 18 Mart'tan 1 hafta önce işlerine istifa dilekçesi verdi ki yerine öğrencileri için yeni öğretmenler bulunabilirdi. Özel sektörde çalışan arkadaşlarımız ise kurum yöneticileri işten ayrılma kararını söyledi çünkü onlar da yeni öğretmen bulmalıydı; işten çıkarmayanlar da zaten ücretsiz izin vererek bir nevi çıkmış oldular. Sosyal medya üzerinden birçok kişi bizim bencil olduğumuzu söylüyor ama eğer böyle olsaydı he-

pimiz ücretli öğretmenliğe de başvurur kararnamelerimiz gitmeden işten çıkmazdık. Bizler devletimizin, ülkemizin zor bir dönemden geçtiğinin farkındayız. Fakat bizler de birçok sorun yaşıyoruz, hem maddi hem manevi olarak... Özlük haklarımız yok, sigortamız yok. Bu durumda sağlık hizmetinden yararlanmak bile maddi olarak külfet olacak. 8 aydır bekleyen öğretmenlere 3-4 ay daha beklesinler denmesi ne yazık ki insanları açlığa itmektedir. Bizler kararnamelerimiz gönderilip göreve başlatıldığımız gün uzaktan eğitim içerisinde veya verilecek başka görevler için hazır olduğumuzu her seferinde dile getiriyoruz. Yatarak maaş almak derdinde değil çalışarak elimizden gelenin en iyisini yapma gayretindeyiz. Bizi en çok üzen şey Bakanlığımıza yapılan her çağrının tek bir karşılık bulmamasıdır.

AĞLAYA AĞLAYA DERS ÇALIŞTIM

■ Ben 30 yaşında 1 çocuk annesi bir kadıyım. 7 yıl önce üniversiteden mezun oldum. Coğrafya öğretmeniyim. Yıllarca uğraşmama rağmen bu yıla kadar atanmak nasip olmadı. 2018'de tekrar sınava hazırlanıp hayallerim peşinden gitmeye karar verdiğimde eşimin ailesi tarafından dışlandım; sonunda da eşim beni terk etti. Baba evinde kucağımda 1 yaşındaki oğlumla ağlaya ağlaya gece gündüz ders çalıştım. Sonunda hamdolsun atandım lakin baba evinde de bir yere kadar yasanır. Kendime ev kurmak zorunda kaldım. Şu an kirada yaşıyorum. Kirası, faturası, mutfak masrafı, çocuğun ihtiyaçları derken üstesinden gelinebilecek gibi değil artık. 23 Mart'ta sözleşmelerimiz imzalanmış olsaydı bu zorlukları yaşamamaya gerekirdi. Biz sadece hak ettiğimiz kadını istiyoruz vazifemiz neyse bu süreçte yapmaya hazırız.

■ Atanmasına rağmen özlük haklarına erişememiş 20 bin öğretmenden biriyim. Sınav sonuçlarımız 2019 Ağustos ayında açıklandı. Atama takvimimizin sonuçlanması için aylarca bekledik ve nihayet 18 Mart 2020'de atamamız yapıldı ancak hepimizin malumu virüs vakası bizim de ülkemize sıçradı. Hakkımıza kavuşmamız için beklerken "çok yakında açıklayacağız, müsterih olun, okullar açılınca başlatacağız" gibi hem bizleri geçiştirmeye yönelik hem de birbiriyle çelişkili ifadelerden başka bir şey

duymadık. Ayrıca biz son yapılan sınavın ilk atamalarıyız. Olmayan bir şeyi gündeme sokmak veya erkene çekmek gibi bir amacımız yok. Bizler hakıyla atanmış insanlarız. Yapılan atamanın bütçesi dahil her şey ayarlanmış, işimiz çıkarılacak kararnameye kalmıştır.

■ Atama takvimimiz bile çok geç açıklandı. Ve mevzuata göre atama yapıldı tebliğ yapıldıktan sonra 15 gün içinde işe başlayacağımız düşünülecek bir çoğumuz işten çıktı, yahut atandığı gerekçesiyle "artık bizim işimize yaramıyorsunuz" denilerek işten çıkarıldık. Bu süreçte maddi olarak çok fazla yıprandık, ödemelerimiz bekliyor. Hasta oluyoruz, hastaneyeye gidecek sağlık güvencemiz yok. Bu konularda mağduriyetimizin çözülmesini istiyorum.

BELGELERİMİZİN ELEKTRONİK ORTAMDA TESLİM EDİLMESİNİ İSTİYORUZ

■ Normalde 2 hafta içerisinde kararnamemizin gönderilmesi gerekiyor ancak virüs nedeniyle durum gecikti. Bekleyin, diyorlar. Okullar açılınca sizinle ilgili de bir karar çıkar, diyorlar ama okulların ne zaman açılacağı belli değil. Bu dönem okul başlamazsa Eylül'e kadar atanmış ama işsiz maaşsız bir grup olarak beklemiş olacağız. Tam atandık, beklemekten kurtulduk dedik hâlâ bekleyin diyorlar. Okulların Eylül'de açılacağını varsayarsak 5 ay daha beklemiş olacağız. Ev geçindirenler var, KYK borcu olanlar var, kredi borcu olanlar var. Senelerdir aile eline baktığı için şu yaşıta onlara bizim destek çıkacağımız yerde hâlâ ailesinden harçlık alanlar, bu durumda olmaksızın utananlar var. Belgelerimizin elektronik ortamda teslim edilmesi sağlarsa özlük haklarımıza kavuşmuş olacağız.

■ Yaklaşık 15 bin lira KYK borcum var, 1,5 yıldır tek kuruş ödemedim. 2 bin lira Genel Sağlık Sigortası borcum var, sağlık sigortam yok. Yakın zamanda evlilik düşünüyorum, param yok. Bu mağduriyetler olmasa bile olmasa bile bizim işe girmek bizim hakkımız. Ben milyoner olсам fark etmez; devlet bizi atadıysa göreve başlatmak zorunda. Bütçemiz de çok öncesinden ayrılmıştı, yeni bir bütçe ayrılmayacak yani. 1 milyon atanmış öğretmen hangi haklara sahipse biz de o haklara sahip olmalıyız.

BABAM MEVSİMLİK İŞÇİ, BEN İSSİZİM!

■ Şu an işim, sigortam yok. Babam da mevsimlik işçi; baharla beraber işlerin açılması gerekiyor kıştan beri işsiz. Ailemi ben geçindirmek zorundayım. Faturalarımızı bu ay arkadaşlarımdan aldığım borçlarla ödedim fakat her ay başkasından borç alamam. Kazanmış olduğum hakkı 8 ay atama takvimi bekleyişinin ardından 18 Mart'tan sonra atamamızı kararname yoluyla alıp tüm sosyal güvence ve maaş haklarımı çoktan elde etmem gerekirken virüs sebebiyle MEB tarafından mağdur ediliyoruz.

■ Ben sınıf öğretmenliği mezunuyum. Sınavda atanacak bir puan aldım daha sonra okulların açıldığı ilk günden beri ücretli öğretmenlik yapmaya başladım. Ücretli öğretmenlik yapmaktaki amacım mesleğe kendimi alıştırmaktır. Okullar 13 Mart'ta tatil oldu. Bana hiç söylenmeden 20 Mart'ta çıkışım verilmiş ve bunu müdür yardımcısı bana 30 Mart'ta söyledi. Şu an hiçbir gelir kaynağı kalmadı. Ben ailemle yaşıyorum. Aç kalmıyorum ama borçlarım var aileme söylemediğim; onları bu süreçte ödeyemiyorum.

AK PARTİ'DEN KANUN TEKLİFİ:

Üniversiteler arası mali eşitsizlik ortadan kalkacak

AK Parti milletvekilleri, yılda iki kez yapılabilen doçentlik sınavı sayısının artırılabilmesi, vakıf üniversitelerindeki öğretmen elemanlarının mali haklarının devlet üniversitelerindeki çalışan emsalleriyle eşitlenmesi, üniversitelerin ulusal veya uluslararası kuruluşlar tarafından desteklenen projelere finansman desteği verilebilmesi, Ankara Bilim Üniversitesi ile Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi isminde iki yeni vakıf üniversitesinin kurulmasına ilişkin kanun teklifini Meclis Başkanlığına sundu.

AK Parti Grup Başkanvekili Mehmet Muş, teklifin, 28 maddeden oluştuğunu belirten Muş, "Özellikle vakıf üniversiteleri ve yükseköğretim ile bazı alanları düzenleme konusunda, ilgili kurumlara yetki vermesi planladığımız bir düzenleme olacak" dedi.

İKİDEN FAZLA OLACAK

Doçentlik sınavının yılda iki kez yapılabilmesini hatırlatan Muş, "Burada yetki, Üniversitelerarası Kurula verilerek suretiyle bunu, ih-

tiyaca göre ikiden fazla yapma imkanı getiriyoruz. Bunun planlaması yapılacak ve doçentlik sınavı noktasında, talebe göre sınav tarihleri ve yılda kaç kez yapılacağı, yılbaşında planlanmış olacak. Dolayısıyla ikiden fazla doçentlik sınavı açma imkanı getiriyoruz" diye konuştu.

HAKLARI AZ OLMAYACAK

Muş, düzenlemeye, vakıf üniversitelerinde çalışan öğretim elemanlarının özlük haklarının, devlet üniversitelerinde çalışan muadilleriyle aynı olacağını dile getirerek, "Örneğin bir araştırma görevlisi, devlet üniversitesinde hangi özlük haklarına sahipse vakıf üniversitesinde de devlet üniversitesindeki haklarından az olmayacak şekilde bir düzenleme imkanı getirmiş olacağız. Asgari olanı belirliyoruz, üstü vakıf üniversitelerine kalmış vaziyette" değerlendirmelerinde bulundu.

YÜZDE 15 BURS ŞARTI

Vakıf üniversitelerine, lisans, ön lisans,

yüksek lisans ve doktora programlarında, her bir alan için aldıkları öğrencinin yüzde 15'i kadar burslu öğrenci alma zorunluluğu getirileceğini bildiren Muş, "Diyelim, bir vakıf üniversitesinin tıp fakültesi var; 100 öğrenci alıyorsa 15 öğrenci de burslu almak durumunda kalacak" dedi.

AKSAKLIKLARA KARŞI FON OLUŞTURULACAK

Vakıf üniversitelerinin elde ettikleri toplam öğrenci gelirlerinin yıllık yüzde 2'sini, bir kamu bankasına açacakları hesaptaki bloke etme zorunluluğu getireceklerini belirten Muş, "Yarın, öbür gün mali anlamda üniversitede oluşabilecek aksaklıklarda bu fon kullanılabilir istiyoruz." ifadesini kullandı. Muş, teklifle, Ankara Bilim Üniversitesi ve Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi isminde iki yeni vakıf üniversitesinin kurulacağını bildirdi.

AĞRI'da evlerinde televizyon olamadığı için EBA TV ve TRT yayınlarını izlemekte sorun yaşayan kardeşlere, İl Millî Eğitim Müdürü Mehmet Faruk Tekin televizyon hediye etti.

Evlerinde televizyon olmadığı için akrabalarında takip eden 8. sınıf öğrencisi Esmenur ve kardeşi 6. sınıf öğrencisi Bertu, anneleri Telli Yelekcî ile durumu İl Millî Eğitim Müdürü Tekin'e bildirdi. Tekin, yeni televizyon alarak öğretmenler aracılığıyla Yelekcî ailesine gönderdi. Televizyona kavuşan ve derslerini artık evlerinden takip etmenin mutluluğunu yaşayan kardeşler, Tekin'e ve öğretmenlere

teşekkür etti. Anne Yelekcî, televizyona kavuşan çocuklarının büyük mutluluk yaşadıklarını söyledi.

Telli Yelekcî, şöyle konuştu: "Televizyonumuz yoktu ve çocuklarımız derslerini takip etmeleri için hallerinin evine gönderiyordum. Millî Eğitim Müdürlüğünü aradık. Sağ olsunlar bize televizyon getirdiler ve kurdular. Babaları burada değil gurbette. Çocuklarım da hallerinin evine gidip, televizyondan derslerini takip ettiği için yalnız kalmıştım, yanımda sadece küçük çocuk kalmıştı. Televizyon alındığı için artık çocuklarımız evlerinde kalacak. Hepsi ne çok teşekkür ediyorum."

150 bin banka emeklisi ikramiye bekliyor

GARİP BALÇAK

KORONAVİRÜS salgını nedeniyle gelecek ay Ramazan Bayramı'nın öncesinde yapılması gereken emekli ikramiyeleri ödemeler, yaklaşık 6 hafta öne çekildi. SSK emeklilerinin ikramiyeleri 7-10 Nisan tarihlerinde, BAĞ-KUR ve Emekli Sandığı emeklilerinin ikramiyeleri de 11 Nisan'da ödenecek. Fakat bu emekli ikramiyelerinden yararlanamayan çok geniş bir kesim var; banka emeklileri.

Eski Akbank Emeklileri Derneği Genel Başkanı Yıldız Tengiz, banka emeklilerinin taleplerini Aydınlik'a anlattı. Defalarca siyasilere ve kurumlara durumu bildirse de bir sonuç alamadıklarını belirten Tengiz, "Derneklerimiz aracılığıyla defalarca isteklerimizi yazılı olarak bildirdik. Kendileriyle yüz yüze konuşarak da konuyu anlattık. Fakat ne siyasiler ne de kurum yöneticileriyle yaptığımız görüşmelerden hiçbir sonuç çıkmadı" dedi.

Tengiz, durumu mahkemeye taşıdıklarını da belirterek şu ifadeleri kullandı: "506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20. maddesi uyarınca kurulan banka, sigorta, borsa özel sandıkları da SSK veya Bağ-Kur emekli sandığı gibi birer sosyal güvenlik kuruluşlarıdır. Yükümlülükleri yasa ile belirlenmiş sağladığı hakları SSK altına düşmemek üzere görevleri yasa ile belirlenmiş Sosyal Sigortalar Kurumu yerine geçen kuruluşlar niteliğini kazanmışlardır.

"18 Mayıs 2018'de 7143 sayılı torba yasa ile 'Ramazan ve Kurban Bayramlarında 1000'er TL tutarında bayram ikramiyesi ödenir' denilmesine rağmen, SSK 506 sayılı kanunun geç 20. Maddesine tabi banka, sigorta, odalar borsalar birliğine ait 150 bini aşkın, aileleriyle 300 bin kişi kanun kapsamına dâhil edilmediğinden, ne hazine ne de vakıf-sandıklardan kendilerine bir ödeme yapmamış, bayram ikramiyelerinden mahrum bırakılmışlardır."

HAZİNE DESTEKLİ İKİ BİN LİRALIK İKRAMİYE

"Ayrımcılık yapılan, anayasal eşitlik hakları çiğnenen emeklilerin beklentisi ve talebi, tamamen bir sosyal yardım şeklinde senede iki defa ramazan ve kurban bayramlarında ödenmesi kanunla kararlaştırılan hazine destekli bin liralık ikramiyenin, vakıf-sandık emeklilerini de kapsayacak şekilde uygulanabilmesini sağla-

yacak yasal düzenlemenin, acilen yapılmasıdır.

"Şu anda TBMM görüşülmesi beklenen kanun teklifleri arasında bayram ikramiyelerinden yararlandırılmamış olan vakıf-sandık emeklilerinin bu mağduriyetlerini giderecek kanun teklifi de yer almaktadır. Bütün sandık emeklileri bu kanunun TBMM gündeme alınarak bir an önce yasalaşmasını umutla beklemektedir."

VATAN PARTİSİ'NDEN İŞVERENLERE UYARI:

İşçi sağlığı ve iş güvenliğinden siz sorumlusunuz

İşçi-Sendika Bürosu, koronavirüse karşı işyerlerinde gereken önlemlerin alınması gerektiğini ve bu önlemlerde eksiklik olmasının yol açabileceği zararların işverenlerden tazmin edileceğini hatırlattı

EMEK SERVİSİ

VATAN Partisi Merkez İşçi-Sendika Bürosu'ndan yapılan açıklamada, üretimin devamının ülkemizin çıkarları açısından ne kadar önemli olduğunun altı çizilerek işverenleri, işçilerin gerektiği gibi korunarak üretimin sürekliliği sağlanacak önlemleri almaya çağırıldı. Açıklamada, "İşyeri servis araçlarında, soyunma odalarında, yemekhanelerde, ortak kullanım alanlarında ve çalışma ortamında sosyal mesafenin korunmasını ve gerekli dezenfektasyonun yapılması sağlanmalıdır" denildi.

ÜÇ KANUNDA İŞVERENLERİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Türk Borçlar Kanunu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve Umumi Hıfzıssıhha Kanununun, bu önlemlerin alınmasında işverenleri yükümlü kıldığı belirtilen açıklamada şu ifadelere yer verildi:

"Virüse yakalanmış bir işçinin işyerinde önlemlerin alınmaması nedeniyle bu virüsü bir başka işçiye bulaştırması durumunda, virüsün kendisine bulaştığı işçinin uğrayacağı zararlar nedeniyle işveren aleyhine

ne tazminat davası açma hakkı doğmaktadır. Özellikle Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, bulaşıcı hastalıklar konusunda bu hakkı tanımaktadır.

"6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 'işçinin kişiliğinin korunması' başlıklı 417. maddesine göre, işveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksanzı bulundurmak zorundadır. Yasaya göre, işverenin bu hükümlere aykırı davranışı nedeniyle meydana gelebilecek zararın tazmininden işveren sorumludur. İlgili madde şöyledir:

"İşveren, hizmet ilişkisinde işçinin kişiliğini korumak ve saygı göstermek ve işyerinde dürlüştük ilkelere uygun bir düzeni sağlamakla, özellikle işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları ve bu tür tacizlere uğramış olanların daha fazla zarar görmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

"İşveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksanzı bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür.

"İşverenin yukarıdaki hükümler dâhil, kanuna ve sözleşmeye aykırı davranışı nedeniyle işçinin ölümü, vücut bütünlüğünün zedelenmesi veya kişilik haklarının ihlaline bağlı zararların tazmini, sözleşmeye aykırılıktan doğan sorumluluk hükümlerine tabidir."

İZLER, DENETLER, EKSİKLERİ GİDERİR

"6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu da işverenin, çalıştığı işçinin sağlığını işyerinde koruma yükümlülüğünü, 'işverenin genel yükümlülüğü' başlığı altında şu şekilde düzenlemektedir:

"(1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

"a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

"b) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini

sağlar.

"c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

"ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.

"d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayatı ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır."

HIFZISIIHA KANUNU: TAZMİNAT ÖDENİR

"1930 yılında kabul edilen ve çeşitli değişikliklerden sonra halen yürürlükte bulunan 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu (Madde 127) da, işçinin sağlığını işyerinde bir zarara uğraması durumunda tazminat ödeme yükümlülüğünün işverende olduğunu belirtmektedir. İlgili düzenleme şöyledir:

"İşyerlerinde bulaşıcı bir hastalık veya bir salgın hastalık çıkması halinde doğacak hukukî sorumluluklar ile bu durumdan zarar gören kişi veya kurumların hukukî yol vasıtasıyla talep edebilecekleri tazminat ödemeleri veya olabilecek diğer ödemeler işyeri sahiplerine ve işletmelerine aittir."

ILO: 25 MİLYONDAN FAZLA KİŞİ İŞSİZ KALABİLİR

'Daha güvenli bir sistem inşa etmeliyiz'

EMEK SERVİSİ

ULUSLARARASI Çalışma Örgütü'nün (ILO) yeni raporu, Covid-19 salgının dünya genelinde, çalışma süreleri ve kazançlarda yıkıcı etki yarattığını ortaya koydu. ILO Genel Direktörü Guy Ryder, "Yeni sistemlerimizi, bu krizin meydana gelmesine neden olandan daha güvenli, daha adil ve daha sürdürülebilir kılacak biçimde yeniden inşa etmeyi hedeflemeliyiz" dedi.

Kovid-19 krizinin, 2020'nin ikinci çeyreğinde dünya genelinde toplam çalışma süresinin yüzde 6.7 düzeyinde, yani 195 milyon tam zamanlı çalışan eşdeğeri kayba neden olacağı tahmin edilen ILO raporunda 'Arap ülkelerinde yüzde 8.1 veya 5 milyon tam zamanlı çalışan; Avrupa'da yüzde 7.8 veya 12 milyon tam zamanlı çalışan ve Asya-Pasifik'te yüzde 7.2 veya 125 milyon tam zamanlı çalışan olmak üzere büyük çaplı düşüşler öngörüldü."

Rapora göre başta üst-orta gelirli ülkeler (yüzde 7 veya 100 milyon tam zamanlı çalışan) olmak üzere, farklı gelir gruplarında büyük kayıplar bekleniyor. Bu hasar, 2008-2009 mali krizinin etkilerini ise fazlasıyla aşıyor.

En büyük risk altında olan sektörler ise konaklama ve yiyecek hizmetleri, imalat, perakende, ticaret ve idari hizmetler.

2020 yılında küresel işsizlikte gerçekleşecek artış, büyük ölçüde, gelecekteki gelişmeler ve po-

litika önlemlerine bağlı olacağı öngörüsünde bulunulan raporda yıl sonu rakamlarının, ILO'nun ilk tahmini olan 25 milyondan çok fazla olma ihtimalinin oldukça yüksek görüldüğü belirtiliyor. Toplam 3.3 milyarlık küresel işgücünün yüzde 81'i, daha şimdiden, işyerlerinin tamamen veya kısmen kapanmasından etkilenmiş durumda. ILO Genel Direktörü Guy Ryder, "Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde bulunan çalışanlar ve işletmeler felaket ile karşı karşıya. Hızlı, kararlı ve birlikte hareket etmek zorundayız. Sağ kalım ile çıkış arasındaki farkı doğru ve acil önlemler yaratacak" değerlendirmesinde bulunuyor.

2. DÜNYA SAVAŞI'NDAN BU YANA EN AĞIR KRİZ

Kovid-19'un "2. Dünya Savaşı'ndan bu

yana en ağır küresel kriz" olarak tanımlandığı raporda 18 Mart'ta yayınlanan ILO araştırma bilgi notu da güncellendi. Güncellenmiş versiyonda, pandeminin etkileri hakkında sektörel ve bölgesel bilgiler yer aldı. Buna göre, "büyük çaplı ve yıkıcı" işten çıkarma artışları, ücret ve çalışma süresi düşüşleri bakımından yüksek risk altında olduğu belirlenen sektörlerde 1.25 milyar insan çalışıyor. Birçoğu düşük ücretli, düşük vasıflı işlerde çalışıyor ve ani gelir kaybının yıkıcı sonuçları olacak.

Bölgesel olarak bakıldığında, "risk altındaki" sektörlerde çalışanların oranı, Amerika kıtalarında yüzde 41 ile Asya-Pasifik'te yüzde 26 aralığında değişiyor. Rapor'a göre, başta Afrika olmak üzere diğer bölgelerde ise kayıtsızlığın yüksek düzeylerde olması, sosyal koruma ye-

tersizliği, yüksek nüfus yoğunluğu ve düşük kapasite ile birleştiğinde, hükümetler için ağır sağlık ve ekonomik zorluklar yaratıyor. Dünya genelinde 2 milyar insan kayıtsız çalışıyor (çoğu yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerde olmak üzere) ve özellikle risk altındalar. Çalışmaya göre, geniş çaplı ve entegre politika önlemlerine ihtiyaç var ve şu dört maddeye odaklanılması gerekiyor: İstihdam, gelir ve gelir desteklenmesi; ekonomi ve işlerin canlandırılması; işyerinde işçilerin korunması ve çözüm bulmak üzere hükümet, işçiler ve işverenler arasında sosyal diyalogun kullanılması.

'BİR ÜLKE KALIRSA HEPİMİZ KALDIK DEMEKTİR'

Ryder, şu görüşleri bildirdi: "75 yılı aşkın sürede uluslararası işbirliğinin karşı karşıya olduğu en büyük sınav bu. Bir ülke kalırsa, hepimiz kaldık demektir. Küresel toplumun tüm kesimlerine, özellikle de en kırılgan olanlara veya kendilerini destekleyecek gücü en az olanlara destek sağlayan çözümler bulmak zorundayız. Bugün yapacağımız seçimler bu krizin gidişatını ve milyarlarca insanın yaşamını etkileyecek. Doğru önlemlerle krizin etkisini ve bırakacağı izleri sınırlayabiliriz. Yeni sistemlerimizi, bu krizin meydana gelmesine neden olandan daha güvenli, daha adil ve daha sürdürülebilir kılacak biçimde yeniden inşa etmeyi hedeflemeliyiz."

Mehmet AKKAYA

İşyerlerinde giderilmeyen riskler

İNSANLARIN büyük kısmı evlerde, doğru... Zonguldak'ta maden işletmesi durdu, doğru. Ancak bütün sektörlerin, bütün fabrika ve işletmelerin durdurulamayacağı açık... "Hayatı durdurun" diyenlerin hayattan bihaber oldukları da ortada. Sağlık, gıda, enerji, iletişim, bankacılık, tıbbi, basın-yayın, kısmen taşımacılık, belediyeler, güvenlik hizmetleri ve devlet çarkı durmaz. Hastalara tedavi gerek, evde kalmak için su gerek, elektrik gerek, ekmek gerek, ocakları ısıtacak gaz gerek, haberleşme gerek, bankamatikte para olması gerek, dışarıda ne olup bittiğinden haberdar olmak gerek, sınırların korunması, iş güvenliğinin sağlanması gerek.

Toplamda ciddi sayıda bir kitle çalışmak zorunda... Buraya kadar anlaşıyoruz.

Evlere kapananların güvenliği sağlanıyor, bu da güzel...

Ama sorun, öbekler halinde birlikte çalışmak zorunda olan milyonlarca kişinin güvenli ve sağlıklı koşullarda olup olmadığıdır. Eğer tedbirler yetersiz ise çalışanların birbirlerinden etkilenmeleri önlenememişse, risk sadece işyerinde kalmaz, evlere, ailelere de taşınabilir.

O halde işyerilerindeki önlem, sadece o işyerini değil, toplumu ilgilendirmektedir. Bir işyeri bile ihmal edilemez.

Fabrikalardan, bürolardan gelen haberler ise iş açıcı değil. Henüz hiçbir eğitimin verilmediği, henüz sağlığa uygun çalışma düzeninin sağlanmadığı, eski ortamların sürdürüldüğü çok sayıda işyeri söz konusudur.

TC Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı da aynı riski görmüş olmalı ki 20 Mart 2020 tarihinde bütün işverenlere hitaben, "İşyerlerinde Koronavirüse (Kovid-19) Karşı Alınması Gereken Önlemler" başlıklı bir genelge yayınladı. Dün bu köşede genelgeyi özetlemiş, "olumlu bulduğumu" belirtmiştim.

Ancak bu olumlu genelgenin uygulanma şansı çok zayıf. Bırakalım özel sektörü, kimi kamu işletmelerinde dahi endişe verici bir yavaşlık söz konusudur. Genelgenin hayata geçebilmesi için şu adımların atılması gerekmektedir

1-) İşyerlerinde kurulması istenen idari "ekip" için zaman verilmemiştir.

2-) İşyerlerinin sağlık gereklerine uyulanması, işçiler arasında virüs aktarımının engellenmesi, gerekli malzeme ve hijyenin sağlanması, herkesin eğitimden geçirilmesi yönündeki bu genelge, temenniden ibarettir.

Genelgenin uygulanıp uygulanmadığını denetleyecek bir adres, makam, yetkili belirlenmemiştir.

3-) İlgili bakanlıklara bağlı olarak, mülki amirlerin önderliğinde belediyelerin de katılacağı yerel sorumluluk merkezleri oluşturulmalıdır.

4-) Bakanlığa bağlı iş müfettişlerinin sayısı yetersizdir. Durumun önemi ve işyeri sayısı dikkate alınarak, geçici olarak görevlendirilecek yeterli sayıda fahri müfettiş ile bu boşluk doldurulabilir. Müfettişler mülki amirlik ile çalışmalıdır.

5-) Fabrika ve işletmelerdeki işyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları, işverenin ücretli işçisi durumundadırlar. Ücretlerini veren işverenin iş akitlerini feshedebilmesi bile mümkündür. Şu kritik ortamda çalışanların, onların ailelerinin ve bütün toplumun sağlığı, bu uzmanların görevlerini etki altında kaldırmadan yapabilmelerine bağlıdır. İşverenin elmanı olmaları, işverenden ücret almaları vahimdir.

Hızlı bir düzenleme gerekmektedir. İşverenlerin uygun miktarda katkı yapacağı bir fon kurulmalı, bu uzmanlar ücretlerini, yanında çalışıkları işverenden değil, bu fondan almalıdır. Aksi halde kurulacak ekip göstermelik olacaktır.

6-) Bakanlık genelgesinde "ekibin" içinde sayılan işçi temsilcileri, ekipteki en kritik kişidir.

İşyerinde başkan, işçinin meseleyi kavramasına, ona uygun davranmasına bağlıdır. Eki bin kararları, işletme ya da fabrikadaki en ücra yerde dahi eksiksiz uygulanabilmeli. Sendikali yerlerde işçinin örgütü aracılığı ile seferber edilmesi kolaydır. Sendikası yerlerde ise, ekipteki temsilcinin altında birim sorumluları, daha da altta gerekirse başka sorumlulara görevler vermek lazımdır.

7-) Çalışmaların takdire değer olan Sağlık Bakanlığı'nın açıklamalarında dahi işyerlerinin geçmeşi, garptir ve yanlıştır. İşyerleri sadece TC Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın gayretlerine bırakılmış gibi görünmektedir.

İşyerleri işçidir, üreticidir, sanayi, tarımdır. Evlere kapanan ailedir, çocuklar, yaşlılar. Sayısal olarak da Türkiye'dir ve gelecektir. Hükümetin işyerlerini daha ciddiyetle ve daha kapsamlı olarak ele alması gerekmektedir.

★★★

Uzun zaman çeşitli işçilerinde işçilik yapmış, halen de çalışma hayatı ile ilgisini devam ettiren biri olarak önerilerimi, ilgili bakanlıkların, TC Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın, işveren ve işçi sendikalarının, işçi önderlerinin dikkatine sunuyorum.

6.7836

dolar ▲

7.3973

avro ▲

2391TL

Cumhuriyet altını ▲

93.087

BİST - 100 ▲

12.70

faiz ▲

\$ 32.21

b. petrol ▲

Trump yine hedef saptırıyor!

ABD Başkanı Trump, çantada keklik olarak görülen ve bu yıl kasım ayında yapılacak seçimlerinde, ikinci kez başkan olarak seçileceğinden oldukça emin görünüyordu.

Ama Covid-19 salgınının ABD vatandaşlarını ve sağlık sistemini ağır biçimde vurması sonucunda, hazırlıksız, yetersiz ve başsansız virus mücadelesinin olumsuz yansımaları nedeniyle giderek zor duruma düşmeye başladı.

O nedenle, her zaman yaptığı gibi "hedef şırtmaya" ve "suçlu yaratmaya" yönelik popülist beyanlara başvurmak zorunda kaldı.

Önce, stratejik hedef ve düşman bellediği Çin'e yönelik suçlamalara başvurdu. Çin'in salgını zamanında haber vermediği, rakamları gizlediği gibi iddialarda bulunarak, Çin aleyhine tazminat davası açma tehdidini savurdu. Çin ise, bu virüsün ABD'li askerler tarafından, Çin'de düzenlenen spor etkinliği esnasında Çin'e kasten bulaştırılmış olabileceği yönündeki cevabı ile karşılık verdi bu iddialara.

Trump ardından Dünya Sağlık Örgütünü (WHO/DSÖ) suçlamaya başladı. Bu örgüte en çok katkı ve ödeme ABD'nin yaptığını ve fakat DSÖ'nün Çin'e yakın durduğunu ve onun gibi konuştuğunu iddia ederek, DSÖ'ye parasal katkıyı askıya aldıklarını açıkladı.

AFRİKAN AMERİKALILARA AYRIMCILIK MI?

Ardından da, ABD'nin Alerji ve Enfeksiyon Hastalıkları Enstitüsünün Direktörü Dr. Anthony Fauci'yle birlikte virüsün en çok Afrika kökenli Amerikalılar yani siyahi insanları vurduğunu söyledi. Tabii bunu söylerken ırkçılık, ayrımcılık suçlamalarını bertaraf etmek için, birçok dolambaçlı ve ihtiyatlı laflar etmeyi de ihmal etmedi.

Halbuki, Loisiona, Illinois, Michigan, New Jersey ve New York gibi siyahi nüfusun yoğun olarak yaşadığı ve hastalığa yakalandığı şehirlerde, bu insanların sağlık hizmetlerine erişimlerinin ne denli zor olduğu, istikrarlı, güvencesiz işlerde zor koşullarda çalışmak zorunda kaldıkları, tıbbi yardımlardan yeterince faydalanma imkanlarının bulunmadığı bir gerçektir.

Hal böyleyken, örneğin, Louisiana'da Vali J. Edwards, geçen pazartesi günü açıkladığı 512 virüs nedeniyle ölümlü vakasının yüzde 70'inden fazlasının Afrikan Amerikalılar olduğunu söyledi. Ancak bunu, yeni bir ırkçılık ve ayrımcılığın öznesi yapmanın insani-ahlaki ve tıbbi hiçbir gerekçesinin olmadığı yine birçok alk başında otopite tarafından dile getirildi de, Trump in bu durumu bile istismar eden yaklaşımına itiraz edildi en azından.

★★★

Dini, imanı para olan, neoliberal, vahşi kurmarhane kapitalizminin, üretim yerine finansal kısa vadeli çıkarları için, Wall Street dışında hiçbir şeye yıllardır önem ve değer vermeyen politikalarının bugün hayatın dayattığı koronavirüs salgını sürecinde bir işe yaramadığı da görüldü.

Trump, her akşamüstü, medyanın karşısına çıkıp, hala ne kadar güçlü ve başarılı olduklarını ABD halkına anlatmaktan asla vazgeçmeyecek, sağlık sisteminin iflasını gözlerden gizlemeye çalışıyor.

Mars'a uzay aracı gönderen, uzaydan düşman belledikleri hedefleri tespit eden, nükleer süper güç gösterisi yapan ABD'nin, 10 sentlik maskeyi ve bir dolarlık önlüğü bile haftalardır yeterince temin edip, sağlık çalışanlarına teslim edemediğini tüm dünya şaşkınlıkla ve ibretle gördü, görüyor.

Hala uluslararası dayanışmadan bahseden Trump'ın, Fransa'nın Çin'e sipariş ettiği 1.5 milyon adet maskeyi üç katı fiyat vererek kapatmaya çalışması, Almanya'nın Berlin eyaletinin Çin'den getirdiği maskelere Bangkok'ta el koyması, ABD adına tam bir utanç oldu dünya kamuoyunun nezdinde.

★★★

ABD şimdi de, gündemdeki IMF yönetiminin, likidite sıkıntısı çeken üye ülkelere verebileceğini açıkladığı bir trilyon dolarlık kaynağın da dümenine geçmek istiyor ne yazık ki.

IMF Başkanı K. Georgieva geçen hafta 90'a yakın ülkenin ek likidite için IMF'ye başvurduğunu açıkladı. "Temelde güçlü olan ama şu anda kendilerini zor bir durumda bulmuş ülkeler için kısa vadeli bir likidite programı başlatacaklarını" söyledi.

Ancak, fonun en büyük hissedarı olan ABD'nin Hazinesi tarafından bu fonun destekleneceğinin açıklanması, üye ülkeler arasında objektif bir tercih mi yapılacağı, yoksa yine yeniden fiilen ABD tarafından mı bu dağıtma karar verileceği konusunda ciddi bir tartışma yaratmış vaziyette.

Ne olursa olsun, "Tarzan, pardon, Trump" zor durumda. Başkanlık seçimleri de çantada keklik değil artık...

Çeke yazılmasının protesto sayılmasının

Aydınlık'a ulaşan esnaf ve iş insanları, faaliyetlerin durduğu şu dönemde çek ve senetlerin protesto edilememesini istedi. İş insanları, önceki dönemde senedi protesto olmayan, yasal takibe uğramayanların, pandemi sürecinde çek ve senetlerinin protesto olarak sayılmaması ve sicillerine işlenmemesi gerektiğini dile getirdiler

RECEP ERÇİN

HÜKÜMET koronavirüsün yaratacağı hasarı azaltmak için ekonomi alanına aldığı tedbirlerin kapsamını genişletiyor. Salı akşamı bir video ile yeni tedbirleri açıklayan Hazine ve Maliye Bakanı Dr. Berat Albayrak, pazartesi itibarıyla 2.8 milyar liralık finansmanın KOBİ'lerin hesaplarına geçtiğini duyurdu. Mücadelede özel bankaları da görmek arzusunda olduklarını belirten Albayrak, 2.1 milyon haneye yapılacak nakdi yardımı ek olarak, 2.3 milyon haneye daha bu yardımın yapılacağını ayrıca ücretsiz izne çıkanlara da maaş desteği vereceklerini bildirdi. Bakan Albayrak ayrıca, esnafın yanında çalışanların maaşının büyük kısmını ödeyeceklerini söyledi.

BANKALARDAN, TOBB'A İTİRAZ

Bununla birlikte önceki gün Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıkhoğlu'nun bankalara yönelik çağrısına kamu bankaları yanıt verdi. Ziraat Bankası, Halkbank ve VakıfBank'tan yapılan ortak açıklamada, "Kamu bankalarına yönelik haksız ve gerçek dışı eleştirileri olmuştur. Tam mesai ile çalışan kamu bankaları olarak, ülkemizin virüs salgını ile ilgili finansal mücadelesine özveri içerisinde kesintisiz destek vermekteyiz. Kamu bankaları olarak, iş tutuşumuzla örtüşmeyen eleştirileri kabul etmediğimizi kamuoyuna saygı ile duyururuz" denildi.

EPDK GERİ ADIM MI ATTI?

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca (EPDK), Türkiye Etnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Başkanı Bendeve Palandöken'in kıyasen fatura düzenlenmesine ilişkin yaptığı açıklamalarının gerçeği savundu. EPDK'nın açıklamasında, "Kapalı iş yerleri için kıyasen fatura düzenlenmeyeceği, uygulamanın belirli bölgeler için belirli bir süre geçerli olacağı" bildirildi. İş insanları ve esnaf, kıyasen fatura düzenlenmesine işyerleri kapalı olacağı için itiraz ediyordu. EPDK, konuya açıklık getirmiş oldu.

EN AZ İKİ AY DURALMI

Bu gelişmeler yaşanırken Aydınlık'a ulaşan esnaf ve iş insanları senet protestoları konusunda önemli bir talebi dile getirdiler. Gazetemize ulaşan esnaf, vadesi gelen çek ve senetlerin arkasından yazılması ya da protesto edilmesinin en az iki ay süreyle durdurulmasını önerdi. "Çek ve senetlerin durumu ne olacak?" diye soran deri sektöründe faaliyet gösteren bir iş insanı da, "Daha önce senedi protesto olmayan, yasal takibe uğramayanların, pandemi sürecinde çek ve senetlerinin protesto olarak sayılmaması ve sicillerine işlenmemesi gerekir" önerisinde bulundu. Sicil affının şart olduğunu da dile getiren esnaf ve iş insanları, "Pandemi süresinin başlangıcından altı ay sonrasına kadar olan dönem için, dokuzuncu ayın sonuna kadar olan süreçte; çeki yazılan, senedi protesto

PROF. DR. KEMAL ÜÇÜNCÜ SÜRECİ DEĞERLENDİRDİ (I)

Kamucu toplumlar ayakta kaldı

SÜLEYMAN DÖNMEZ
İLYAS GÜMRÜKÇÜ / TRABZON

KARADENİZ Teknik Üniversitesi (KTÜ) Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kemal Üçüncü ile koronavirüsün ekonomilere etkisini değerlendirdik. Kapitalist ülkelerin virüse karşı bireyi koruyamadıklarını gördüğünü söyleyen Prof. Dr. Kemal Üçüncü, şu tespitlerde bulundu:

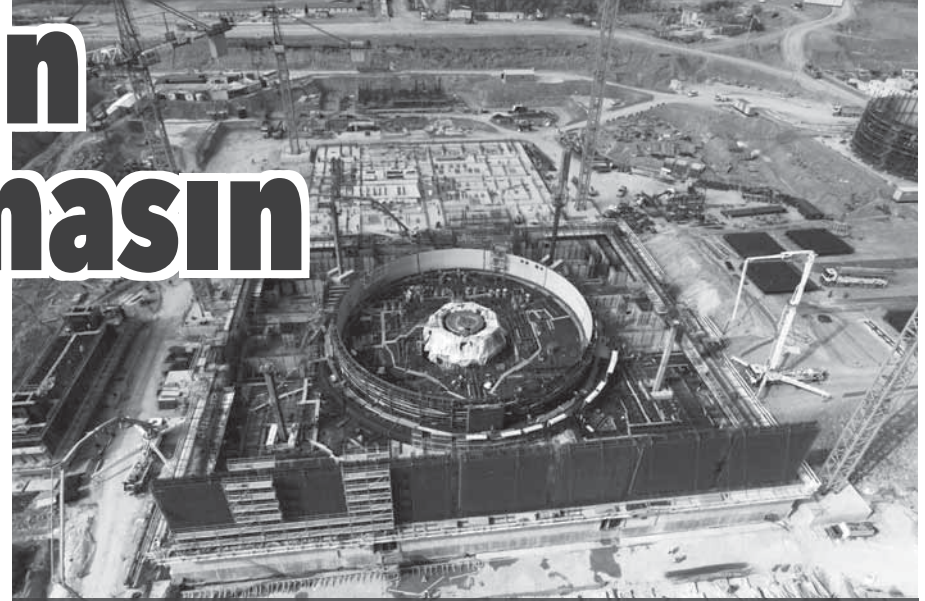
KAR ODAKLI SİSTEMİN SONU

"Yeni özelleştirilen sağlık sistemlerinin bir pandemi salgını karşısında gerekli refleksleri hızlıca üretmediğini gördük. Amerika'dan Avrupa'ya kadar insanları, toplumları çaresiz bırakan salgın manzaraları görüyoruz. Yani küresel düzeyde neoliberalizmin bütün iddiaları suya düştü. Yani insan ve toplum odaklı bir siyasal sistem, bir ekonomik sistem olmadığının bu virüsle beraber teyit etti. Kim ayakta kaldı? Merkezîyetçi yapılar, devletçi, sosyal yapılar, insan ve toplumu önceleyen yapılar Çin gibi, Küba gibi, Rusya gibi, Türkiye gibi her şeye rağmen Atatürk'ün kurmuş olduğu sağlık sistemi ve devletçi ekonomi altyapısıyla beraber bu salgına hızlı refleks gösteren, hızlı direnebilen ülkeler olarak göründüler."

Avrupa'nın bir birlik içerisinde hareket edemediğine dikkat çeken Kemal Üçüncü, "Burada görüldü ki Türkiye'ye yıllar yılı dayatılan özelleştirmeci politikalar ne kadar zararlıydı. Düşünün bir şehir hastanesinin karantina altında olduğunu. Düşünün şehirde ikinci bir müdahale üssü kalmayacağını. O yüzden farklı hastanelerin şehirlerin farklı noktalarında bulunmasının önemini biz bu salgında bir daha gördük. Özelleştirmeci sistemlerin, küresel neoliberal, kar odaklı, insanı ve toplumu ikinci plana atan sistemlerin sonunun geldiğine ve yeni bir dünya nizamına doğru gidiğini görüyoruz" dedi.

ATATÜRK'ÜN SİSTEMİ ÖNE ÇIKACAK

İnsanların sorgulamaya başladığını belirten Kemal Üçüncü, sözlerini şöyle sürdürdü: "Bu rejimler, bu devletler, bu sistemler, bu yapılar, bu sigorta sistemleri ne için varlar, benim sağlığını koruyamıyorlarsa bugün bu ordu ne işe yarıyor?" gibi sorgulamalar olduğunu görüyoruz. Bunun ülkemizdeki yansımaları da tabii ki var. TBMM siyasetine yön veren par-

'Atom çekirdeği üzerinde yükseliyor'

Bakan Albayrak, dün ayrıca, Twitter hesabında Akkuyu Nükleer Santral'i ilişkin bir paylaşım yaptı. Santral inşaatından fotoğraflar yayınlayan Albayrak, "Büyük hayallerimiz, tamamlan-

nacak hikayelerimiz, milletimize sözlerimiz var. 70 yıllık stratejik nükleer hayalimiz gerçeğe dönüşüyor. Akkuyu NGS inşaatı atom çekirdeği üzerinde yükseliyor. Bugünleri atlatacağız" dedi.

Doğan: Çek kredisinde limit olmamalı

DOĞTAŞ ve Kelebek markalarını bünyesinde barındıran Doğanlar Yatırım Holding Yönetim Kurulu Başkanı Davut Doğan'a gelişmeleri sordüğümüzda, holding bünyesinde Acil Eylem Planlama Komitesi kurduklarını anlattı. "Bir günde, saatler süren üç farklı telekonferans yapıyoruz. Vergi indirimleri sonrası yıl çok iyi başlamıştı. Yüzde 40 büyümeye bekliliyorduk. İlk çeyrek iyi geçmişti. Tesisleri ve mağazaları açık tutmaya çalışıyoruz ancak talepte düşüş var" diyen Doğan, "Özellikle 15'inden sonra sipariş yok. Kısa çalışma ödeneği önemli bir destek. Hükümetin aldığı ekonomik tedbirler fayda sağlayacaktır. Ancak çek ödemeleri var. Bununla ilgili bir önlem alındı. Fa-

kat üst limitin kaldırılması gerekiyor" bilgisini verdi. Doğan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Durumuna göre birçok işletme üç ay bile bu duruma dayanabilir. Maaşları öderiz. Ama çek ödeme günü geldiğinde buna kimse dayanamaz. Bir çek geri çevrildi mi alacaklılar seni batırırlar. Büyüklüğüne göre her işletmenin on milyonlarca liraya aşan çek ödemeleri var. Bu konuda bir tedbir alınması lazım. Üst limit kaldırılıp bunun karşılığı kaynak sağlanıp belli bir vadeye yayılması faydalı olur. Aksi halde buna hiçbir işletme dayanamaz. Çek zincirinin kırılmaması gerekiyor. Bir de özel bankalar meselesi var. Yaptıkları açıklamaların aksine birçok kolaylık sağlamıyorlar."

olan, kredisini ödeyemeyenlerin sicilinin bozulmaması gerekir" talebinde bulunuyor. Daha önce Kredi Garanti Fonu kapsamında kullanılan kredilerin öte-

lenmediğini anımsatan iş insanları, bu kredilerin de ertelenerek, bir ödemesiz dönemin yaratılmasının şart olduğunu söylediler.

KOBİ'lere 80 milyon TL'lik destek

TRENDYOL, koronavirüs sürecinde pazar yerinde iş ortağı KOBİ'lerin işlerini sorunsuz sürdürebilmeleri için hazırladığı KOBİ Destek Paketini duyurdu. Ödeme süresini kısalttığını açıklayan Trendyol, bu yolla pazar yerinde iş ortağı KOBİ'ler için 20 milyon TL'lik finansman desteği sağlarken, eğitim, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri için de 60 milyon TL'lik ek kaynak ayırdığını bildirdi.

İlaç üreticileri acil destek istedi

İLAÇ Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS), Covid-19 salgınıyla mücadele sürecinde büyük bir gayretle üretime devam eden ilaç sektörünün, Ekonomik İstikrar Kalkını Tebliği'ne dahil edilmesini bekle-diklerini duyurdu. İEİS'ten yapılan açıklamada şu bilgilere yer verildi: "Hammede fiyatlarındaki yükseliş, ülke gümrüklerinin kapanmasından kaynaklanan gecikmeler, yurt dışından beklediğimiz hammaddeler için lojistik hizmetlerde yaşanan aksaklıklara rağmen, ilaç endüstrisi olarak mevcut tüm gücümüzü ve imkanlarımızı ülkemizin menfaati ve insanımızın sağlığı için seferber ediyoruz" denildi.

Koronavirüs salgınını yatırımlarla yenmek

ELİF SENA MİRZE / MİSAFİR YAZAR

KALKINMA ve ekonomik büyümenin istikrarlı bir şekilde sürdürebilmesi için altyapı yatırımları önemli bir işleve sahip. Koronavirüs salgını bütün ülkelerde çok ciddi altyapı sorunlarının olduğunu fark edilmesini sağladı. Salgın, çoğu ülkede olduğu gibi, dünyanın en büyük iki ekonomisi Çin ve ABD'e zarar verdi. İki ülke bu etkileri en aza indirmek ve ekonomilerini yeniden canlandırabilmek için 2020 yılı için altyapı yatırım planları ortaya koydular.

ALTYPARI KRİZİ

Yatırımlardan bahsetmeden önce ABD'nin altyapı durumuna değinelim. ABD'nin altyapısı çürüyor. Şehirler, içinde yaşayan insanları kaldıramıyor. New York metrosu 120 yıl önce inşa edilmişti. Yollar delik, tüneller, köprüler ve kanalizasyon şebekesi harap vaziyette. İki bin barajın her an yıkılabilecek durumda olduğu söyleniyor. 56 bin köprünün yenilenmesi şart. Amerikan İnşaat

Mühendisleri Birliği tarafından altyapıdaki eksikler nedeniyle ABD'nin gayri safi yurt içi hasılasının 2025 yılına kadar 4 trilyon dolar düşeceği belirtildi ve modernleştirme için de aynı miktarda paraya ihtiyaç olduğu hesaplandı (1). Sonuç olarak çok uzun yıllardır kamu alanlarına yatırım yapılmamış.

Buna karşılık, 31 Mart Salı günü, ABD Başkanı Donald Trump önümüzdeki dönem hayata geçirmeyi düşündükleri altyapı planını açıkladı. ABD'de faiz oranlarının sıfıra indirildiğini, onlarca yıldır ihmal edilen altyapı yatırımlarının faturasını ödeme zamanı geldiğini söyleniyor. Trump, yol, köprü baraj gibi yatırımlara 2 trilyon dolar harcayacaklarını bildirdi. (2)

BÜYÜYEREK ÇIKABİLİR

Ekonomisinin yapı taşı üretim olan Çin ise, ekonomik kalkınmasının büyük bir gerekliliği olan altyapı yatırımlarına çok önem veriyor. Geçen sene 384 milyar dolar altyapı yatırımı yapan Çin (3), salgınla başarılı şekilde mücadelesinin bir kısmını da güçlü şehir altyapılarına borçlu.

Önümüzdeki dönemde ise salgının verdiği zararları onarmak ve ekonomisini canlandırmak adına 7.05 trilyon dolar altyapı yatırımı yapacak. (4)

İki ülke de salgından en az zararlı çıkmayı istiyor. Fakat ekonomik sistemleri sebebiyle Çin bu salgından büyüterek çıkabilirken ABD için aynıısı geçerli olmayabilir. Çünkü Çin ekonomisinin yapı taşı üretime dayanıyor, ABD ekonomisinin yapı taşı ise tüketimle dayalı. Bu sebeple milyarlarca ürün üreten fabrikalara ulaşan elektrige yatırım yapmak, 4-5 kişilik ailelerin evlerine ulaşan elektrige yatırım yap-

maktan daha etkili olacaktır.

DİPNOTLAR:

- https://www.dw.com/tr/abd-nin-altyap%C4%B1s%C4%B1-%C3%A7%C3%BC:%C3%BCyor/a-39730169
- https://www.rev.com/blog/transcripts/donald-trump-coronavirus-task-force-briefing-transcripts-april-1
- https://www.haberturk.com/cinden-384-milyar-dolarlik-altyapi-harcamasi-2553160-ekonomi
- https://www.globaltimes.cn/content/1184460.shtml

Performans sistemi güvenliğe engel

Koronavirüsle mücadelede cephenin en önünde korkusuz ve fedakarca mücadele veren sağlık çalışanlarına şiddetin önlenmesi için yasal düzenlemeler gündemde. Hekimler Sağlıkta Şiddet yasasının hızlı bir şekilde çıkmasını istiyor ve şiddeti doğuran performans sisteminden vazgeçilmesini bekliyor

GÖKHAN BÜYÜK

KORONAVİRÜSLE mücadele yoğun ve kararlı bir şekilde sürerken, mücadelenin en önündeki sağlık çalışanları bu süreçte hastanelerde yoğunluğun artacağına dikkat çekiyor ve şiddetin tımanmaması için uyarıyor. Aydınlik'a konuşan hekimler sağlık sektöründe iş sağlığı ve güvenliği için çözüm önerilerini sıraladılar. Sağlıkta şiddetin ana unsuru olarak performans sisteminin olduğunu söyleyen hekimler sağlıkta şiddet yasasının tek başına şiddeti önlemekte yetersiz kalacağını belirtti.

'HASTALARIN HER TALEBİ OLSUN İSTENİYOR'

Aile Hekimleri Federasyonu Başkanı Özlem Sezen: Abartılı hasta memnuniyeti kavramı sağlıkta şiddetin en büyük nedenidir. En son yaşadığımız salgında gördük zaten. Kişiler kendi sorumluluklarını almıyorlar. Sağlık okuryazarlığımız da yetersiz ve bu grubu sürekli memnun etmek şiddeti de beraberinde getiriyor. Biz aslında hastaları korumak için 'hayır' diyoruz. Neden yapılamayacağını özellikle belirtiyoruz. Ama bu bize şiddet getiriyor. Hastaların her istediği olsun isteniyor. Bu da şiddetin bizzat en büyük sebeplerinden birisini oluşturuyor. Vakit geçi-

rilmeden sağlıkta şiddet yasası acilen çıkarılmalıdır. Etkin, caydırıcı ve uygulanabilir bir yasanın çıkmasını bekliyoruz.

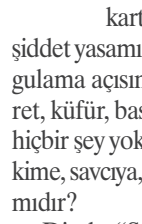
'TEKLİF YETERLİ DEĞİL'

Cumhuriyetçi Hekimler Grubu'ndan Dr. Hikmet Çevik: Performans sistemi doktorları daha fazla hasta bakmaya teşvik ediyor. Günde yüz tane hasta bakıyoruz. Eğer elli tane hasta bakarsak aldığımız ücrette keşimeler oluyor. Bu kadar açık bir durum var. Performans sistemi hastaları kapılara yığıyor, doktorları daha fazla hasta bakmaya teşvik ediyor. İdareleri de zora düşürüyor. Şiddetin zemini ve kaynağı bu sistemdir. Sağlıkta hastanın doktoruna güvenmesi çok önemlidir. Meclis'e sunulacak yasa teklifi yeterli değil. İki açıdan: Birincisi, caydırıcı nitelikte değil. Tutuklama takdire bırakılmaz. Dosyanın hakim önüne konma sürecine kadar olan safhasının da mağdur sağlık çalışanını koruyan ve suç duyurusunu kolaylaştıran şekilde düzenlenmesi gerekiyor. Ayrıca dava sürecinde Sağlık Bakanlığı takipte olmuyor. Bunun da takibini mecbur kılacak şekilde düzenlenmesi gerekiyor. İkincisi, performans ücretlendirmesiyle kıskartılmış sağlık hizmeti uygulamasından vazgeçilmedikçe şiddet durmaz. **İstanbul Aile Hekimleri Derneği Başkan**

Yard. Doktor Mustafa Tamur:

Önce de şimdi de sağlıkta şiddet var fakat önümüzdeki süreçte koronavirüs nedeniyle hastanelerdeki yatak kapasitesi düştükçe öncelik bekleyen hastaların sayısı artacak ve bu da şiddet eğilimlerine neden olacaktır. Bu nedenle derhal bu yasayı çıkartmak gerekiyor. Bizim şu an bir şiddet yasamız var aslında. Ama bu yasa uygulama açısından bir işe yaramıyor. Hakaret, küfür, baskı, tehdit gibi olaylarda sanki hiçbir şey yokmuş gibi davranılıyor. Bir hakime, savcıya, polise küfür etme şansınız var mıdır?

Direkt "Sağlık çalışanlarına görevi nedeniyle uygulanan suçlar" başlığı adı altında Türk Ceza Kanunu'nda bir kanun olmalıdır. Hasta ve yakınlarınca uygulanan fiziksel darp, itirme gibi suçları kapsayan ve en az 5 yıldan başlayan bir kanun getirilmelidir. Hasta ve yakınlarınca uygulanan sözel baskı, tehdit, hakaret ve çalışanın şevkini kırıcı sözler dahil olmak üzere, bu suçlar 2 yıldan başlamalıdır. Bu şiddetin önünde caydırıcı bir duvar olur.

'DÜZENLEME CAYDIRICI OLMALI'

Antalya Eski Tabip Odası Başkanı Selçuk Koçlar: Vatandaş her ne kadar bize bugünlerde destek olsa da şiddet tamamen

ortadan kalkmadı. Çin'deki uygulamayı görüyoruz. Bu salgın sırasında sağlıkta şiddete yönelik tedbirler alındı. En kısa zamanda bu sağlıkta şiddet yasasının meclisten geçmesini istiyoruz. Ceza düzenlemenin caydırıcı olması şart. Biz salgınla uğraşırken bir taraftan da şiddet haberlerini duyuyoruz. Şiddetin temel kaynağı ise sağlıkta dönüşüm programıyla oluşturulan sistem. Beklentilerin artırıldığı bu sistemde açık açık şiddetin de arttığını görüyoruz. Performans denilen şey en kısa sürede, en ucuz maliyetle ve en kısa sürede bir kişiyi iyi etmek olarak tarif ediliyor. Ne kadar hasta bakarsan o kadar maaş alırsın sistemi. Sağlık motor üretimi gibi bir şey değildir. Amacın insanların hastalanmasını önlemek olması lazım.

Yerel medyadan BİK'e: Bizi es geçmeyin

AYDINLIK / ADANA

ADANA'da yerel yazılı basın organlarının kurduğu Yerel Medya Güç Birliği Platformu, Basın İlan Kurumunun günlük olarak yayın yapan gazetelere destek olurken, diğer gazeteleri es geçmesine tepki gösterdi. Adana'da yayın yapan günlük, haftalık, 15 günlük, aylık ve iki aylık yayın ya-

pan toplam 103 gazetenin bir araya geldiği Yerel Medya Güç Birliği Platformunun Başkanı Kamil Yalçın Göl, belediyelere destek çağrısı yaptı: "Salgın sürecinde en önemli ihtiyaç etrafınızdan, yani yerelden haber alabilmek. Tüm imkansızlıklara rağmen bu ihtiyaca büyük özveriyle yanıt veren gazetelerimizi, belediyelerle STK'lar desteklemeli."

HUKUKÇULAR İNFAZ DÜZENLEMESİNİ DEĞERLENDİRDİ

'Terör suçları kapsam dışı kalmalı'

AYDINLIK / ANKARA

HUKUKÇULAR, infaz düzenlemesine ilişkin tartışmalarda terör örgütü mensupları için sahte bir mağduriyet havası oluşturulduğunu, terör suçlarından hükümlü kişilerin infaz paketi kapsamı dışında tutulmasının önemli olduğunu söylediler. Infaz düzenlemesine ilişkin değişiklik paketi TBMM Genel Kurulunda görüşülürken de tartışmalar yaşandı. Aydınlik'a açıklama yapan hukukçular hem kanun teklifini hem tartışmaları değerlendirdiler.

'FETÖ VE PKK MENSUPLARI YARARLANDIRILAMAZ'

Avukat Nusret Senem, infaz düzenlemesine ilişkin hazırlanan paketin zamanında gün-deme geldiğini söyledi. Cezaevlerinin şu anda kapasitelerinin çok üzerinde doluluk oranına ulaştığını hatırlatan Senem, şöyle konuştu: "Teklif ile birlikte koşullu salıverilme ve diğer bazı iyileştirmeler gündeme geldi. Bunları yerinde buluyoruz. Koşullu salıverilmede bazı suçlar kapsam dışı bırakılıyor. Terör suçlarında bazı istisnalar olması gerektiğini düşünüyorum. Örgüt üyeliğinden yargılanan itirafçılar var. Bunlar terör örgütlerinin çökertilmesine hizmet eden insanlar. Bu kişiler için de bir istisna söz konusu olabilmeli. Paketten FETÖ ve PKK terör örgütü mensuplarının da yararlandırılması yönündeki girişimleri hiçbir şekilde kabul etmiyoruz. Bunlar, Türkiye'nin bütünlüğüne kastetmiş örgütler. Amerika'nın Türkiye'ye karşı kullandığı örgütler. Bu örgütlere karşı mücadele sonuna kadar sürdürülmeli."

'GERİ ADIM ATILMAMALI'

Avukat Nuriye Kadan da infaz düzenlemesine ilişkin kanun teklifinin bazı mecburiyetlerden dolayı gündeme geldiğine dikkat çekti. "Terör suçları, cinsel suçlar, uyuşturucu ticareti gibi suçların pakette kapsam dışı bırakılmasının önemli olduğunu belirten Kadan, şöyle sürdürdü: "Denetimli serbestliğin üç yıl olmasını yüksek buluyorum. Diğer yandan Mecliste yapılan görüşmeler oldu. FETÖ ve PKK terör örgütü mensupları bu paket içerisinde olmamalı. Düşünce suçları denip, 'gazeteciler içeride' gibi konuşmalar yapıldı. Bu kişiler gazetecilik yaptıkları için cezaevinde değil. 'Terör örgütü propagandası yapmak', 'Terör örgütü üyesi olmak' gibi suçlardan yargılanıyorlar. CHP ve diğer muhalefet partileri, bu kişileri de katmak istiyor. Umarım bu konuda geri adım atılmaz. Paketin komisyonunda kabul edildiği şekliyle geçmesi önemli."

'SAHTE MAĞDURİYET'

Avukat Zeynep Küçük ise gerek cezaevlerindeki doluluk oranı gerekse koronavirüs salgını nedeniyle infaz düzenlemesinin kaçınılmaz olduğunu söyledi. Düzenlemeye uyus-

Nuriye Kadan

Nusret Senem

Zeynep Küçük

CHP ve HDP 'genel affa' dönüştürmeye çalışıyor

AYDINLIK / ANKARA

TBMM'de görüşülmekte olan infaz yasasının "af" olduğunu ileri süren CHP ve HDP, yasayı Anayasa Mahkemesine taşıyarak, kapsamını genişletmeye çalışıyor. TBMM Genel Kurulunda Salı günü görüşülmeye başlanan infaz teklifi görüşmelerinin ilk gününde CHP ve HDP grupları teklifin "af yasası" olarak görüşülmesini istedi. Görüşmelerinin başında söz alan HDP Grup Başkanvekili Meral Danış Beştaş, oturumu yöneten Başkanvekili Levent Gök'ten yasanın af niteliğinde olduğunu, bu nedenle beşte üç çoğunluğun aranması gerektiği belirtti. Başkan'ın "Kanunun Anayasa'ya uygun olmadığını düşünerek, Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla bir usul tartışması açılmasını mı istiyorsunuz" sorusuna Beştaş, "evet" yanıtı verdi. Açılan usul tartışmasında HDP'nin af iddiasına "özel af" söylemi ile katılan

CHP'li Bülent Tezcan oylamalarda beşte üç çoğunluğun aranması gerektiği ifade etti. Ak Parti ve MHP'yi daha geniş bir uzlaşma ile toplumun vicdanını rahatlatacak, ihtiyaca uygun bir yasa çıkarılmasından kaçınmakla suçlayan Tezcan, şöyle konuştu: "Buradaki mesele şu: Devlet kendine karşı olan suçları affetmiyor ama vatandaşa karşı olan suçlarda oldukça cömert. Siyasi mahkumları affetmeyen, düşünce suçlularını affetmeyen, hatta 'Bırakın onlar cezaevinde koronadan da ölsün, başka şeyden de ölsün, nerede ölürse ölsün' diyen bir anlayış; örgüt kuran, çete kuran, tecavüzcü, başka bildiğimiz gaspçı kim varsa bunları rahatça dışarı çıkarabilmenin hesabı içerisinde. Beşte üç çoğunlukla karar verilmesi gereken bir özel afftır görüştüğümüz."

'AF DEĞİL, İNFAZ'

Ak Partili Ramazan Can ise HDP ve CHP'nin Anayasa'ya aykırılık iddiasına

turucu ticareti, kasten öldürme, terör, kadına şiddet ve cinsel suçların kapsam dışı tutulmasının önemli olduğunu ifade eden Küçük, sahte mağduriyet havası yaratılmaya çalışıldığını vurguladı: "FETÖ, PKK ve diğer terör örgütü kapsamında hükümlü olanlarla ilgili yapılan bazı propagandalar ve buna katılan bazı siyasi partilerin sahte bir mağduriyet oluşturduklarını düşünüyorum. Terör örgütü mensuplarının cezaevlerinden çıkarılmamaları ve infaz düzenlemesinden yararlanılmaması hem kamu vicdanı açısından hem de Türkiye'nin milli güvenliği açısından son derece olumludur."

Halk Tv'de Demirtaş çağrısı yaptılar

ESKİ HDPE Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın eşi Başak Demirtaş, Halk Tv yayınına katıldı, infaz yasasını eleştirdi. Başak Demirtaş, şu ifadeleri kullandı: "Gazeteciler, tweet atanlar ve sadece ikdidara muhalif olduğu için içeride olanlar bu yasadan yararlanamayacak. Bunu toplumun vicdanı da bası de kabul etmez. Bu yasa düzenlenmeli ve daha eşitlikçi bir şekilde meclise gelmeli ve kabul edilmeli. Aksi takdirde cezaevlerinde çok büyük felaketler yaşanacak. Tüm yetkililere seslenmek istiyorum. Bu yasa bu haliyle çıkarsa cezaevlerinde büyük felaketlere neden olur. Bu nedenle hiç vakit kaybetmeden eşit ve adil bir yasanın meclisten çıkması ve cezaevlerindeki oradan çıkmaları gerekir."

'Ortak devriyeler devam edecek'

MİLLÎ Savunma Bakanı Hulusi Akar, İdlib'deki Türk-Rus ortak devriyesine ilişkin, "Bugün üçüncü müşterek devriye tamamlandı. Devriyeler devam edecek" dedi. Her türlü tedbiri aldıklarını ve koronavirüsün özellikle operasyon bölgelerine sirayet etmediğini söyleyen Akar, "Bir haftada 35-4 milyon cerrahi maske yapabilecek durumdayız. Haftada 105 milyon tulum da yapabilecek duruma geldik" ifadelerini kullandı. Millî Savunma Bakanı Akar, "Kapasitemizi önümüzdeki hafta, haftada 10 milyon cerrahi maskeye çıkaracağız" diye konuştu. İdlib'deki Türk-Rus ortak devriyesine değinen Bakan Akar, "Bugün üçüncü müşterek devriye tamamlandı. Devriyeler devam edecek" dedi.

Sağlıkta şiddet yasası hazır Para cezasına çevrilemeyecek

AYDINLIK / ANKARA

Ak Parti Milletvekili Prof. Dr. Arife Polat Düzgün sağlıkta şiddet yasasının hazır olduğunu bildirdi.

Ak Parti sağlıkta şiddeti önleme amacıyla bir yasa teklifi hazırladı. Ak Parti Milletvekili Prof. Dr. Arife Polat Düzgün Aydınlik'a yaptığı açıklamada sağlıkta şiddeti önlemeye yönelik yasa teklifinin Ak Parti Grubunda imzaya açıldığını belirterek, "İmzalar tamamlandıktan sonra Teklif meclis Başkanlığına sunulacak. Bu arada teklifimizi meclisteki diğer grup yöneticilerine de ileteceğiz. yapılacak görüşmelerden sonra sağlıkta şiddeti önleyecek yasanın Meclis'te oy birliği ile kabul edileceğine inanıyorum" dedi.

Arife Polat Düzgün sosyal medyadan yaptığı açıklamada da "Sağlıkta şiddet yasasını inşallah bu hafta çıkaracağız" ifadelerini kullandı.

Bu arada, Ak Parti Grup Başkanvekili Bülent Turan, MHP grubu ile hazırladıkları sağlıkta şiddetin engellenmesine yönelik kanun teklifini, Meclis Başkanlığı'na sunacaklarını bildirdi. Teklife göre hiçbir şekilde sağlık çalışanlarına şiddet uygulayanların cezası para cezasına çevrilmeyeceği, ve hapis cezasının kesin şekilde uygulanacağı öğrenildi. Turan açıklamasında "Siyasi polemikleri bırakalım bu konu başka. Biz bunu infaz yasasının en son maddesine ekleyelim, zaman kaybetmeyelim" ifadelerini kullandı.

PKK odun toplamaya giden köylüleri katletti

Saldırı noktasında geriye köylülerin ayakkabıları kaldı

HABER MERKEZİ

DIYARBAKIR'ın Kulp ilçesinde odun toplamaya giden köylülere yönelik, terör örgütü PKK'lı teröristlerce saldırı düzenlendi, 5 yurttaşımız hayatını kaybetti. Terör örgütü PKK, huzuru bozmaya yönelik 36 yıldır gerçekleştirdiği bombalı ve silahlı saldırılarla, güvenlik güçlerinin yanı sıra sivilleri de hedef alıyor. Yaklaşık 8 ay önce Kulp'un Ağaçkorur köyü mevkinde odun toplamaya giden köylülerin bulunduğu araca el yapımı patlayıcıyla saldırı düzenleyerek, 7 sivil şehit edip 10 sivil yaralayan teröristler, dün de yine köylülerin hedef aldı. Kulp ilçesinin Güleş Mahallesi kırsalında dün saat 06.30 sıralarında, orman kesimine giden sivil vatandaşların bulunduğu aracı geçiş esnasında, teröristlerce el yapımı patlayıcıyla düzenlenen saldırıda 5 sivil şehit oldu. Saldırının ardından bölgede teröristlere yönelik operasyon başlatıldı.

13 ÇOCUK YETİM KALMIŞTI

Kulp'un Ağaçkorur köyü mevkinde 12 Eylül 2019'da odun toplamaya giden köylülerin bulunduğu araca PKK'lı teröristlerce el yapımı patlayıcıyla düzenlenen saldırıda ekmek parası kazanmak için gündelikçi olarak odun toplamaya giden İhsan Çelikbilek (43), Mehmet Bozyel (17), Abit Yıldız (22), Ömer Yıldız (15), Sırac Yıldız (26), Ahmet Ay (23) ve Sinan Diger'in (45) şehit olması sonucu 13 çocuk yetim kalmıştı. Uzaktan kumandalı patlayıcının kullanıldığı saldırıda şehit olan İhsan Çelikbilek'in aynı minibüste bulunan oğlu 23 yaşındaki Hüseyin de yaralanmıştı. Saldırı, İhsan Çelikbilek'in 6 çocuğunu yetim bırakmıştı. Muş'un Şenyayla bölgesinde Jandarma Komutanlığıınca 24 Kasım 2019'da düzenlenen hava destekli operasyonda 3 terörist etkisiz hale getirilmiş, İçişleri Bakanlığınca yapılan açıklamada, "Söz konusu Şenyayla/Dorsin terörist grubunun, Diyarbakır'ın Kulp ilçesi Ağaçkorur köyünde 7 sivilin şehit edilmesi ve 10 sivilin de yaralandığı el yapımı patlayıcıyla düzenlenen saldırının sorumlusu olduğu

EMEKLİ TUĞAMİRAL ERAYDIN, AYDINLIK'A KONUŞTU

'Kendimle kavga ettim virüsü iradeyle yendim'

Tuğamiral
Hakan Eraydın
Deniz Lisesi
Komutanı
(2005-2007)

Doktoru, önceki gün Tuğamiral Eraydın'a şöyle demiş: Yoğun bakımdaki hastaların dışında siz en agresif virüsle mücadele etmek zorunda kaldınız, yoğun bakıma alınmadan böylesi ağır bir durumu atlattmış olmamızı büyük bir başarı kabul ediyorum

OLCAY KABAKTEPE / ANKARA

FETÖ'nün Balyoz kumpasıyla zindana atılan daha sonra ise beraat kararı alan emekli Tuğamiral Nadir Hakan Eraydın yakalandığı koronavirüsü yendi. Eraydın bu süreçte yaşadıklarını Aydınlik'a anlattı, hastalığının en güç anlarını şu sözlerle ifade etti: "En çok ateş konusunda zorlandım, halüsinasyonlar gördüm. Vücudumun tepki olarak zangır zangır titrediği durumlarda 'Ne oluyorsun, ne yapıyorsun çabuk kes şunu' diye kendi kendimle kavga ettim."

Emekli Tuğamiral Nadir Hakan Eraydın, FETÖ kumpası olan Balyoz davasında yargılanıp cezası Yargıtay tarafından onanmış, daha sonra Anayasa Mahkemesi kararıyla tahliye edilmiş ve yeniden yargılandığı davada beraat kararı almıştı.

Eraydın, virüsün kendisine nasıl bulaştığını şöyle anlattı: "Biz, Deniz Harp Okulu 1983 yılı mezunu beş sınıf arkadaşı beraberce, sınıfımıza eşofman yaptırmak üzere Ümraniye'de bir tekstil atölyesine gittik. Hepimiz 58 yaşlarında, sağlıklı yaşamı be-

nimsemiş ve uygulayan arkadaşlar idik. Hemen birkaç gün sonrasında üçümüz hastaneye yatacak kadar kötüleştik, iki arkadaşımız şans eseri bu illeti pozitifte dönmeyen evlerinde tedavi ile atlatabildiler."

40,7 derece ateş, üşüme ve büyük bir titreme yaşadığını söyleyen Eraydın, şöyle sürdürdü: "Bunlara rağmen birkaç gün evde ilaçlarla kendimi tedavi etmeye çalıştım, olmadığını görünce hastaneye gittim ve hemen yatırdılar. Bana hastanede konulan ilk teşhis alt solunum yolları iltihabı yani viral zatürre idi. Bir hafta sonra bu teşhisin yanı sıra Covid-19 pozitif teşhisi de ilave oldu."

'KENDİ KENDİME SÖZ VERDİM'

E. Tuğamiral Eraydın, virüsle mücadelesini FETÖ kumpasına karşı mücadeleye kıyasladı: "Balyoz Davası nedeniyle maaşesef aileme üç yıl süren bir travma yaşadım. Yine hiç istemeden ailemi içine alan yeni bir travma ile karşı karşıya idim. Hapishane döneminde isim daha kolaydı. Aileme veda ederken 'Ben siyaseten hapse giriyorum siyaseten çıkacağım; hepimiz ken-

di işimize bakalım hayatta ve sağlıklı kalam' demiştim. Öyle de yaptık."

Bildik tanıdıkların korktuğu, sindiği ve kendilerinden vebalı gibi kaçtığı o dönemde Cumhuriyet kadını cesur yürek bir iş insanının Balyoz sürecinde eşini yanına çalışmaya aldığını belirten Eraydın, "Kızım okuluna devam etti" dedi, "Ben de kızımın uzaktan yardımıyla Fransızca, finans ve güzel sanatlar konularında çok yoğun bir çalışmaya giriştim. Ancak bu kez benim daha az müdahil olabileceğim bir misibet ile karşı karşıya idim. Her şeye rağmen ben bu illetten, başta ailem için, en kısa sürede kurtulacağıma kendi kendime söz verdim."

YOĞUN BAKIMA BİLE ALINMADAN...

Özel bir hastanede açılan karantina katının ilk hastası olduğunu söyleyen Eraydın, mücadelesinin yaklaşık 20 gün sürdüğünü anlattı: "Doktorum önceki gün 'Yoğun bakımdaki hastaların dışında siz en agresif virüsle mücadele etmek zorunda kaldınız; yoğun bakıma alınmadan böylesi ağır bir du-

rumu atlattmış olmamızı büyük bir başarı kabul ediyorum" dedi. En büyük üç sorunun yüksek ateş, kuru öksürük ve akciğerlerdeki iltihabın kurutulması oldu. En çok ateş konusunda zorlandım, halüsinasyonlar gördüm. Vücudumun tepki olarak zangır zangır titrediği durumlarda 'Ne oluyorsun, ne yapıyorsun, çabuk kes şunu' diye kendi kendimle kavga ettim. Bir keresinde ciddi bir ritim bozukluğu yaşadım, nabzım 160'a kadar çıktı. Kesintisiz çok sayıda ve farklı ilaçların etkisiyle vücudumda kızarıklık ve ödem oluştu."

'SAĞLIK ÇALIŞANLARININ HAKKI ÖDENMEZ'

Sağlık çalışanlarının kendisiyle çok yakından ilgilendiklerini 'Bugün daha iyisiniz' diyerek sürekli moral vermeye çalıştıklarını belirten Eraydın şöyle konuştu:

"Sağ olsunlar, hakları ödenmez... Hep sağlıklı bir yaşam tarzını benimsedim; yeme, içme, spor vs. olabildiğince dengeli olmaya çalıştım. Hastane öncesinde dostlarıma Korona gelse bile birbirimize el sallar geçeriz diyordum. Yanılmışım. Bir kere çok kolay buluyor. İletin cinsine göre, sizi yaşamınıza riske edebilecek noktaya kadar sürüklüyor. Olabildiğince tedbir alın, kendinizi koruyun, kollayın, bu illete yakalanmamak için azami ölçüde tedbirli davranın. Biz beş sınıf arkadaşısı şanslıydık. Özellikle üçümüz yoğun mücadele verdik ama sonu iyi oldu. Dileğim; öncelikle bu illetle mücadele eden tüm dünya vatandaşlarının bir an evvel iyileşmesi; ardından insanlığı tehdit eden bu illetten kalıcı olarak kurtulmaması. Sonrasında, eğer bu yaşananlardan razı olmazsak ders alabildiysek yapmamız gereken, sosyal, kültürel, ekonomik, çevresel vs. tüm fenomenleri paylaşımcı ve adil bir yaklaşımla yeniden tanımlamak olmalıdır."

KORONAVİRÜS ARAŞTIRMASI

Yüzde 63: mücadele başarılı

AYDINLIK / ANKARA

KORONAVİRÜSLE ilgili olarak yapılan araştırmada halkın yüzde 63'ünün koronavirüsle mücadeleyi başarılı bulduğu belirlendi. Araştırmaya göre, hükümetin en yanlış uygulaması belediyelerle işbirliği yapmaması ve belediyelerin yardım toplamasını engellemesi. Araştırma koronavirüs salgınının, seçmenin yüzde 18'inin siyasi parti tercihini değiştirdiğini ortaya koydu.

MAK Araştırma Değerlendirme Danışmanlık A.Ş., 'Koronavirüs mücadelesinde neredeyiz' başlıklı bir araştırma yaptı. Araştırma, 7 Nisan 2020 tarihinde, 10.00 – 16.00 saatleri arasında üç ayrı merkezden Türkiye genelinde 81 il ve ilçelerinde yapıldı. Her şehirden seçmen sayısının yirmi binde birine denk gelecek sayıda ve toplamda 2 bin 600 kişi ile görüşüldü. Telefon görüşmesi yoluyla yapılan araştırmada ortaya çıkan sonuçlar şöyle:

■ **Hükümeti başarılı buluyor musunuz?**

Bu soruya ankete katılanların yüzde 63'ü 'evet', yüzde 24'ü hayır yanıtını verdi. Kararsızların ve yanıt vermeyenlerin oranı yüzde 13. (Araştırmacının notu: bu destek bu sürecin başladığı ilk günlerde biraz daha yüksekti. Uzayan süreç doğal terdighinliği beraberinde getirecektir.)

■ **İdarenin en doğru adımı ne?**

Vatandaş genel itibarıyla tedavinin ücretsiz olmasını, sosyal destek projelerini ve en önemlisi de Koronavirüs sürecinin önemli ölçüde Bilim Kurulu'nun rehberliğinde yürütülmesini onaylıyor. Sağlık Bakanı'nın vatandaşları şeffaf bir şekilde bilgilendirmesi de vatandaşın ciddi destek buluyor.

KORONAVİRÜSLE MÜCADELEDE İDARENİN YANLIŞLARI

Araştırmaya göre halk siyasi parti lider ve belediye başkanlarıyla sistematik iletişim kurul-

masını, alt gelir gruplarının maddi anlamda gözetilmesini istiyor. Araştırmaya katılanlar en çok, belediyelerin yardım toplamasının yasaklanmasına karşı çıkıyor. Araştırmaya katılanların yüzde 27'si belediyelere konulan yasayı, yüzde 23'ü diğer siyasi parti liderleriyle ve belediye başkanlarıyla istişare edilmemesini yanlış buluyor.

■ **Gelecekte umutlu musunuz?**

Araştırmada katılımcılara "gelecekte umutlu olup olmadıkları" soruldu. Katılımcıların yüzde 61'i umutlu olduğunu, yüzde 34'ü umutsuz olduğunu belirtti.

KORONAVİRÜS SONRASI SİYASİ TERCİHİNİZ DEĞİŞTİ Mİ?

Araştırmada "Koronavirüs sonrası siyasi tercihlerin değişip değişmediği" soruldu. Bu soruya yüzde 18 "değişti" yanıtını verirken, yüzde 34 de kararsızım (yanıt yok) karşılığını verdi. Bu sonuçlar önümüzdeki dönemde siyasi denklemin bozulabileceği biçiminde değerlendirildi.

■ **Koronavirüs sonrası ekonomik kriz olur mu?**

Katılımcıların yüzde 41'i ekonomik kriz çıkacağı görüşünü savunurken, yüzde 43'ü çıkmayacağını düşünüyor. Kararsızların ve yanıt vermeyenlerin oranı da yüzde 16.

Koronavirüsle mücadelede şaşırtan durum "Koronavirüsle mücadele sürecinde dünya ölçeğinde sizi en çok şaşırtan olay nedir?" sorusunu da yanıtlayan katılımcılara göre Batı sınıfta kaldı. Çıkan sonuçlar şöyle:

Yüzde 34: ABD ve Avrupa'nın sağlık sistemleri çok kötü, maske bulamıyorlar.

Yüzde 24: Türkiye'nin sağlık altyapısı birçok ülkeden iyi.

Yüzde 22: AB aciz durumda.

Yüzde 18: Salgın Çin'de çıktı ama ABD daha çok etkilendi.

KİTAP

YARIN: MERHABA KAMULAŞTIRMA -17

SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI KİMİN ÇÖZÜMÜ

FİLM

EKMEĞİMİZ

Yönetmen King Vidor'un Our Daily Bread (Günlük Ekmeğimiz) filmi. Türkçe adı "EkmeK Kavgası" diye bilinen bu filmde, Büyük Bunalım döneminde işçiler sorunlarını bir tarım kolektifi kurarak çözüyorlar. İnternette bulabilirsiniz.

Rektör Budak: İyileşme oranı yüksek

EGE Üniversitesi (EÜ) Rektörü Prof. Dr. Necdet Budak, hastanelerine başvuran Covid-19 vakalarının birçoğunun tedavilerinin ardından evlerine döndüğünü belirterek, "Vakalarımızın iyileşme oranları oldukça yüksek" dedi.

Budak, yaptığı yazılı açıklamada, Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre, İstanbul'dan sonra en çok Covid-19 vakasının İzmir'de görüldüğüne işaret etti. EÜ Hastanesinde ilk Covid-19 olgusunun 18 Mart'ta tanı aldığını bildiren Budak, bu tarihten beri virüs şüphesiyle başvuruların sürdüğünü kaydetti. Budak, tanı konulan ya da şüpheli görülen vakaların tedavi ve kontrollerinin titizlikle takip edildiğini vurguladı.

Hastaneye başvuranlardan pek çoğunun tedavilerinin tamamlandı-

ğını ve evlerine döndüğünü belirten Budak, "Vakalarımızın iyileşme oranları oldukça yüksek. Her gün yeni vakalar geldiği gibi pek çok hastamızı da taburcu ediyoruz" bilgisini verdi. Sağlık Bakanlığı'nın üniversiteye desteğinin sürdüğünü kaydeden Budak, şu ifadeleri kullandı:

"Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de aşı çalışmaları var. Üniversitemiz bünyesinde ARGEFAR merkezli oluşturduğumuz Aşı Araştırma ve Geliştirme Grubu öncülüğünde, birçok üniversite, kamu kurumu ve sanayi ortaklarının katılımıyla Covid-19'a karşı milli DNA aşı geliştirme projesini başlattık. Bu süreçte Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından 194 hemşire, 31 sağlık teknikeri ilave alım izni verildi."

Vitamin ve besin takviyelerine dikkat Yarardan çok zarar verebilir

AYDINLIK / ANKARA

İÇ Hastalıkları Uzmanı Dr. Ozan Kocakaya koronavirüs salgını üzerine pek çok kişinin bağırsıklık sistemini güçlendirmek için vitamin veya besin takviyelerine yöneldiğini, bu konuda yapılacak hataların yarardan çok zarar getirebileceğini söyledi.

Dr. Ozan Kocakaya vitamin veya besin takviyesi kullanmanın "kontrol bende" hissi verebildiği, bunun da koronavirüsten korunmak için gerekli önlemleri ihmal etme riskine yol açabildiği uyarısında bulundu. Kocakaya "Kullanmaya karar verdiğiniz ürün, varsa sürekli kullandığınız ilaçlarınızla olumsuz bir etkileşim yapıyor" dedi, "Örneğin alınan vitamin veya bitkisel bir takviye, ha-

yati ilaçların etkisini göstermeden vücuttan hızla atılmalarına neden olabiliyor. Veya tam tersine böbrek ile karaciğeri meşgul edip, ilaçların bu organlar tarafından uzaklaştırılmasını geciktirerek, yoğun ve istenmeyen düzeyde etki göstermelerine yol açabiliyor."

Takviye ürünlere karar vermeden önce mutlaka doktora danışılmasını isteyen Dr. Kocakaya şunları söyledi: "Vitamin ve mineraller bağırsıklık sisteminizin düzgün çalışması için gerekli olsa da, bunları fazla almanın bağırsıklık sisteminin gücünü artıracacağına dair hiçbir kanıt yok. Üstelik gereğinden fazla çalışan bir bağırsıklık sistemi alerjiler veya vücutun kendine zarar verdiği otoimmün hastalıklara da sebebiyet verebiliyor."

Hastalara yemekleri TETROBO dağıtacak

İSTANBUL Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi bünyesinde faaliyet gösteren 3 Boyutlu Tıbbi ve Endüstriyel Tasarım Laboratuvarı'nda (TETLab) Covid-19 tedavisi gören hastalara ilaç, yemek ve içecek taşınması için bir cihaz tasarlandı. TETROBO, birkaç gün içinde İstanbul Tıp Fakültesi Pandemi Servisi'nde işe başlayacak.

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Tufan Tükek, "Yıldız Teknik Üniversitesi'nden mühendis arkadaşlarla birlikte TETLab'da üretildi. Sağlık personelinin kendini koruması adına yemeği, içeceği, ilacı odalara servis

edecek. Sensörler eklenecek daha iyisi de olabilir. Dün çalışmalarını yaptık. Birkaç gün içinde pandemi servisinde çalışmaya başlayacak" dedi.

TEDROBO, bir cep telefonuna yüklenen uygulamaya ile yönetilebiliyor. TEDROBO'nun 10 örneğinin serviste hizmet vermesi planlanıyor.

Prof. Dr. Tufan Tükek'e İstanbul Tıp Fakültesi'ndeki hasta sayısını da sorduk. "Dünden beri bir miktar artış var. Evde karantina uygulamasına tabi olan ayaktan hastaları da sayarsak 400 civarında korono hastamız var. Bunun 220 kadarı hastanemizde, 30'u yoğun bakımda."

İlaç tedavisinde dünyadan öndeyiz

Kovid-19 teşhisinin erken olması durumunda, akciğer enfeksiyonuna geçişi Çin'den gelen Favipiravir ve sıtma tedavisinde etkili olan hidroksiklorokin ilaçlarıyla azaltılabiliyor. Prof. Dr. Levent Yamanel, ilaç kullanımında dünyadan önde olduğumuzu bildirdi

özlemkonur@aydinlik.com.tr
Özlem KONUR
USTA

SAGLIK Bakanı Fahrettin Koca, önceki gün yaptığı basın toplantısında Covid-19 tedavisine ilişkin umut verici gelişmeleri açıkladı. Koca, ilaç tedavisine erken başlayarak akciğer enfeksiyonuna geçişi azalttıklarını söyledi. Türkiye koronavirüse karşı iki ilaç kullanıyor. Biri Çin'den gelen Favipiravir, diğeri sıtma tedavisinde etkili olan hidroksiklorokin. Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Levent Yamanel, iki ilaç da dünyadan farklı olarak Türkiye'de erken evrede başladığını söyledi.

24 Mart'ta Çin'den gelen Favipiravir, bilimsel yayınlara göre virüsün akciğerlerde hücre içine girip kendisini çoğaltmaya baş-

ladığı aşamada etkili. İlaç, Çin ve Japonya'da yoğun bakım hastalarında kullanıldı. Türkiye'de ise Bilim Kurulu kararıyla ilaç, yoğun bakım öncesinde kullanılmaya başlandı. İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi ilacı yoğun bakım öncesi dönemde kullanan ilk kurumlardan oldu. Dekan Prof. Dr. Tufan Tükek, "Yoğun bakımda yatış süresini kısalttığına ilişkin bilgi vardı. Biz, yoğun bakıma kadar ilerlemiş vakalardan ziyade daha önce kullanıldığında daha fazla fayda gördüğümüzü Sayın Bakan'a ilet-tik. Bilim Kurulu da bu yönde karar verdi. İlaç, yoğun bakım öncesinde de kullanılmaya başlandı" dedi. Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Levent Yamanel, antiviral ilaçların erken safhalarda

daha etkili olduğunun bilindiğini söyledi. Yamanel, "Biz de daha etkili olabileceğini düşünerek Favipiravir tedavisini yoğun bakım öncesine aldık. Bulabildiğimiz kadıyla tabi. İlaç belli bir miktarda geliyor. Çin'den geti-

rebilmemiz bile güzel bir başlangıç. Çin'in talebi karşılayabilmesi önemli. Karşılayamazsa, yeniden bir düzenleme olabilir" dedi.

Sağlık Bakanı Koca'ı, 1 milyon kutunun depolarda olduğunu söylediği ilaç ise hid-

roksiklorokin. Koca, basın toplantısında ilaçla ilgili bilgi verdi: "İlk bulgularımıza dayanarak, dünyanın bu konudaki refleksini beklemeksizin ilacı erkenden temin ettik ve hastalarımıza bugün ücretsiz olarak ulaştırmayı başardık. Şimdi birçok ülke aynı ilacı temin etmek için uğraş veriyor. Hasta sayısına göre kayıp oranlarımız sınırlı seyrediyor. İlaç tedavisine erkenden yoğun bir şekilde başlamanın sonuçlarını görüyoruz."

Prof. Dr. Levent Yamanel, Hidroksiklorokin'in bütün dünyadan farklı olarak belirt vermeyen hastalara da uyguladıklarını söyledi. Yamanel, "Bu açıdan bütün dünyanın önündeyiz. Belirti vermeyen pozitif çıkan olgulara dahi bu ilacı veriyoruz. Virüsün hücre içine girerek etkinliğini göstermesini sınırılıyor. İlk basamak olarak ayakta tedavi gören ya da hastaneye yatsa da hafif seyrir gösteren hastalarda kullanılıyor. Bu ilaçla ilgili hiçbir sıkıntımız yok, bol miktarda elimizde var" dedi.

PROF. DR. TAYFUN UZBAY PANDEMİNİN DÜNYAYA ÖĞRETTİKLERİNİ ANLATTI:

İspanya ve İtalya sağlıkta özelleştirmenin bedelini ödüyor

NİLAY TUĞÇE BOSTANCI

Üsküdar Üniversitesi Dahili Tıp Bölümleri Başkanı Prof. Dr. Tayfun Uzbay, koronavirüs salgınının sağlıkta ticarileşmenin olumsuz sonuçlarını tüm dünyaya gösterdiğini söyledi. Prof. Dr. Uzbay, Türkiye'nin de çok sayıda devlet hastanesine sahip olmanın avantajını yaşadığını vur-guladı.

Prof. Dr. Uzbay, pandemi dünyaya öğrettiklerini eğitim ve sağlık alanında iki başlıkta topladı. Uzbay'a göre pandemiden sonra sağlıkta ticari yaklaşımlar değişecek. Uzbay şöyle konuştu:

"Sağlık bütünüyle ticarileşir ve hasta müşteri gibi değerlendirilirse toplumu kitlesel olarak ilgilendiren böyle bir sağlık sorunu ile başa çıkmak güçleşiyor. İtalya ve İspanya gibi ülkeler sağlıkta aşırı özel-

leştirilmeye gitmenin bedelini ödüyorlar. Almanya da serbest piyasa ekonomisine sahip ama devlet sağlık hizmetlerinin başını bu kadar boş bırakmamış. Türkiye de hâlâ genel bir sağlık sigortası ve çok sayıda devlet hastanesine sahip olmanın avantajını yaşıyor. Bu virüsten sonra sağlık politikalarında kapitalist ve aşırı ticari yaklaşımlar yerini sosyal devlet anlayışına terk edebilir."

EĞİTİMDE TİCARİLEŞME SORGULANACAK

Prof. Dr. Uzbay'ın eğitimle ilgili de benzer bir saptaması var:

"Eğitimin ticarileşmesi ve öğrencinin müşteri olması hekimlik, eczacılık, hemşirelik gibi sağlık sisteminin önemli elemanlarının iyi yetiştirilmemesine neden olabiliyor. Bu süreç sağlık bilimleri alanındaki eğitim kalitesinin sorgulanmasına da yol açacaktır. Türkiye'nin yıllardan gelen iyi bir hekimlik, hemşirelik ve eczacılık hafızası var. Bu da savaşta avantaj sağlıyor. Sağlık bilimleri alanında fırsat eşit-

liğine dayalı nitelikli eleman yetiştirmenin önemi anlaşarak eğitimden çok ticareti önceleyen zihniyet ciddi biçimde sorgulanacaktır. Dünya kutuplaşma yerine dayanışmanın, kaynakları belli bir kesime sunma yerine paylaşmanın önemini de görecektir ve şu anda da görüyor."

SALGINA KARŞI ETKİLİ BEŞ KURAL

Güvenilir testlerle hastaları saptama, izolasyon, sosyal mesafe, maske ve hijyen... Bu beş kurala dikkat eden ülkelerin salgınla mücadelede başarılı olduklarını söyleyen Uzbay şöyle devam etti:

"İyi uygulayanlar arasında Çin, Güney Kore, Singapur ve Almanya sayılabilir. Kötu uygulayan veya uygulayamayanlar arasında da İtalya, İspanya, Fransa ve Amerika var. Türkiye süreci vaka sayısına ölüm sayısına oranı yüzde 3-5 arasında kalacak şekilde tamamlarsa ilk gruba dahil olur. Şu anda oran yüzde 2 civarında, gelecek bir ay durumumuzu netleştirecek."

İskenderun Teknik alternatif kit geliştirecek

HÜSEYİN GÜLER / HATAY

İskenderun Teknik Üniversitesi (İSTE) Biyomedikal Mühendisliği Bölümü, yeni nesil Koronavirüs üzerinde Ar-Ge çalışmalarına hız verdi. Bölümden bir ekip, DOĞAKA ve TÜBİTAK'ın Covid-19 ile ilgili açmış olduğu hızlandırılmış Ar-Ge Destek programlarına başvuru için girişimde bulunacak.

Doç. Dr. Mehmet Lütfi Yola başkanlığında video konferans toplantısında bir araya gelen öğretim üyeleri, Covid-19 ile ilgili olarak merak edilenleri yanıtladı. Yeni nesil KOVID-19 tespiti için hazırlanacak olan elektrokimyasal immüno-sensör projisinin desteklenmesi amacıyla bu hafta içinde TÜBİTAK'a başvuru yapılacağını açıklayan Doç. Dr. Yola, hazırlanacak elektrokimyasal immüno-

sensör sayesinde, yeni nesil koronavirüsün tespiti için şu anda kullanılan tekniklere alternatif bir tanıma kitinin geliştirileceğini söyledi.

DAHA HASSAS DAHA HIZLI

Hastalığın nasıl bulaştığı ve nasıl tespit edildiği konusunda açıklamalarda bulunan **İSTE Biyomedikal Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Ceyhan Bereketoğlu**, sunları söyledi: "Tıbbi açıdan yeni nesil Covid-19 tespitinde daha hassas, hızlı ve düşük maliyetli yöntemlerin geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Bu zorlu şartlarda yüksek duyarlılıkta, hızlı, ekonomik ve çevre dostu özelliklere sahip bir elektrokimyasal immüno-sensör geliştirilmesi çalışma ekibimiz tarafından hedeflenmektedir."

İSTE Biyomedikal Müh-

endisliği Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Tuğba Raika Kırın ise, Covid-19 için aşı çalışmalarına ilişkin şu uyarıda bulundu: "Bir aşının gelişim döngüsü birçok aşamadan oluşur bunların keşif aşaması, klinik öncesi aşama, klinik gelişim, düzenlemeler-onay, üretim ve kalite kontrol aşamalarıdır. Etkin tedavi yöntemiyön-

temlerinin elde edilmesi ve yaygın olarak kullanılması ne yazık ki biraz zaman alacaktır. Bundan dolayı, Sağlık Bakanlığı ve diğer yetkili kurumların da sürekli vurguladıkları gibi, hızla yayılan ve özellikle yaşlı veya diyabet, hipertansiyon, astım, kanser, kardiyovasküler hastalıklar gibi kronik etiyolojilere sahip bireylerde ciddi etkiler gösteren Covid-19'a karşı en etkin yaklaşım, bu aşamada hijyen kuralları ve sosyal izolasyonla virüse yalanmamaktır."

İlaç deneyimli ekip işi

FARMAKOLOJİ Uzmanı Prof. Dr. Uzbay, aşı ve ilaç çalışmalarını için Türkiye'nin alt yapısının yeterli olduğunu ancak vizyona ihtiyaç olduğunu söyledi. Uzbay, şöyle konuştu:

"Molekülden veya başka stratejik yaklaşımlardan ilaca gidecek bir süreci eskiden beri hedeflemiş, buna kafa yormuş, birikime sahip laboratuvarlarımız ve bunların içinde birikimleri ile laboratuvarları bu konuda bir yerlere getirmiş olan bilimcilerimiz olmalı. Biz de bunu başarabilecek olanların önemli bir kısmı beyin göçü ile başka ülkelere gittiler. Burada olanlara da pek fazla imkân verilmedi.

Türkiye'nin ilaç Ar-Ge'si konusundaki hedefi eşdeğer ve benzer ilaçları ülkemizde imal ederek sisteme sunmak oldu. Son birkaç yılda bir kıpırdanma var ancak korona gibi bir tehdide karşı ilaç geliştirme sadece laboratuvar alt yapısı ve para ile olacak bir şey değil. Çok deneyimli ve etkili çalışan bir ekip işi. Şimdi bana yayınları ve atfı çok olan birçok bilimciye sahip olduğumuz hatırlatılabilir ama benin söylediğim yayın ve atftan fazlası. Bu kadar yaygın ve atftı alırken başarılı veya başarısız kaç ilaç geliştirme çalışması yapıldığı. Türkiye'deki bilimin böyle bir vizyonu olmadı."

'AŞIDA BİRİKİMİMİZ VAR'

Aşı konusunda da birikimli olduğumuza işaret eden Uzbay, "Aşı konusunda ise Türkiye'nin geçmişten gelen birikimi var. Türkiye'nin tanı koymaya yardımcı kit üretebilecek, virüsü izole ederek üzerinde çeşitli çalışmalarını başarı ile yaparak bunları önemli bilimsel dergilerde yayına dönüştürebilecek ve iyileşen hastaların plazmasında gelişen antikorlar üzerinden etkili bir tedavi sağlayabilecek bilim insanları ve bilimsel alt yapısı var" değerlendirmesinde bulundu.

Atatürk Üniversitesi de laboratuvara girdi

KOVID-19 salgının ardından ülkemizin birçok üniversitesinde bilim birikimimiz kolları sıvadı, tedavi için çözüm arayışına girdi. Erzurum Atatürk Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren Aşı Üretim ve Antijen Hazırlama Koordinatörlüğü de Covid-19 ile mücadele için laboratuvar çalışmalarına başladı.

Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ömer Çomaklı'nın talebiyle üniversite bünyesinde kurulan laboratuvara, üniversitenin sağlık alanındaki farklı bölümlerden bir araya gelen 20 kişilik uzman ekip, dünyayı etkisi altına alan koronavirüs salgınının çare olmak için se-

ferber oldu. Üniversitenin Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Selahattin Çelebi, mikrobiyoloji tetkiklerinin verilerini istedikleri zaman yapabilecek seviyede olduklarını söyledi. Covid-19'un birtakım özelliklerini bildiklerini ifade eden Çelebi, "Burada Covid-19 ve bütün virüslerin RNA ve DNA çalışmalarını yani üreme özelliklerine ve moleküler seviyelerine göre çalışmalarını yapıyoruz. Sadece Covid-19 değil, bütün bakteri ve virüslerin çalışmalarını yapıyoruz" dedi.

Çelebi, Türkiye'de görülen ilk koronavirüs vakasının ardından

böyle bir çalışma yapmaya başladıklarını belirterek, sunları kaydetti:

"Rektörümüzün talebiyle böyle bir çalışma yapmak istedik ve bunu karşılayacak altyapımız da var. Aşı ve antijen üretme bütün fakültelerde vardır. Biz de bu konuda altyapı hazırlamak kısa vadede planlarımızı yaptık. Bunların birkaç aşaması var ve sırasıyla gerçekleştirmeye çalışacağız. Plazma aktarımı konusunda valilikten izin istedik, eğer kabul edilirse hastalanıp iyi olan kişilerden antikor tespit edeceğiz ve bu plazmayı verebilecek kişilerden bu tedaviyi uygulayacağız."

Aralık

İsmet
ÖZÇELİK

Koronavirüs sonrası ne olacak?

KORONAVİRÜS salgını döneminde; Hayatımızda birçok şey değişti. Yaşam standartlarımız; Çalışma koşulları, değer yargıları, sosyal ilişkiler...

Yepyeni bir döneme girdik.

EVĐEN ÇALIŞMA

Evden çalışma çok konuşulmuştu. Koronavirüs zorunlu hale getirdi. Memnun olan da var, şikayet eden de. "Eskiden mesai 8 saati, 12 saate çıktı" serzenişleri duyuluyor. İşverenin de kafası karışık. "Masraf düşüyor" hesabı yapan bile var.

ÖNCESİ, SONRASI

Koronavirüs öncesi, koronavirüs sonrası. Şimdiden bu ifadeler kullanılmaya başlandı. Yeni bir döneme girdiğimiziz işaretleri. MAK Danışmanlık. Kamuoyu araştırma şirketi. Koronavirüs salgını sonrası araştırma yapmış. Sonuçlar ilginç.

HALKIN DEĞERLENDİRMESİ

Yüzde 63 mücadeleyi başanlı buluyor. Ama sürecin uzaması tedirginliği artırıyor.

Bilimin esas alınmasından memnun. Bilim Kurulu'nun rehberliğini onaylıyor. Şeffaflık güven veriyor. YANLIŞLAR Halk belediyelerle işbirliği yapılmamasını; Bağış toplama yasağını yanlış buluyor. Buna Ak Parti seçmeni de dahil. Zor günlerde birlik isteniyor.

KARAMSARLIK DEĞİL UMUT

Araştırmada en çarpıcı sonuç. Karamsarlık değil, umut hakim. "Umutluyum" diyenlerin oranı yüzde 61. Ama ekonomik kriz endişesi yüksek. Yüzde 41 kriz çıkar derken, yüzde 16 karsız.

SİYASİ DENGİ

Koronavirüs siyasi dengeyi etkiledi mi? Araştırmada bu da sorulmuş. Yüzde 18 "siyasi tercihim değişti" diyor. Tabi bu her parti için geçerli. Yüzde 34 de karsız. Önümüzdeki dönem için belirleyici.

HALK ÇÖZÜM İSTİYOR

MAK Danışmanlığın sahibi M. Ali Kulat'la görüştüm. Sonuçları özetle şöyle yorumladı: "Ben dünyada krizler sonrasını inceledim. Böyle dönemlerde sağ sol algısı değişiyor. 2001 krizi sonrası da böyle oldu. Ak Parti çok farklı kesimlerden oy aldı. Halk çözüm istiyor. Hükümet süreci iyi yönetirse kayıplarını telafi eder. En büyük sıkıntı ekonomik kriz."

VATANDAŞIN TEPKİSİ

Kulat bir noktaya daha dikkat çekti. "Televizyonda haber izleme oranı çok arttı. Fahrettin Koca aileden biri durumunda. Bir başka konu da vatandaşın tepkisi. Eskiden telefon anketlerinde; 7-8 kişiden birinden yanıt alırdık. Şimdi her 2 kişiden biri yanıt verdi. Bu yeni bir durum. Halk eleştirisini, tepkisini rahatça gösterir oldu" dedi.

İKTİDARA MUHALEFETE UYARI

Sonuçları uzmanlara da sordum. Tek taraflı bir durum olmadığını; İktidar için de, muhalefet için de; Uyarıcı olduğunu bildirdiler. Dünyadan da örnekler verdiler. Koronavirüs sonrası; Avrupa'da da dengelerin değiştiğini; Koronavirüse karşı başarısız olanların; Hızla gerilediğini kaydettiler.

BATI RÜZGARİ

Türkiye için öngörülleri de şöyle: "Eskiden Batı rüzgarı eserd. ABD kimi desteklerse; AB kimin arkasında durursa; Onlar kazanır algısı vardı. Koronavirüs sonrası iş tamamen değişti. ABD, AB çıktı, itibarları yerlerde. Araştırmaya katılanların en çok şaşkınlıkla karşılaştıkları konu da bu. O nedenle koronavirüs sonrası; Batı'nın seçime etkisi iyice azalacak. Yeni kriterler öne çıkacak" dediler. Belli ki, koronavirüs sonrası çok konuşulacak...

MECLİS BAŞKANI MUSTAFA ŞENTOP'UN ÇAĞRISINA TAM DESTEK

23 Nisan'da Marşımızı beraber okuyacağız

Cumhuriyet Kadınları Derneği, Türkiye Emekli Subaylar Derneği, Osmanlı Ocakları ve Türkiye Gençlik Birliği genel başkanları Aydınlık'a konuştu, 23 Nisan kutlamaları Şentop'un yaptığı çağrıya 'Biz de varız' yanıtı verdi

AYDINLIK / ANKARA

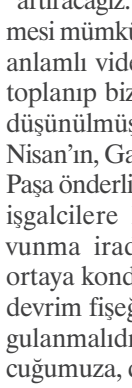
TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un 23 Nisan çağrısı destek gördü. Cumhuriyet Kadınları Derneği, Türkiye Emekli Subaylar Derneği, Osmanlı Ocakları ve Türkiye Gençlik Birliği genel başkanları, Aydınlık'a verdikleri demette, 23 Nisan'da evlerden İstiklal Marşı okuma ve video çekimlerini sosyal medyadan paylaşma çağrısına katıldılar.

Meclis Başkanı Mustafa Şentop, vatandaşlara çağrıda bulunarak TBMM'nin ve Milli Mücadele'nin 100. yılı dolayısıyla hazırladıkları videoları sosyal medyada paylaşmalarını istemişti. En çok beğeni alan videolardan 500'üne yüzüncü yıl dolayısıyla oluşturdukları ıca heyetince kitap başta olmak üzere hediyeler verileceğini belirten Mustafa Şentop, Meclis'in sosyal medya hesabından da bu videolardan bazılarının yayınlanabileceğini ifade etti. Şentop, ayrıca 23 Nisan akşamı "Evde kal" çağrısını da dikkate alarak bütün vatandaşları saat 21.00'de balkonlarında İstiklal Marşı'nı okumaya davet etti. Şentop'un bu çağrısına ilk karşılık verenlerden biri Cumhuriyet Kadınları Derneği oldu.

'HALKIMIZIN DA BÖYLE BİR TALEBİ VARDI'

Meclis Başkanının çağrısını çok ye-

rinde bulduklarını belirten CKD Genel Başkanı **Prof. Dr. Tülin Oygür**, "Zaten halkımızın genelinde buna benzer şekilde, belli bir saatte pencerelerinden, balkonlarından İstiklal Marşı'nı söyleme talepleri başlamıştı" dedi. Prof. Dr. Oygür, şöyle sürdürdü: "Ancak bunun Meclisin öncülüğünde, televizyonlarda İstiklal Marşı'nın yayınlanması sırasında olması çok daha uygundur. CKD olarak birçok üyemiz şimdiden çocuklarından, torunlarından kısa videolar almaya ve bunları paylaşmaya başladı. Bunları artıracacağız. Salgın nedeniyle bir araya gelmesi mümkün olmayan çocuklarımızın, anlamlı videolarla yurt çapında toplanıp bize seslenmeleri iyi düşünülmüş bir girişimdir. 23 Nisan'ın, Gazi Mustafa Kemal Paşa önderliğinde, emperyalist işgalcilere karşı vatani savunma iradesinin millette ortaya konduğunu gösteren devrim fişegi olduğu iyi vurgulanmalıdır. Her yaştan çocuğumuza, düşmanla savaşımızdan önce neden Anadolu'da Büyük Millet Meclisinin kurulduğu, bunun önemi iyi kavratılmalıdır. Salgın günleri, 23 Nisan'ın 100. yıl coşkusunun önüne geçemez.

TGB

Bunu hep birlikte göreceğiz ve dünyaya göstereceğiz."

'BAYRAKLARIMIZLA BALKONLARDA OLACAĞIZ'

Türkiye Emekli Subaylar Derneği Genel Başkanı emekli Tuğgeneral **Namık Kemal Çalışkan**, 23 Nisan tarihinin ülkemiz açısından önemine değindi ve "Saat 21.00'de bayraklarımızla balkonlarımızda olacağız" dedi: "23 Nisan, Mustafa Kemal Atatürk'ün, Kurtuluş Savaşı mücadelesinde halkla birlikte verdiği mücadelenin temellerinden biridir. TBMM'nin kuruluşu bu noktada çok önemlidir. İçinde bulunduğumuz bu zor günlere rağmen 23 Nisan'ı coşkuyla kutlayacağız. Meclis Başkanı'nın yaptığı çağrı son derece önemlidir. Bizler de emekli subaylar olarak bu çağrıya olumlu yaklaşıyoruz. 23 Nisan'da saat 21.00'de bayraklarımızla balkonlarımızda olacağız."

'AÇIKLAMASINI MUTLULUKLA OKUDUK'

Türkiye Gençlik Birliği Genel Başkanı **Yıldırım Genç** ise TBMM Başkanı

Mustafa Şentop'un 23 Nisan'ın 100. yılı ile ilgili açıklamasını mutlulukla okuduklarını kaydetti ve şu açıklamayı yaptı: "İstiklal Marşı çağrısına da TGB olarak katılacağımızı bildirmek isteriz. Bu sene 23 Nisan'ı evlerimizden kutlayacağız. Her şart altında zafere ulaşmış bir millet, bu büyük günü evlerinden de coşkuyla kutlayacaktır. TBMM'nin açılışı, mücadeleyi bir merkezde toplamış ve milletimizin makus talihini de yenmiştir. Atatürk önderliğinde başlayan devrimimiz, yurdumuzu düşman işgalinden kurtarmış ve bağımsız bir ülkeyi bizlere armağan etmiştir. 100. yılında Atatürk devrimlerinin tekrar gündeme geldiğini ve çözüm olarak ortaya konulduğunu görüyoruz. Türkiye, içerisinde bulunduğu süreçten halkımızın birliği ve Meclisimizin büyük birikimiyle çıkacaktır."

'OSMANLI OCAKLARI OLARAK DESTEK VERİYORUZ'

Aydınlık'a konuşan Osmanlı Ocakları Başkanı **Kadir Canpolat** ise şunları söyledi: "Meclis Başkanımızın bu duyarlı çağrısı çok önemlidir. İnsanlar bu salgın ortamında 23 Nisan'da evlerinde aileleriyle İstiklal Marşı'nı okursa hem kalıcı bir etki olur hem de İstiklal Marşı'nın önemi bir kez daha ön plana çıkar. Herkesin video çekerek bunu sosyal medyadan paylaşması da çok güzel olacaktır. Biz de Osmanlı Ocakları olarak bu çağrıya destek veriyoruz."

Ekonomik etkileri birlikte göğüslüyoruz

KORONAVİRÜSÜN ekonomik etkilerini tüm Türkiye birlikte göğüslüyor. Yaşlısından gencine herkes elini cebine atarak, az çok demeden Milli Dayanışma Kampanyası'na destek veriyor. Dün de her ilden bağış haberleri geldi. Ailecek paralarını birleştirerek bağış yapan da, maaşıyla destek olan da var.

4 YAŞINDAKİ EMİR KUMBARASINI BAĞIŞLADI

Erzincan'da 4 yaşındaki Yusuf Emir Karadeniz, kumbarasında biriktirdiği 59 lira 60 kuruşu Milli Dayanışma Kampanyası'na bağışladı. Cumhuriyet Mahallesi'nde oturan Turgay ve Gülfem Karadeniz çiftinin oğulları Yusuf Emir, "Mikroplar ölünce kumbaramda biriktirdiğim parayla scooter alacaktım. Şimdi ise biriktirdiğim harçlıklarımı yardım için bağışlamak istedim" dedi.

Anne Gülfem Karadeniz ise oğlunun harçlıklarını bağışlamak istemesi üzerine çok duygulandığını dile getirdi. Oğlunun televizyonda izlediği bir haber programından etkilendiğini belirten Karadeniz, "Oğlum programda bir kız çocuğumuzun parasını bağışladığını gördü. Bunun üzerine 'Ben de paramı bağışlayacağım' dedi" ifadelerini kullandı.

TERÖR GAZİSİ MAAŞINI BAĞIŞLADI

Elazığ'da 9 yıl önce terör saldırısında ya-

ralanan polis memuru Yunus Zorlu, Milli Dayanışma Kampanyası'na bir gazilik maaşını bağışladı. Alacakaya ilçesinde PKK'lı teröristlerle düzenlenen saldırıda gazi olan polis memuru Yunus Zorlu, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CIMER) yazı yazdı. Osmanıye'nin Kadiri İlçe Emniyet Müdürlüğünde görevini sürdüren Zorlu, "İçinde bulunduğumuz durumdan dolayı zor durumda olan insanlar var. Bir nebze de olsun katkıda bulunmak istedim" dedi. Zorlu, herkesin kampanya için elinden geleni yapmaya çalıştığını belirterek, "Elimden geldiği kadarıyla böyle bir yardımda bulunmak istedim. Böyle zamanlarda dayanışma çok önemli. İnşallah başkalarında da vesile ve örnek olur" ifadelerini kullandı.

TORUNUYLA BİRLİKTE BAĞIŞ YAPTI

Düzce'de 75 yaşındaki Emine Şentürk ile 12 yaşındaki torunu Nesibe Şeyma Yağmur, Milli Dayanışma Kampanyası'na 10 bin 160 lira bağışta bulundu. Yağmur da kumbarasında biriktirdiği 160 lirayı kampanyaya bağışlamak istediğini söyledi. Ekipler, parayı tutanakla teslim alarak, kamu bankasına teslim etti. Daha sonra, aileye, bağış kendi adlarına yapıldığına dair banka dekontu tutanakla verildi.

BİNER LİRA DESTEĞİ BAĞIŞLADILAR

Mersin'in Mut ilçesinde 5 kişi kendilerine verilen biner lira nakdi destek ödemeleriyle Milli Dayanışma Kampanyası'na destekte bulundu. Bozdoğan Mahallesi'nde yaşayan Ayşe Pelit (92), Elife Meryem Kılınc (96), Meryem Ünün (85), Fatma Çınar ve Hacıllıyas Mahallesi'nde bulunan İbrahim Andaç kendilerine verilen biner lirayı Vefa Sosyal Destek Grubu'na teslim etti. Ekipler, parayı kampanya hesabına yatırarak, dekontları vatandaşlara teslim etti.

Kütahya'da yaşayan 90 yaşındaki bir kişi, 4 aylık emekli maaşını kampanyaya bağışladı.

Önlemleri işaret diliyle anlattılar

EDİRNE'de Mahalle Afet Gönüllüleri Acil Müdahale Derneği üyeleri, koronavirüs salgınına karşı alınması gereken tedbirleri işaret diliyle anlattı.

Videoda doğru el yıkama teknikleri, maske ve eldiven kullanımı ve sosyal mesafe gibi konulara dikkat çekildi. Derneğin Edirne Koordinatörü Tuğberk Emre Aktaş, afet ve acil müdahale ekibi olarak evde olsalar da çalışmalar yaptıklarını söyledi. Sağlık Bakanlığının 14 maddeden oluşan koronavirüs koruma kurallarını işaret diliyle anlattıklarını belirten Aktaş, şöyle konuştu:

"Lütfen kurallara uyalım ve zorunlu olmadıkça dışarıya çıkmayalım. Size bu süreçte AFAD il müdürlüğümüzde oluşturulan Vefa Sosyal Destek Grubu, tüm ihtiyaçlarımız için destek olmaya devam ediyor. Koronavirüs alacağımız tedbirlerden daha güçlü değildir."

Böbrek hastalarının diyaliz sorunu çözüldü

KONYA Büyükşehir Belediyesi, yeni tip koronavirüs salgını sonrası alınan tedbirler kapsamında şehir merkezine 50 kilometre uzaklıktaki mahalleden şehirdeki diyaliz merkezi ne gelemeyen kronik böbrek hastalarını tedavi gördükleri hastanelere ücretsiz ulaştırıyor.

Sanat galerilerinin devamlılığı için destek şart

Anna Laudel Gallery

Piramid Sanat

Koronavirüs salgınının, plastik sanatların sanatseverlerle buluştuğu sanat galerilerine de etkisi büyük. Kapılarını kapatıp, etkinliklerini iptal eden galeriler, bir yandan ekonomik sorunlarla uğraşırken, sanatın ulaşım yolu için dijitale yönelik çalışmalara da yoğunlaştılar. Korona günlerinde sanat galerilerinin durumunu ve salgının sanata yansımalarını Piramid Sanat'ın kurucusu Bedri Baykam ve Anna Laudel Gallery'nin direktörü Ferhat Yeter ile konuştuk

Ersoy İRŞİ

KORONAVİRÜS salgını her alanı olduğu gibi plastik sanatlar dünyasını da derinden etkiledi. Plastik sanatlarla sanatseverleri buluşturan sanat galerileri, kapılarını kapattı. Sergiler, etkinlikler süresiz olarak ertelendi. Salgın, hem galerilerin hem de sanatçıların önüne mali sıkıntılar da getirdi. Etkinlikler her ne kadar sanal dünyada devam ettirilmeye çalışılsa da, sanatın alınılması adına eksiklikleri de barındırdı. Ekonomik durgunluk sanat piyasasını da oldukça zayıflattı. Tüm bunların yanında izolasyon dönemi, sanatçıların atölyelerine kapanmasına el verdi. Bu durumun sanat üretimini arttırmak, teknik ve içerik açısından yenilikleri getirmesi de bekleniyor.

Sanat galerilerinin karşılaştıkları zorlukları, salgının sanata yansımalarını, Türkiye'nin önde gelen sanat mekanlarından Piramid Sanat'ın kurucusu, Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği (UPSD)'nin başkanı, sanatçı Bedri Baykam ile konuştuk.

'DÜNYANIN ARTIK BİR KORONA KEMERİ VAR'

■ Koronavirüs dönemini nasıl değerlendiyorsunuz, sanat dünyasını nasıl etkileyecek?

Bu dönem Türkiye'yi de tüm dünyayı da, her meslek grubunu da baştan aşağı etkiledi. Ben kesinlikle "hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" diye düşünenlerdenim. Herhalde her yerde en çok etkilenen meslek grupları arasında önce belki turizm ve restoranlar geliyor. Ardından da belki sanatçılar, müzisyenler... Dünya ekonomik krize girdikten sonra, sanat insanların kolay kolay üzerine yoğunlaşabilecekleri bir alan olamayacak. 1929'a rakip olabilecek bir ekonomik krize girerken öncelik artık "canlı kalmak". Barlarda, cafelerde çalışan müzisyenler de şu anda öllerini göremiyorlar. Ayrıca her meslekten işsiz kalan ordular var şu anda yeryüzünde... Tanrı herkese ve insanlığa yardımçı olur diye umalım! Dünyanın artık bir korona kemeri var... Bizi geçmişten ayıran silinmez bir çizgi bu. Geçen yıl tamamladığım Sanat Tarihi Haritamı hatırlıyorsunuz... Tarih akışı ile o harita artık doğrudan doğruya "Korona Zamanları Öncesi Sanat Tarihi Haritası". Artık o haritanın alt kısmında, batıdan doğuya, dev siyah kalın bir şerit var... Üzerinde Covid-19 yazıyor.

■ Tüm etkinlikler dijitale döndü. Galeriler için sizin de dijitale yönelik etkinlik planları yaptınız mı?

İşin doğrusu şu, insanlar "boş kalmamalıyız, toplumdan ve birbirimizden kopmamalıyız" diyerek dijital dünyada bir çıkış, bir umut arıyorlar. Bu da sağlıklı bir tavır. Tabii ki teslimiyetçilikten çok daha iyi. Etkili olmasını da umarım ama yaşayarak göreceğiz. Benim aynı zamanda UPSD ve AIAP/IAA başkanı olmam dolayısıyla, şu anda öncelikle dijital dünyada Dünya Sanat Günü kutlamalarının hazırlıklarını yürütüyorum ekibimle. Genel koordinatörüm Öykü Eras da hem bu hazırlıklara katılıyor hem de Piramid Sanat'ın direktörü olarak ekiple beraber galeri için projeler üretiyor. Örneğin, sosyal medya üzerinden geçmiş sergilerimizin metinlerini ve ilişkili eserleri derliyorlar. Evde olan sanatseverler için muhteşem bir okuma kaynağı hazırlıyorlar. Instagram üzerinden ulaşabilirsiniz.

'MÜZAYEDEÇİLER OTURDUKLARI DALI KESTİLER'

■ Dijital sanat buluşmalarında, sanatın alınılabildiği adına bir sorun görüyor musunuz?

Doğruyu söylemek gerekirse Türkiye'de çağ-

daş sanatı dijital buluşmalarda koleksiyonuna katmak insan sayısı yok denecek kadar az; hele böyle bir ortamda. Zaten Türkiye, her açıdan işin özünde sanat koleksiyonculuğu kavramından çok uzak. Devletin sanatı alımından fersah fersah kendini uzak tuttuğu çağdaş sanat konusunda toplumu sanki bilerek soğuttuğu, genel sanat eğitiminin yetersizliğinin ve hatta yokluğunun ayyuka çıktığı bir ortamda, kimsenin batıda olduğu gibi servetinin ya da göreceli olarak maaşının yansıması, tutulamaz bir şehvet duygusu ile sanata akıtması diye bir durum ortada yok bildiğimiz gibi. Maalesef Türkiye'de sanat piyasasının çökmesinin ana nedeni olan müzayedeciler, dijital platformlarda da neredeyse yok ettikleri alanın son artıklarını elde etmeye çalışıyorlar. Onlar yüzünden şu anda Türkiye'de sanat piyasasının hiçbir noktasında güven yok. Alıcıları onları tuzakına düşüp galericilere de sanatçılara da mesafeli kalyorlar. Birçok müzayedeci ise değerini kendileri yok ettikleri bir anda, kendi oturdukları dalı keserek aşağı yuvarlandılar.

■ Herkesin evinde olduğu bu izolasyon döneminde sanatçılar da atölyelerine kapandı. Sızca bu dönem sanat üretimini nasıl etkileyecek?

Dünya geneline baktığımızda bu sürecin insanların çok etkileyeceği muhakkak. Şu anda bombos şehirlerin, meydanların milyonlarca filmi ve fotoğrafı çekiliyor. Bunlar hem belgesellerde kullanılacak hem romantik filmlerde hem felsefi boyutta çalışmalarda. Bunun yanı sıra karantina deneyimini atölyesinde geçiren veya atölyesi ve evini beraber kullanan sanatçılar çok şanslı bir süreç yaşıyorlar. Hiçbir şekilde zaman kaybetmeden aklı sağa sola dalmadan heyecanla belki uzun zamandır hiç fırsatını bulamadıkları şekilde saatlerce resim yapabiliyorlar. Bunların da sonuçları sayısız sergide yansımaya başlayacak. Umarım sanatçılar övünerek anlatacaklar "ben bu koca sergiyi karantınada çıkardım" diye... Ortaya çıkan eserlerin ve konuların da illa konuyla doğrudan ilişkili veya depresif çalışmalar olacağını sanmıyorum. Konuya soyut veya mizahi yaklaşımlar da olacak, hiç etkilenmeyenler de. Ben şu ana kadar, birikmiş arşiv malzemesi, makalelerim ve üzerinde çalıştığım kitapla ilgilenebilirim. Sanat üretimi konusu ise şimdilik kafamda filizleniyor. Belki önümüzdeki ay, kim bilir?

■ Sanat galerilerinin bu dönemde karşılaştığı ekonomik zorluğun boyutu nedir?

Bazılarına çok büyük zararlar, bazılarına ise daha olağan normal kardan kayıplar. Çok kişisel olanlar tabii ki daha zor geçirecek bu süreci. Veya tüm dünyada iptal edilen bazı çok kritik sergiler bütün programları kaydıracak veya bazen akıl edilemeyen SORUNLAR yaşanacak kaçınılmaz şekilde. Örneğin Piramid Sanat bir galeri değil, galerisi de olan bir sanat merkezi. Çok daha fazla personeli ve sorumluluğu olması, "buzdolabına kaldırılma" maliyetini artırıyor. Ama bu ülkede sanat ticareti Müslüman mahallesinde salyangoz satmakla eşdeğerse, bu dönemde hala bu mesleğin şartlarını üstlenmek için teşcilli kaçık olmak lazım. İşte zorluğun boyutu bu cümleler etrafındaki tatlı kaçık kilitlenmelerde gizli!

SANAT VAZGEÇİLEBİLİR BİR KALEM OLMAKTAN ÇIKMALI

■ Sanat galerileri açısından bu sürecin sağlıklı atlatılabilmesi için sizce neler yapılmalı?

Öncelikle, Türk halkının aydın kesimlerinin

Atatürk'ün her şeyden önce bir kültür devrimi ile bu Cumhuriyeti kurduğunu, en çok sanat ve sanata önem ver-

diğini hatırlayıp, sanatı vazgeçilebilir veya önceliklerde sonuncu veya "olmazsa da olur" bir konuma koymaktan çıkarmaları lazım. "Dur şimdi böyle bir ortamda sanat almanın, sanatta ilgilenmenin sırası mı?" diye çok yerinde olduğuna inandıkları cümleler sarf edenler, tersine en çok böyle kritik bir dönemde sanata, sanatçılara ve müzisyenlere "derhal oksijen verilmesi gerektiğini" söyleyen bilinçli insanlara dönüşürse, özel sektör, bunun farkına varıp bu sorumluluğu iliklerinde hissederse, belki bu krizden canlı çıkabiliriz! Ayrıca sağlıklı olarak süreci atlatacak için her bir vatandaş da evindeki dekorasyona, resimlere, kitaplara, çevresine daha dikkatli bakabilir, özen gösterebilir bu boş zamanını biraz sanat ve kültüre ayırarak olumlu anlamda bu zamanı "terapötik" olarak değerlendirebilir.

■ Kültür Bakanlığıyla korona günlerinde bir temasınız oldu mu?

Galeriler için silinme ve küçülme kapıda

ANNA LAUDEL Gallery'nin direktörü Ferhat Yeter ile korona günlerinde sanat galerilerinin içinde bulunduğu durumu ve sürecin az hazzarla atlatılabilmesi için yapılması gerekenler üzerine konuştuk.

■ Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?

1981'de Berlin'de doğdum ve büyüdüm. Berlin'de Uygulamalı Bilim Üniversitesi'nde Uluslararası Medya ve Enformatik eğitimimi tamamladıktan sonra sanat ve medya sektöründe çalıştım. 2013-2016 yılları arasında ART350 olarak bilinen, 2016'dan itibaren ise Türkiye sanat sektöründe adını Anna Laudel olarak duyuran galerinin direktörlüğünü yapıyorum.

■ Sanat etkinliklerinin ulaşım yolu şu an dijitalde. Sizin dijital etkinlik çalışmalarınız nasıl gidiyor, projeleriniz nelerdir?

Anna Laudel olarak bizde ekibimizle birlikte dijital içerik oluşturmak üzere çalışmalar başladık. Ancak bu konuda acele etmek yerine kaliteli içerik ve malzeme sunmanın peşindeyiz. Salgın sebebiyle ertelenmeseydi Art Dubai'de temsil edeceğimiz Bedri Rahmi Eyüboğlu, Ramazan Can, Server Demirtaş ve Sarp Kerem Yavuz'un eserlerinin yer aldığı çevrimiçi görüntüleme odasını yayınladık internet sitemizde. Normal şartlarda Nisan ayında İstanbul'daki galerimizde açmayı planladığımız Mehmet Sinan Kuran'ın kişisel sergisiyle ilgili çevrimiçi platformlarımızda yakın zamanda çalışmalarımızı görebileceksiniz.

■ İzleyicinin dijitalde sanatın alınılabilmesi noktasında sorun görüyor musunuz?

Sanatın dijital platformlara taşınmasının herhangi bir sorun yaratacağını düşünmüyorum açıkçası. Şu anda global ölçekte ve çok zor bir dönemden geçiyoruz, tabii ki bir sanat eserini gözünüzle görmek, bulunduğu ortam içinde onu değerlendirmek, sanatçıyla yüz yüze iletişimde olmak algınıza bambaşka bir boyut katacaktır. Ancak şu anda içinde bulunduğumuz ortamda sadece dijital platformlarda buluşabiliyor olmamızın sanatın algılaya biçiminde sorun yaratacağına inanmıyorum. Aksine sanata ulaşmak için her şartta bir ilgi ve talebin olduğunu görmek ve bunun için dijital platformlarda alternatifler üretmek, her durumda sanatın hayatımızda yer aldığına şahit olmak çok önemli bence.

'TEKNİK VE İÇERİK DEĞİŞECEK'

■ Sosyal izolasyon döneminin sanat üretimine etkisi nasıl olacak?

Sanatçıların üretimlerinin hem içerik hem de teknik açıdan değişeceğini düşünüyorum. Dünya çapında yaşanan bir travma ve karantina sürecinden söz ediyoruz, böylesi büyük bir olayın sanatçıları hem konu hem de kullanılan malzemeler açısından farklı arayışlara yönlendirecektir. Bu dönemde atölyelerine gidemeyen sanatçıların da, bulundukları yerden belki de daha önce hiç denemedikleri tekniği kullanarak, ellerinde kalan malzemeyi değerlendirerek üretim yapıyorlar. Öte yandan dijitalleşme süreci çok hızlı bir şekilde ilerliyor ve bu sanatçıları da içine çeken bir gelişme. Salgın sırasında ve sonrasında birçok sanatçının dijital platformları ilerlerini sunmak için kullanacaklarına ve hatta dijital platformları düşünerek işlerini tasarlamaya başlayacaklarına şahit olacağız.

■ Galerilerin karşılaştığı ekonomik zorluk ne boyutta?

Kuşkusuz bu dönem sanat galerilerini ekonomik anlamda çok zor bir duruma soktu. Avrupa ülkelerinin çoğu virüs dönemindeki destek paketlerine kültür-sanat sektörünü dahil etti. Ülkemize böyle bir durum söz konusu olmadıktan küçük ve orta ölçekli yatırımlarla ayakta duran galerilerin önümüzdeki günlerde sanat sektöründen silineceklerine şahit olmaya başlayacağız maalesef. Ekonomik anlamda daha büyük yatırıma sahip galerilerin ise bu dönem sonrasında küçülmeye gitmeleri söz konusu olacak. Benzer bir şekilde, kariyerlerinin başında olan birçok sanatçının da ekonomik olarak ayakta kalamayacakları için isimlerini duyamayacağız. Ayrıca özel sektörün aldığı ekonomik darbeyi düşünecek olursak, uzun bir süre galeriler ve sanatçıların sponsorluk anlaşmaları yapmaları mümkün ol-

Bedri Baykam

Ferhat Yeter

mayacak. Tüm bunlar zincirleme olarak önümüzdeki günlerde sektörün küçülmesine sebep olacak.

SANATÇILARA FON İMKANI SUNULMALI

■ Salgın döneminin galeriler için az hazzarla atlatılabilmesi için sizce neler yapılmalı?

Sanat galerileri, sanatçıyla sanatseveri bir araya getiren kurumlardır. Sanatçıyı desteklediği gibi, eserlere herkesin ulaşabileceği bir mekan olarak görev alır. Sanat galerileri sosyal izolasyon döneminde bu görevini bırakmayarak, sanatçıyı desteklemeye devam ederken eserleri de sanatseverlerle buluşturmanın alternatif yollarını araştırmaya devam etmelidir.

Tüm bunların yanında, bu dönemi en hazzarsız atlatacak için ekonomik desteğe ve özel yatırımlara ihtiyacımız var. Türkiye'de çağdaş sanat özel desteklerle ayakta duruyor. İş insanlarının sanat ve kültür alanında yaptıkları bu yatırımlar çok kıymetli ve bu süreçte kıymeti daha da artacak. Ekonomik destek olarak; halihazırda büyük yatırımlar yaparak Türkiye'de sanatın gelişmesine yön veren kurumlar, sanatçıların baş vurabileceği fon imkanları sunabilirler. Galeriler, küratörler ve koleksiyonerler bu konuda birleşerek ve ortak bir strateji izleyerek destek ihtiyacı olan sanatçıları sergi programlarına ve koleksiyonlarına dahil edebilirler.

■ Kültür Bakanlığı'ndan korona günleri için bir talebiniz oldu mu?

Hayır böyle bir talebimiz olmadı.

Ustaların objektifine sanal yolculuk

İSTANBUL Modern Sanat Müzesi Fotoğraf Koleksiyonu'nda yer alan 200'ün üzerinde çalışma, sanatseverlerle buluşuyor.

Koleksiyonda yer alan Selahattin Giz, Ara Güler, Lütfi Özkök, Yıldız Moran, Murat Germen, Manuel Çıtak, İzzet Keribar, Gündüz Kayra, Şahin Kaygun, Sabit Kalfagil, Othmar Pferschy, Boris Mikhailov gibi pek çok fotoğraf sanatçısının yapıtları, müzenin internet sitesi üzerinden erişime sunuluyor. 1800'lerden günümüze uzanan fotoğraflar evde olduğumuz günlerde izleyiciyi zengin bir görsel yolculuğa çıkarıyor.

Rock'ın baronu Tekil hayatını kaybetti

TÜRKİYE'de rock müziğin gelişimine büyük katkıları olan müzik yazarı ve radyo programcısı Çağlan Tekil hayatını kaybetti. Tekil, 15 Şubat'ta geçirdiği beyin kanamasının ardından yoğun bakımdaydı, vefatını Radyo Eksen sosyal medya hesabından şöyle duyurdu: "Dostumuz Çağlan Tekil'i kaybetmenin derin üzüntüsünü yaşıyoruz. O, her birimizin hayatını güzelleştiren, gülümsemesiyle içimizi ısıtan, varlığıyla güç veren biriydi. Acımız çok büyük, kelimelere sığdırmanın imkanı yok. Tüm sevenlerine sabır diliyoruz."

Laneth, Headbang, Blue Jean, Radyo Eksen gibi platformlardan rock ve metal müziğin Türkiye'de ge-

lişmesinin uzun yıllar katkı sağlayan Çağlan Tekil, son olarak Radyo Eksen'de Laneth adlı programı hazırlayıp sunuyordu. Arkadaşlarının "Baron" diye andıkları Tekil için müzisyenler, rock ve metal müzik camiası, arkadaşları, meslektaşları sosyal medya üzerinden taziye mesajlarında bulundu.

Fransız ekonomisi küçülüyor

FRANSA Merkez Bankasından yapılan açıklamaya göre, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) yılın ilk 3 ayında Kovid-19 nedeniyle yüzde 6 geriledi. Bunun 1945'ten bu yana Fransız ekonomisinin en kötü üç aylık performans olduğu belirtildi.

Mart ayının son 15 gününde ekonomik aktivitelerde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 32 düşüş yaşandığı kaydedildi. Merkez Bankası, ülkede alınan Kovid-19 tedbirlerinin GSYH'nin her 15 günde bir yüzde 1,5 gerilemesine neden olacağı tahmininde bulundu.

Fransız basınındaki haberlere göre, bu ekonomik küçülmeye ülke ekonomik durgunluğa girmiş oldu.

Fransa Ekonomi Bakanı Bruno Le Maire, üç gün önce yaptığı açıklamada, ülkenin, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) nedeniyle bu yıl 1945'ten bu yana en büyük ekonomik durgunluğu yaşayabileceğini belirtmişti.

Afrika'nın birkaç haftalık malzemesi kaldı

AFRIKA'da Kovid-19 salgınına karşı mücadeleyi yürüten Afrika Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi'nin (Africa CDC) Direktörü Dr. Nkengasong, kıtanın sadece 2-3 haftalık malzeme stoku kaldığını bildirdi.

Dr. John Nkengasong, dünyada sağlık malzemeleri ve koruyucu ekipmanlara erişimde yaşanan zorluklara dikkati çekti ve "Afrika'da biz bu ürünleri üretmiyoruz, ithal ediyoruz ama şu anda, dünya ürettiğinden daha fazlasını tüketiyorken, bizim bu ürünleri elde etmemiz zorlaşıyor" değerlendirmesinde bulundu.

"Kovid-19, Afrika'da başlamadığı için şanslıydık" ifadesini kullanan Nkengasong, hastalığın yayılması safhasında çok sayıda sağlık çalışanını eğitme fırsatı bulduklarını belirtti.

Africa CDC'nin verilerine göre, kıta genelinde 10 binden fazla vaka görüldükçe, ölü sayısı da 500'e yaklaştı.

Ülkede vaka tespit edilmedi

DÜNYA Sağlık Örgütü (DSÖ), Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde (KDHÇ) test ve karantinaların sürdürüldüğünü, ancak ülkede henüz bir vakanın tespit edilmediğini bildirdi. DSÖ'nün KDHÇ Temsilcisi Dr. Edwin Salvador tarafından yapılan açıklamada ülkede henüz bir yeni tip koronavirüs (Kovid-19) vakası tespit edilmediği, 500'den fazla insanın karantinaya alındığı ve testlerin sürdüğü kaydedildi.

KDHÇ Sağlık Bakanlığı'ndan haftalık raporların alındığını belirten Salvador, ülkenin Pyongyang'daki laboratuvarında Kovid-19'u test etme imkanına sahip olduğunu söyledi.

Salvador, Reuters'a açıklamasında "2 Nisan itibarıyla 709 kişiye - 11'i yabancı ve 698'i yerli - Kovid-19 testi yapılmıştır. Karantinada 509 kişi - ikisi yabancı ve 507'si yerli - 509 kişi yer alıyor. 31 Aralık'tan bu yana 380 yabancıların yer aldığı karantinadan 24 bin 842 kişi çıkarıldı" bilgisini verdi.

Örgütün KDHÇ'ye koruyucu ekipman tedarik ettiğini bildiren temsilci, ayrıca ülkenin ocak ayında Çin'den test kiti için ekipmanlar aldığı bilgisine eriştiklerini de kaydetti.

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) vakalarının tespit edilmediği sayılı ülkelerden.

AB'de kritik istifa

ERC Başkanı Prof. Mauro Ferrari, Avrupa Birliği'nin yeni tip koronavirüs salgınına tepkisini 'hayal kırıklığı' olarak nitelendirerek istifa etti

AVRUPA Araştırma Merkezi (ERC) Başkanı Prof. Mauro Ferrari, Avrupa Birliği'nin (AB) yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınına tepkisini "hayal kırıklığı" olarak nitelendirerek istifa ettiğini duyurdu.

Dört yıl sürmesi beklenen görevini 1 Ocak'ta devralan Ferrari, istifa mektubunu İngiltere merkezli Financial Times gazetesiyle paylaştı.

Ferrari, mektubunda, "Avrupa'nın Kovid-19'a tepkisi bende büyük hayal kırıklığı yarattı. ERC'de göreve başladığımda AB'nin büyük destekçisiydim ancak Kovid-19 krizi görüşlerimi tümüyle değiştirdi" ifadesini kullandı.

ARAŞTIRMA TALEPLERİ REDDEDİLDİ

AB Komisyonu ile sıkıntılarının Kovid-19'un eşi benzeri görülmemiş bir pandemiye dönüşeceğinin belli olmasıyla mart ayında başladığına işaret eden nano tıp profesörü Ferrari, salgınla mücadele için ERC programı başlatılmasını teklif ettiğini aktardı.

Ferrari, teklifinin AB'nin "yukarıdan aşağıya" araştırma metodları kullandığı gerekçesiyle reddedildiğini belirterek, "Böyle bir zamanda dünyadaki en iyi bilim insanlarına pandemiye mücadele için en iyi kaynakların verilmesi gerektiğini düşündüm. Ancak bu şekilde siyasetçilerin, çoğu zaman uyurma olan söylemlerinin önüne geçebildik" değerlendirmesini yaptı.

ÜYE ÜLKELERDE KOORDİNASYON EKSİKLİĞİ

Ferrari, Kovid-19 sınamalarının çok ağır olduğu bir dönemde bu tarz detaylara takılmamak gerektiğini savunduğunu, bunun ardından AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ile çalışma imkanı bulduğunu kaydetti.

Von der Leyen'le doğrudan çalışmasının ise "AB Komisyonu içinde fırtınaya" yol açtığını aktaran Ferrari, "Üye ülkeler arasında sağlık sektöründeki koordinasyon eksikliği, mali destek girişimlerine karşılık ve tek taraflı sınır kapatmaları beni hayal kırıklığına uğrattı" ifadesini kullandı.

ÜCRETSİZ DANIŞMANLIK

Ferrari, "Artık sahaya dönme vaktim geldi" diyerek istifa ettiğini belirterek, AB'ye verdiği danışmanlığı ihtiyaç duyan tüm kesimlere ücretsiz sağlamaya hazır olduğunu altını çizdi.

Merkezi Brüksel'de bulunan ve 2007'de kurulan ERC, Avrupa'nın önde gelen bilim insanlarına araştırmalar için fon sağlıyor. Merkezin yıllık yaklaşık 2 milyar avro bütçesi bulunuyor.

na tedbirlerinin 13 Nisan'dan sonra da devam etmesine olumlu baktığını belirtti.

SADECE YÜZDE 14'Ü 'YETERLİ' DEDİ

Ankette, AB'nin salgından etkilenen üye ülkelerin ihtiyaçlarına yanıt verme kapasitesinden duyulan memnuniyet de soruldu.

Katılımcıların yüzde 41'i AB'nin bu konuda hiçbir şey yapmadığını savunurken yüzde 42'si ise birliğin yaptıklarını "çok yetersiz" olarak değerlendirdi.

AB'nin bu konudaki çabalarının yeterli bulunların oranı ise yüzde 14 oldu.

Ankete katılanların yüzde 64'ü salgının AB'ye olumsuz etkileri olacağını, yüzde 15'i ise olmayacağını kaydetti.

EN ÇOK YARDIM ÇİN'DEN

Ankete katılanlar arasında İtalya'nın salgınla mücadele çalışmalarına en büyük yardımı kimin sağladığı sorusuna verilen yanıtlar ise şöyle sıralanabilir: Çin yüzde 52, Arnavutluk yüzde 18, Rusya yüzde 9, ABD yüzde 3.

KADEMELİ GEVŞETME

İtalyan basınına yansıyan haberlere göre,

Yine anlaşma sağlanamadı

AVRO para birimini kullanan Avrupa Birliği (AB) ülkeleri, yeni tip koronavirüsün (Kovid-19) etkilerine karşı ortak ekonomik program belirleyemedi.

Avro Grubu Başkanı Mario Centeno, Twitter hesabından yaptığı paylaşımda, avro para birimini kullanan AB üyesi ülkelerin maliye bakanlarının video konferans yöntemiyle yaptığı 16 saat süren toplantıda anlaşma sağlanamadığını bildirdi.

Maliye bakanlarının tekrar toplanacağına dikkati çeken Centeno, amacının çalışanları, şirketleri ve ülkeleri Kovid-19'un ekonomik etkilerinden koruyacak güçlü bir kurtarma programı belirlemek olduğunu ifade etti.

ORTAK BORÇLANMA SİSTEMİ

Toplantıda, Kovid-19 salgını nedeniyle birlik ülkelerinde istihdamı koru-

mak için 100 milyar avroluk yeni ücret destek programı kurulması, Avrupa Yatırım Bankası'nın (EIB) şirketlere 200 milyar avroluk kredi garantisi sağlaması, Avro Bölgesi ülkelerine mali destek sağlamak için kurulan Avrupa İstikrar Mekanizması'nın (ESM) ülkelere 240 milyar avroluk kaynak aktarması ile koronavirüs salgınının neden olduğu zararları gidermek için uygulanan politikaların finansmanı için ortak borç enstrümanı (koronabono) kurulması gibi çeşitli başlıklar ele alındı.

Kovid-19 krizinden en fazla etkilenen AB ülkeleri İtalya ve İspanya ortak borçlanma sistemi kurulmasını istiyor.

Almanya ve Hollanda'nın başı çektiği bazı ülkeler ise ortak borçlanma yerine ESM kredilerinin şartlarının yumuşatılarak kullanıma sunulmasını öneriyor.

İtalyanlar aldıkları yanıtın memnun değil

ülkede son dönemde Kovid-19 vaka ve ölü sayısındaki düşüş eğiliminin hız kazanması nedeniyle kademeli şekilde normale dönüş tartışmaları da yoğunlaştı.

Mevcut karantina tedbirlerinin 13 Nisan'a kadar uzatıldığı ülkede, hükümetin, ni-

sanın ikinci yarısında tarımsal gıda, tıbbi malzeme, fabrika gibi üretim yapan tesislerinde asgari güvenlik önlemleriyle açılmasına izin verilmeyi planladığı, mayıs ayında da herkes için önlemlerin gevşetilmesinin söz konusu olacağı belirtiliyor.

Wuhan başardı karantina kaldırıldı

KOVID-19 salgını nedeniyle Çin'in Hubei eyaletinde Wuhan kentinde uygulanan karantina 76 gün sonra dün tamamen kaldırıldı.

Beijing-Hong Kong-Macao otoyolunun Wuhan kentinin batı kısmındaki bütün geçitlerinin dün gece 00.00'da açılmasının ardından, kentten ilk otomobilin çıkmasıyla birlikte Wuhan'da 76 gündür uygulanan karantina resmen sona erdi.

Öte yandan Xi'an'dan Guangzhou'ya K81 no'lu seferi yapan ve gece Wuhan kentine uğrayarak yolcu alan tren de kentten ayrılan ilk tren oldu. Demir yolu makamları tarafından açıklanan verilere göre, Wuhan'dan 276 tren seferinin yaklaşık 55 bin yolcuyla ülkenin diğer bölgelerine götürmesi bekleniyor.

Wuhan Tianhe Havalimanı'ndan dün sabah yapılan MU2527 no'lu uçak seferi de 48 yolcuyla Sanya kentine hareket ederek, Wuhan'dan kalkan ilk uçak seferi oldu.

Böylece Wuhan kentine kara yolu, hava yolu ve demir yolu kanallarıyla uygulanan karantina tamamen kaldırılmış oldu.

Kent sakinleri, Hubei eyaleti tarafından verilen ve sağlıklı olduklarını kanıtlayan "yeşil QR kod" ile kentten ayrılabilir.

SEFERLER TAMAMEN DURDURULMUŞTU

Kovid-19 salgınının ortaya çıktığı söylenen Wuhan kentinde karantina uygulaması 23 Ocak'ta başlamıştı. Kent içinde otobüs, metro ile feribot seferleri ve kentler arasında kara yolu, hava yolu ve demir yolu seferleri geçici olarak durdurulmuştu.

Wuhan'da salgının kontrolünde olumlu ilerlemeler kaydedilmesiyle de karantina mart

'Zaferi ilan edecekler'

Çin Halk Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosu Cui Wei konuyla ilgili Milliyet gazetesinde kaleme aldığı yazıda şu ifadeleri kullandı: "8 Nisan itibarıyla, Wuhan'daki tecrit tamamen kaldırılacak, 77 günlük ısrar ve direnç nihayet sonlanacak. İnancım ne yönde dersiniz, Yangtze Nehri yanında, Doğu Gölü kenarında, Sakura çiçekleri altında kahrman Wuhan halkı bu güzel bahar manzarasında, salgını yendiğini ve kazandığı zaferi tüm dünyaya ilan edecek."

ayın-

da yavaş

yavaş gevşetilmişti. 21 Mart'ta kent içinde bazı mağazalar ve süpermarketler açılmış, 25 Mart'ta kent içindeki 117 otobüs hattının işleyişine normale dönmüş, 28 Mart'ta birçok metro hattı yeniden hizmete girmiş ve kente demir yoluyla giriş tekrar başlatılmıştı.

Hubei Eyaleti Salgını Önleme ve Kontrol

Merkezi tarafından 24 Mart'ta yayımlanan duyuruda, Wuhan'da uygulanan karantinanın 8 Nisan itibarıyla kaldırılacağı açıklanmıştı.

ÖNLEMLERE DEVAM

Hubei Eyaleti Ulaştırma ve Taşımacılık Genel Müdürü Zhu Hanqiao, "Wuhan'da uygulanan karantinanın kaldırılmasıyla, bütün Hubei eyaletindeki ulaşım ve taşımacılık düzeni de normale döndü. Ancak karantinanın kaldırılması, salgına karşı alınan önlemlerin gevşetilmesi anlamına gelmiyor" diye konuştu.

Zhu, ithal vakaları önlemek ve yurt içinde salgının tekrar ortaya çıkmasını engellemek amacıyla, giriş ve çıkışlarda yeşil sağlık QR kodunun gösterilmesi, kişilerin ateşinin ölçülmesi, seyahat tesislerinin kapsamlı şekilde dezenfekte edilmesi gibi tedbirlerin sıkı bir şekilde uygulanacağını vurguladı.

İran'dan IMF'ye: Ayrımcılık yapmayın

İRAN Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, salgınla mücadele etmek için talep ettikleri 5 milyar dolarlık acil durum fonunu vermesi konusunda IMF'ye uyarıda bulundu. 'Ayrımcılık yapılmasını' çağrısında bulunan Ruhani, "Bu zor durumda görevlerini yerine getirmeler, dünya onları farklı bir şekilde yargılayacak" dedi.

Koronavirüs salgınından en çok etkilenen ülkelere biri olan İran'da Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, Uluslararası Para Fonu'na (IMF) yaptıkları 5 milyar dolarlık acil durum fonu çağrısını bir kez daha dile getirdi.

'DÜNYA ONLARI YARGILAR'

Devlet televizyonunda yayınlanan kabine toplantısında konuşan Ruhani, "Uluslararası kurumlara, görevlerini yerine getirmelerini çağırıyorum. Biz IMF'nin bir üyesiyiz" dedi.

'Ayrımcılığa' karşı uyarıda bulunan Ruhani, "Eğer borç verme konusunda İran'la diğer ülkeler arasında bir ayrımcılık yapılacaksa, bunu ne biz ne de dünya kamuoyu müsamaha gösterir. Bu zor durumda görevlerini yerine getirmeler, dünya onları farklı bir şekilde yargılayacak" ifadelerini kullandı.

Ruhani, ABD'nin uyguladığı yaptırımları da 'ekonomik ve medikal terörizm' olarak niteledi.

Salgına karşı mücadelede dijital yöntemler devrede

Koronavirüse karşı mücadelede ilk Çin’de uygulanan daha sonra diğer Asya ülkeleri ve Avrupa tarafından da benimsenen dijital yöntemler Türkiye’de de devreye sokuluyor. Sağlık Bakanı Koca ‘Hayat Eve Sığar’ adlı bir cep telefonu uygulaması geliştirildiğini bildirdi

BEYHAN YILDIRIM / BERLİN

SAGLIK Bakanı Fahrettin Koca, Kovid-19’a karşı savaşında Türkiye’nin de artık akıllı telefonlardan yararlanacağını açıkladı. Kovid-19 vakalarının tespit ve takip edilebilmesi için “Hayat Eve Sığar” adlı bir cep telefonu uygulaması geliştirildiğini bildirdi.

Bakan önümüzdeki günlerde kamuoyuna ayrıntılarıyla açıklanacağını ve birkaç gün sonra da devreye girmesinin hedeflendiğini söyledi. Modelin Türkiye’nin ihtiyacına karşılık vermesi bekleniyor. Türkiye’de de dijital olanakların devreye girmesi çok önemli bir gelişmedir.

Devlet-Millet işbirliğinde, Doğu Asya ülkelerinin kanıtlaştığı üzere, virüse karşı sağlık cephesindeki mücadelede - aşı bulunana kadar - hayatın kademeli olarak normalleşmesi için, birbirini tamamlayan 5 boyutlu bir plan kaçınılmaz olarak belirliyor: bütün boyutlarıyla teyakkuzda kalma zorunluluğu (a), sağlık hizmetlerinde ivedilikle kapasitelerin yükseltilmesi (b), testlerin azami yaygınlığı (c), maske takma zorunluluğu (d) ve dijital teknolojinin devreye girmesi (e).

En başta Çin olmak üzere, Doğu Asya ülkeleri günümüzde bütün dünyanın bildiği önlemleri almanın da ötesinde, dijital teknolojiden azami ölçüde yararlandılar. Başta Çin olmak üzere, yapay zekâ ve akıllı telefon alanlarında (5G), Batı ülkelerinden çok daha ileride olan bu ülkeler, salgının yayılmasını dizginlemeyi teknolojileri sayesinde de başardılar. Birçok gelişmede olduğu gibi, Türkiye’de Kovid-19 konusunda bu (teknik) olguları ilk **Aydınlık** gördü ve paylaştı (1).

Bu savaşında dijital teknolojinin belirleyici katkıları Çin’de yaşanan dostlarımız da telefon görüşmelerimizde teyit ettiler. Son olarak Science Dergisi, 31 Mart günü Oxford Üniversitesi’nden dijital teknolojinin temas takibindeki belirleyici katkılarını özetleyen bilim insanlarının bulgularını yayımladı. Makale, dünya çapında geniş yankı uyandırdı (2).

Dijital olanakları salgın nedeniyle fark eden ülkeler (İsrail, Almanya, Avusturya, Hindistan, ABD, İrlanda, İngiltere vs.) yaşanan bu olağanüstü süreçte, ivedilikle kendi milli modellerini geliştirmeye başladılar.

MERKEL HÜKÜMETİ’NDEN ABD ÖNLEMİ

Berlin’de haftalardır süren ve nisan ortası devreye gireceği açıklanan, Av-

rupa için kolektif bir akıllı telefon uygulaması ise özellikleriyle dikkat çekiyor (3). Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, İspanya, İsviçre ve İtalya’dan 130 bilim insanının hazırladığı bu yeni uygulamayı olabildiğince çok ülkenin kullanması amaçlanıyor. Özellikle Merkel Hükümeti, “ne kadar çok ülke kullanırsa, o kadar yararlı olacak” görüşünde. Geçici olarak, sadece Kovid-19 salgınına karşı tasarlanan bu uygulamanın Çin’de var olan ve ABD’de hazırlıkları devam eden akıllı telefon uygulamaları ile uyumlu olması planlanıyor. Uygulamanın altyapı çalışmaları Almanya-ABD gerginliği de yaşandı. CIA tarafından da finanse edilen ABD firması “Palantir” süreci katkıda bulunmak istedi. Ancak NSA Dinleme Skandalı’ndan mustarip Merkel Hükümeti, “Ne büyük veri analizleri hizmeti sunan Palantir şirketinin başvurusunu, ne de Google’ın ortak çalışma isteğini kabul etti.” Bu şirketlerle akıllı telefon uygulamasında ortak çalışma olmayacağını bizzat Almanya İçişleri Bakanlığı Basın Sözcüsünü yaptı (3 Nisan 2020). Yine **Aydınlık**’ın sorusu üzerine, “Avrupa için hazırlanan uygulamaya NSA veya başka bir üçüncü oluşumların gizlice sızması ve bilgiler toplaması mümkün değildir” yanıtını bizzat uygulamayı hazırlayan ekip verdi (**Aydınlık**, 2 Nisan 2020).

Berlin’de hazırlanan uygulamanın özellikleri nedeniyle, Avrupa dışından da, büyük devletlerden dahi, taleplerin olduğunu biliyoruz. **Aydınlık**’ta yayımlanan 2 Nisan tarihli yazımızda vurguladığımız gibi, konunun güvenlik boyutu incelendikten sonra, Türkiye de bu uygulamanın özellik-

lerini değerlendirebilir, eğer güvenlik kaygıları nedeniyle doğrudan bu kolektif uygulamayı değil de, kendi milli, bağımsız uygulamamızı tasarlayıp kullanmak istiyorsak (4).

BLUETOOTH FARK YARATILYOR

Bu model Singapur modelinden esinlendi; daha çok var olan Asya uygulamalarının bir sentezidir. Akıllı telefonlar ve bileğininize takabileceğiniz dijital saatlerdeki Bluetooth sinyalleri sayesinde tespit edilen Kovid-19 taşıyıcılarının izi sürülüyor, temas takibi yapılıyor. Taşıyıcının 14 günlük kuluçka döneminin de ötesinde son 21 günde kimlerle temas ettiği (ev, işyeri, toplu taşıma vb.) Bluetooth aracılığıyla tespit ediliyor. Sisteme kaydolmak ücretsizdir. Uygulamanın telefonlara yüklenmesi gönüllülük esasına dayanıyor. Her kullanıcının numarası geri planda 30 saniyede bir otomatik olarak güncellenerek, kullanıcıların anonim kalması sağlanıyor. Taşıyıcı ve temasları bilgilendiriliyor. Sağlık birimleri derhal testleri yapmak amacıyla devreye giriyor. Veriler güvenlik nedeniyle derhal siliniyor. Taşıyıcının temaslarına ise, “Test yaptır, 14 gün karantinaya gir” mesajı gönderiliyor ve tek tek takip ediliyor. Oxford Üniversitesi’nde yapılan araştırmaya göre, toplumun yüzde 60’ı eğer bu uygulamayı kullanırsa, salgına karşı savaşında önemli başarılar elde ediliyor. Ne kadar çok insan bu uygulamayı kullanırsa, o kadar çok güvende oluyorsunuz. Diğer ikinci katkısı ise, gereksiz devasa karantinaların önüne geçmesidir.

Bakan Koca’nın açıkladığı akıllı telefon uygulaması ancak Bluetooth

ile çalışır, olabildiğince çok insan tarafından kullanılırsa, Türkiye için çok yararlı olur.

Bluetooth ile çalışmasının yararı ise, GPS ile karşılaştırıldığında, sadece Bluetooth’un bir binada olan iki kişinin aynı odada olup olmadığını fark etme özelliğine sahip olmasıdır.

GPS sistemine göre, kişilerin sadece aynı binada olduğunu görebiliyorsunuz ama aynı odada mı, yoksa biri 2. katta, diğeri 9. katta mı, bunu GPS sinyalinin göremiyorsunuz. Bluetooth ise bu farkı görüyor. Bluetooth sayesinde, uygulamayı kullananlar iki metre yanından geçen taşıyıcı konusunda bilgilendiriliyor.

Bu telefon uygulamalarındaki amaç; temas takibidir - karantinaya uyulması vb. diğer hedefler ikincildir. Şu an temas takibi, akıllı telefon uygulamasının olmadığı yerlerde, “röportaj” ile tespit ediliyor. Bu da sadece 4-5 bin vaka sayısından sonra mümkün değildir. Taşıyıcılar, son 14 günde kimlerle temasta olduğunu sağlık birimlerine bildirmek zorundalar. Dijital teknoloji sayesinde ise temas takibi otomatik bağlanıyor. Burada da Bluetooth, GPS’e göre büyük avantajlar sağlıyor.

Hayatın kademeli olarak normale dönmeye için dijital teknolojinin devreye girmesi kaçınılmazdır.

DİPNOTLAR

1) “Çin’de koronavirüse karşı mücadelede cep telefonlarının rolü”, *Aydınlık*, 23.3.2020.

2) <https://science.sciencemag.org/content/early/2020/03/30/science.abb6936f>

3) www.pepp-pt.org

4) “Salgına karşı akıllı telefon planı”, *Aydınlık*, 2.4.2020.

Akıllı telefonla takip

FRANSIZ hükümetinin yeni tip koronavirüsle (Kovid-19) mücadele kapsamında, insanları akıllı telefon uygulaması üzerinden takip etmeyi planladığı belirtildi.

Fransa’da Dijital İşlerden Sorumlu Devlet Bakanı Cedric O, Le Monde gazetesine verdiği demeçte, hükümetin hayata geçirmeye karar verdiği “StopCovid” projesi kapsamında, akıllı telefonlar için bir uygulama geliştirileceğini, böylece insanların dijital olarak takip edileceğini ve bu kişinin temasa geçtiği kişilerin tespit edilebileceğini bildirdi.

Söz konusu uygulamanın herkes için zorunlu olmayacağını ve isteyen kişilerin cep telefonlarına yükleyeceğini dile getiren Bakan, uygulamanın nasıl çalışacağına ilişkin şu bilgileri paylaştı:

“İki kişi belirli bir süre bir arada yakın mesafede olduğu zaman, birinin cep telefonu söz konusu uygulama sayesinde diğerininin referanslarını kaydediyor. Daha sonra iki kişiden birinin Kovid-19 testi pozitif çıkması durumunda diğerine otomatik

olarak bilgi ulaşıyor. Bu uygulama geçmiş günlerde temasa geçtiğini kişilerin içerisinde Kovid-19 testi pozitif çıkanlar hakkında bilgi veriyor.”

TARTIŞMA YARATTI

Bakan, bu uygulamanın Bluetooth teknolojisi ile çalışacağını belirterek, “Bu teknoloji Almanya, Fransa ve İsviçre tarafından yürütülen Avrupa projesinin merkezinde yer alıyor” ifadesini kullandı.

Uygulamanın, kullanıcıların çoğrafi konumunu değil kullanıcıların temasa geçtiği kişileri tespit edeceğini anlatan O, bunun geliştirilmesi için çalışmaların başladığını ancak ne zaman hayata geçebileceğinin henüz belli olmadığını söyledi.

O, muhalefet partilerinden ve iktidardaki parti Cumhuriyet Yürüyüşü Hareketinden (LREM) bazı milletvekillerin, insanların özgürlüklerini kısıtlanacağı gerekçesiyle bu uygulamaya karşı çıktığını ancak böyle bir durumun söz konusu olmadığını dile getirdi.

Hollanda da o uygulamaya geçiyor

HOLLANDA hükümeti, yeni tip koronavirüsle (Kovid-19) mücadele kapsamında, insanları ve temasa geçtikleri kişileri dijital olarak takip edebilecekleri akıllı telefonlarda kullanılabilecek bir uygulamayı hayata geçirmeye hazırladıklarını duyurdu. Hollanda Başbakanı Mark Rutte ve Sağlık Bakanı Hugo de Jonge, önceki akşam düzenledikleri görüntülü basın toplantısıyla yeni tip koronavirüse ilişkin açıklamalarda bulundu. Rutte, söz konusu uygulamanın Kovid-19 taşıyan kişilerin takip edilmesini sağlayarak virüsün yay-

ılmasını engelleyeceğini ve bu sayede daha sıkı karantina şartlarına gerek kalmayacağını dile getirdi.

Uygulamanın Bluetooth teknolojisiyle çalışacağını, daha önce Kovid-19’a yakalanmış kişilere yaklaşıldığında uyarı vereceğini söyleyen Rutte, hastalık belirtileri taşıyanların da uygulama üzerinden doktorlara ulaşabileceğini anlattı.

Sağlık Bakanı Hugo de Jonge, uygulamanın herkes için zorunlu olup olmayacağına ilişkin soruya, “Uygulamayı ne kadar fazla kişi indirirse o kadar iyi olur” yanıtını verdi.

12 BATILI DÜŞÜNÜRDEN ORTAK GÖRÜŞ:

ABD Dış politikasına yön veren Foreign Policy dergisinde, 20 Mart 2020 tarihinde yayımlanan, 12 düşünürün yorumlarıyla koronavirüs sonrası dünyanın analizi edildiği makalenin ikinci kısmını değerlendirmenize sunuyoruz.

JOSEPH S. NYE, JR.: ABD YENİ DÜNYAYI ANLAMIYOR

2017’de ABD Başkanı Donald Trump, büyük güç kapışmasına odaklanan yeni ulusal güvenlik stratejisini açıkladı. Kovid-19 bu stratejinin yetersiz olduğunu gösteriyor. Amerika Birleşik Devletleri büyük bir güç olarak hüküm sürse bile, tek başına hareket ederek güvenliğini koruyamaz. Richard Danzig’in 2018’de sorunu özetlediği gibi:

“Yirmi birinci yüzyıl teknolojileri sadece dağıtımında değil, aynı zamanda sonuçlarında da küresel. Patojenler, yapay zekâ sistemleri, bilgisayar virüsleri ve başkalarının yanlışlıkla serbest bırakabileceği radyasyon onlar kadar bizim de sorunumuz olabilir. Kabul edilen raporlama sistemleri, paylaşılan kontroller, ortak acil durum planları, kuralları ve anlaşmalar, sayısız karşılıklı riskimizi hafifletmek için yaşama geçirilmelidir.”

Kovid-19 ve iklim değişikliği gibi ulusötesi tehditler açısından Amerika’nın, diğer ülkeler üzerinde iktidar kurmasını tasarlamak yeterli değildir. Başarının anahtarı, diğerleriyle birlikte iktidarı da öğrenmektir. Her ülke kendi ulusal çıkarlarını öne koyar; önemli soru, bu çıkarın ne kadar geniş veya dar bir şekilde tanımlandığıdır. Kovid-19, stratejimizi bu yeni dünyaya göre ayarlamayı başaramadığımızı gösteriyor.

JOHN AL ALLENLEN: EKONOMİNİN KÜRESELLİĞİ AZALACAK

Her zaman olduğu gibi tarih, Kovid-19 krizinin “galipleri” tarafından yazılacak. Her ulus ve giderek her birey, bu hastalığın toplumsal gerginliğini yeni ve sarsıcı yollarla yaşıyor. Kaçınılmaz olarak özgün politik ve ekonomik sistemleri yanında kendi halk sağlığı sistemine sahip olan ülkeler, daha yıkıcı sonuçlara maruz kalan ülkelere kıyasla başarılı olduklarını ileri sürecektir. Bu kimileri açısından demokrasî, çok taraflılık ve evrensel sağlık hizmetlerinin büyük ve kesin zaferi anlamına gelecektir. Diğerlerine göreysen kararlı, otoriter yönetimin “yararlarını” göstermiş olacaktır.

Her iki durumda da bu krizin uluslararası güç yapısını nasıl değiştirebileceğine dair ancak tahminlerde bulunulabilir. Kovid-19, ekonomik faaliyeti bastırmaya ve ülkeler arasındaki gerginliği artırmaya devam edecektir. Uzun vadede salgın, özellikle işletmeler kapanırsa ve bireyler işgücü piyasasından dışlanırsa, küresel ekonominin üretken yeterliğini önemli ölçüde azaltacaktır. Bu yer değiştirme riski, özellikle gelişmekte olan ülkeler ve ekonomik açıdan savunmasız işçilerin büyük paya sahip olduğu ülkeler için çok yüksektir. Uluslararası sistem de büyük bir baskı altında olacak ve bu da ülkeler içinde ve arasında istikrarsızlık ve yaygın çatışmalara yol açacaktır.

LAURIE GARRETT: VIRÜS SİSTEME DE BULAŞTI

Dünya mali ve ekonomik sistemi, temelde, küresel arz zincirlerinin ve dağıtım ağlarının

kopmasına karşı derinden savunmasız olduğunu göstermesiyle sarsılmıştır. Bu nedenle koronavirüs salgını sadece uzun süreli ekonomik etkilere sahip olmakla kalmayacak, aynı zamanda daha köklü bir değişime yol açacaktır. Küreselleşme, şirketlerin tüm dünyada üretim ve depolama maliyetlerini en aza indirerek tam zamanında ürünlerini arz etmeleri olanağını verdi. Raflarda birkaç günden fazla bekleyen stoklar piyasa başarısızlığı sayıldı. Arz, küresel düzeyde sağlanmalı, dikkatlice nakledilmeli, tüm bunlar eşgüdüm içinde olmalıydı. Kovid-19, patojenlerin sadece insanlara değil, tam zamanında sistemine de bulaşabileceğini gösterdi.

Dünyanın Şubat ayından bu yana yaşadığı mali kayıplarının ölçeği göz önüne alındığında şirketlerin, tam-zamanında modelyle yer küreye dağılmış üretim süreçlerinden bu salgınla birlikte çekinceye düşmesi oldukça olasıdır. Sonuç, küresel kapitalizmde, arz zincirlerinin eve yaklaştığı ve gelecekteki bozulmalara karşı korunmak için işten çıkarmalarla dolu dramatik yeni bir aşama olabilir. Bu, şirketlerin yakın vadeli kârlarını azaltabilir, ancak tüm sistemi daha esnek hale getirebilir.

RICHARD N. HAASS: HALK SAĞLIĞI GÜÇLENECEK

Kalıcı hiç de sevdiğim bir sözcük olmasa da, koronavirüs krizinin, en azından birkaç yıl boyunca çoğu hükümetin işi dönmesine, sınırların değil de kendilerinin ötesinde neler olduğuna odaklanmalarına yol açacağını düşü-

nüyorum. Arz zinciri açığın ve kaynakların ülke için kullanılmasyla krizin ekonomik sonuçlarının üstesinden gelme gereksinimine bakarak kendine yetme (ve sonuçta ayrışma) seçimine doğru bir hamle; büyük ölçekli göçe daha fazla mu-

halefet ve bölgesel ya da küresel sorunların (iklim değişikliği dâhil) çözümüne dair daha az çaba harcanmasını bekliyorum.

Çok sayıda ülkenin krizin yaralarını sarmakta güçlüklerle karşılaşmasını beklediğim için devlet zafiyeti ve başarısız devletler dünyada daha da yaygın olacaktır. Kriz muhtemelen Çin-Amerikan ilişkilerinde süregelen bozulmaya ve Avrupa bütünleşmesinde zayıflamaya katkıda bulunacaktır. Bardağın dolu tarafındaysa küresel halk sağlığı yönetişiminin mütevazı bir şekilde güçlenmesini görmeliyiz. Ancak toplamda, küreselleşmeden kaynaklanan bir kriz, dünyanın bununla başa çıkma istekliliğini ve yeteneğini artırmayacak, azaltacaktır.

KORI SCHAKE: ABD ARTIK ULUSLARARASI LİDER DEĞİL

Amerika Birleşik Devletleri, hükümetinin dar tekel çıkarıcılığı ve bozguncu beceriksizliği nedeniyle artık uluslararası lider olarak görülmeyecek. Bu salgının küresel etkileri, uluslararası örgütlerin daha fazla ve daha erken bilgi sağlamasıyla büyük ölçüde azalmış olabilir, bu da, hükümetlere kaynakları en çok ihtiyaç duydukları yere göre hazırlamak ve yönlendirmek için zaman verildi. Bu, Amerika Bir-

leşik Devletleri’nin düzenleyebileceği, kendi yararını gözetirken yalnızca kendi yararını gözetmediğini gösterebileceği bir fırsattı. Washington liderlik sınavını geçemedi ve dünya bunun için daha beter.

NICHOLAS BURNS: BRÜKSEL DEĞİL HÜKÜMETLER GÜÇLENECEK

Kovid-19 salgını bu yüzyılın en büyük küresel krizidir. Derinliği ve ölçeği çok büyüktür. Halk sağlığı krizi, dünyadaki 7,8 milyar insanın her birini tehdit ediyor. Mali ve ekonomik krizin etkisi 2008-2009 büyük durgunluğunun etkisini aşabilir. Her bir kriz, kendi başına bildiğimiz gibi uluslararası sistemi ve güç dengesini kalıcı olarak değiştiren bir sismik şoka yol açabilir.

Bugüne kadar uluslararası işbirliği yetersiz kaldı. Dünyanın en güçlü ülkeleri olan Amerika Birleşik Devletleri ve Çin, krizden hangisinin sorumlu olduğunu ve daha etkili bir şekilde yol açtığını dillendirme savaşını bir kenara bırakmazsa, her iki ülkenin güvenirliliği önemli ölçüde azalabilir. Avrupa Birliği, 500 milyon vatandaşına daha hedefli yardım sağlayamazsa, ulusal hükümetler gelecekte Brüksel’den daha güçlü olabilir. Amerika Birleşik Devletleri’nde en çok tehlikede olan şey, federal hükümetin krizi durdurmak için etkili önlemler sağlama yeteneğidir. Bununla birlikte, her ülkede insanların — doktorların, hemşirelerin, siyasilere ve esneklik, etkinlik ve liderlik gösteren sıradan vatandaşları — sahip olduğu manevi gücün örnekleri vardır. Bu, dünyadaki erkek ve kadınların bu olağanüstü güçlüğü galebe çalacağına dair umutları yeşertmektedir.

Güreşte koronavirüs ertelemesi

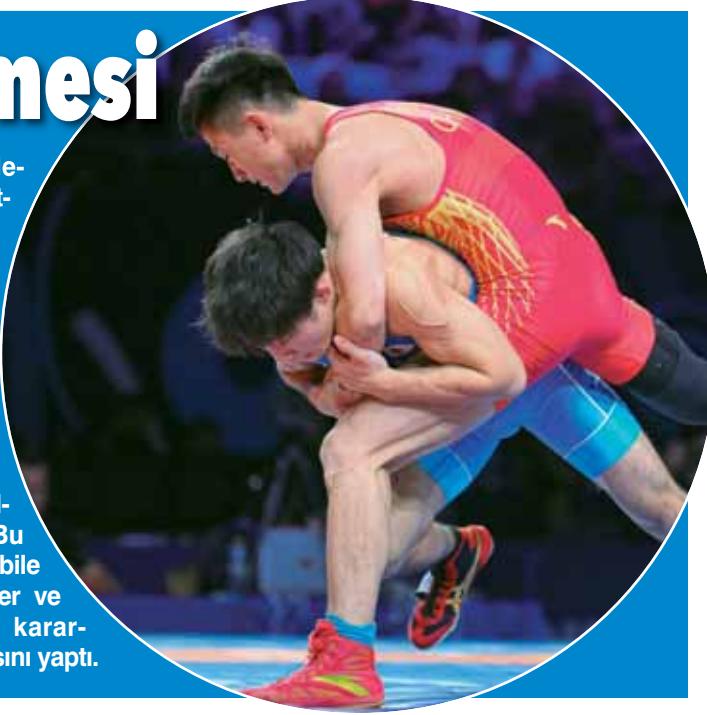
DÜNYA Güreş Birliği (UWW), yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle 30 Haziran'a kadar planlanan tüm uluslararası şampiyona ve turnuvaları ertelediğini açıkladı. Türkiye Güreş Federasyonundan alınan bilgiye göre, telekonferans sistemiyle toplanan UWW, 2020 Tokyo Olimpiyatları'nın ertelenmesinin ardından akıbeti merak edilen olimpiyat elemeleri için de kararını duyurdu.

YENİ PROGRAMDA GÖRÜŞ BİRLİĞİ SAĞLANDI

Buna göre, mart ayında Macaristan'da yapılması planlanan Avrupa ve nisan ayı sonunda Bulgaristan'da

düzenleneceği açıklanan dünya kalifikasyon organizasyonları, 2021 yılında aynı ülkelerde ve aynı aylarda yapılacak. UWW Başkanı Nenad Lalovic, yeni programla ilgili bilgi vererek, "Takvimimizi IOC ve Tokyo 2020 için planlamak zorundayız. Ayrıca ev sahibi şehirler ve ilgili ulusal federasyonlarla çalışmalarımıza devam etmenin önemli olduğunu görüyoruz. İlgili organizatörler, teknik komisyon ve spor departmanları ile görüştüğümüzden sonra, UWW olarak 30 Haziran 2020'den önce planlanan tüm uluslararası turnuva ve şampiyonaların ertelenmesi konusunda karar birliğine vardık" ifadelerini kullandı.

Lalovic, ulusal federasyonlara da ulusal etkinliklerin iptal edilmesi çağrısında bulunarak, "2020 takviminin geri kalanı, Kovid-19 salgınının durumuna göre ayarlanacak. UWW olağan kongresinin 6 Eylül'de Belgrad'daki Gençler Dünya Şampiyonası öncesinde yapılması planlanmıştır. Bu şampiyona iptal olsa bile kongrenin belirtilen yer ve tarihte yapılması kararlaştırılmıştır" açıklamasını yaptı.

Koronavirüs salgını dolayısıyla askıya alınan basketbol liglerinin kaderi 30 Nisan'da belli olacak. Türkiye Basketbol Federasyonu, kararını Sağlık Bakanlığı ile istişare ederek verecek

KARAR TARİHİ: 30 NİSAN

TÜRKİYE Basketbol Federasyonu (TBF), kulüplerin mali denetim ve lisans talimatında belirlenen yükümlülüklerinin bir ay ertelendiğini, basketbolcu ve antrenör sözleşmelerinin ise sezon sonuna kadar uzatılması ile ilgili mevzuat değişikliği hazırlıklarının tamamlandığını açıkladı. TBF'den yapılan açıklamada, tüm dünyayı etkisi altına alan yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını tedbirleri kapsamında, profesyonel basketbol liglerinin 19 Mart'tan itibaren ertelenmesi kararı alındığı hatırlatıldı.

KULÜPLERİN YÜKÜMLÜLÜKLERİNE BİR AY ERTELEME

Salgına dair sürecin Koronavirüs Bilim Kurulu ve ilgili bakanlıklar ile eşgüdüm içerisinde yakından takip edildiği belirtilen açıklamada, şu ifadeler yer verildi: "Bu dönemde sporumuzun en önemli paydaşı olan kulüplerimizle yakın bir işbirliği yaparak, onların görüş ve beklentilerini de hassasiyetle dikkate almakta. Federasyonumuz, sağlıklı bir süreçte geçildiğinde uygulamaya koymak üzere tüm olasılıkları değerlendirmekte ve gerekli tedbirleri hazır tutmaktadır. "Kulüplerin, mali denetim ve lisans talimatında nisan ayının son günü olarak belirlenen yükümlülüklerinin mayıs ayının sonuna ertelenmesi, basketbolcu ve antrenör sözleşmelerinin ise sezon sonuna kadar uzatılması ile ilgili mevzuat değişikliği hazırlıklarının tamamlandığını açıkladı. TBF'den yapılan açıklamada, tüm dünyayı etkisi altına alan yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını tedbirleri kapsamında, profesyonel basketbol liglerinin 19 Mart'tan itibaren ertelenmesi kararı alındığı hatırlatıldı.

leşmelerinin ise sezon sonuna kadar uzatılması ile ilgili mevzuat değişikliği hazırlıkları federasyonumuzca tamamlanmış bulunmaktadır."

ÖNCELİK SEZONUN TAMAMLANMASI YÖNÜNDE

Açıklamada, profesyonel liglerin ve altyapı müsabakalarının en yakın zamanda başlamasının hedeflendiği vurgulanarak şunlar kaydedildi: "Ancak bunun gerçekleşebilmesi için insan sağlığını tehdit eden şartların ortadan kalkması gerekmektedir. İçinden geçmekte olduğumuz süreç ile ilgili TBF olarak en önem verdiğimiz husus, tüm paydaşlarımızın sağlıklı şartlar içerisinde müsabakalarına devamını gözetmektir.

"Kulüplerimizin, basketbolcularımızın ve basketbol dünyamızın tüm paydaşlarının, sportif ilişkiler ve sözleşme durumları ile ilgili anlayış olmalarını beklediğimiz bu dönemi, 30 Nisan 2020 tarihine kadar takip etmeyi sürdüreceğiz, belirtilen tarihte, devlet kurumlarımızın kararları ve kulüplerimizin de taleplerini dikkate alarak durumu yeniden değerlendireceğiz. Türkiye Basketbol Federasyonu olarak, özlenen ve kaliteli basketbol ile tekrar sahalarda buluşabilmek için bu süreci hep beraber atlatacağımıza inanıyor, tüm halkımızı uyarılar süresince evde kalmaya davet ediyoruz."

FIBA yol haritasını belirledi

TÜM dünyada yayılım gösteren yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle Basketbol Şampiyonlar Ligi organizasyonunu eylül-ekim aylarına erteleyen FIBA, Avrupa Kupası, Kadınlar Avrupa Ligi ve Kadınlar Avrupa Kupası organizasyonlarında da aynı yolu izleyeceğini duyurdu.

Video konferans yöntemiyle bir toplantı gerçekleştiren FIBA, söz konusu görüşmenin ardından yaptığı açıklamada, FIBA Avrupa Kupası, Kadınlar Avrupa Ligi ve Kadınlar Avrupa Kupası organizasyonlarının eylül veya ekim ayında tamamlanacağını ifade etti. FIBA, Avrupa Kupası'nın 4'lü Final statüsü ile oynanacağını; Kadınlar Avrupa Ligi ile Kadınlar Avrupa Kupası'nın da 8'li Final şeklinde yapılacağını duyurdu. Tüm bu organizasyonların, eylül ya da ekim aylarında tek bir ülkede oynanacağı da vurgulandı.

FIBA'nın toplantıda aldığı önemli kararlarından bir diğeri, kulüplerin ve ülkelerin finans durumlarıyla alakalı oldu. FIBA, katılımcı ülkelerin ve kulüplerin mağduriyet yaşamaması adına, normalde ödenecek olan katılım ücretlerinin hiçbir kesiniye uğramaksızın ödeneceğini de açıkladı. FIBA'nın mayıs ayında bir toplantı daha yaparak 2019-2020 sezonu kararlarıyla ilgili son durumu açıklaması bekleniyor.

Yaşar ARSLAN

yasararslan40@yahoo.com.tr

Kriz sonrası spor

İÇİNDE bulunduğumuz koronavirüs salgını kaynaklı kriz, bundan önceki salgınlar gibi ülkemizi er ya da geç terk edecek. Bunun başka şansı yok. O gün geldiğinde hepimiz, korku dolu kabusların ardından endişelerimize son vereceğiz ve "Allah'a şükür" diyerek derin bir nefes alacağız. O günden sonra, insanlarımıza hastalık ve ölüm getiren koronavirüsün son sayfasını kapatınca, önümüze spor ve bilhassa futbol ağırlıklı yeni, yeni olduğu kadar da mutluluk getirecek bir spor sayfası açılacak mı?

Spor kulüplerimizin transfer politikaları nasıl olacak? Kulüplerimiz, itibar kaybı ve finansal problemler yaşamamak için futbolcu satışı konusunda nasıl bir politika izleyecek? Kulüp yönetimlerimizde bu gereklilik doğrultusunda bir felsefe olacak mı? Öte yandan, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Türkiye Futbol Federasyonunun özellikle kulüp futbolu hakkında alınacak kararları ve getirecekleri kuralları kulüp yönetimleri nasıl algılayacak, nasıl uygulayacak?

GÜNÜ MÜ KURTARACAĞIZ GELECEĞİ Mİ?

Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Türkiye Futbol Federasyonunun kulüplerimiz ile iletişimlerinde, kural ve kararlar otuz senedir süregeldiği gibi günü kurtarmak için mi alınacak? Yani futbolumuzda daha önce olan bitenlerin gelişigüzel bir kopyası mı yaşanacak, yoksa ileriye döntük iyi bir çalışma ile mantıklı ve kulüp futbolumuzda başımızın yolunu açacak kural ve kararları mı tanışacağız? Nihayetinde, olası çelişkilere karşı bakanlık ve federasyonun kulüplere karşı tutumu ne olacak?

Şu anda her ne kadar stresli bir dönemden geçiyor olsak da, yakın bir zaman dilimi içerisinde sporumuzun tekrar Türkiye'mize yeni renkler getirmesini ve ülkemize hayat vermesini bekleyeceğiz, bu yönde umutlanacağız. İleriye döntük projeler için de kollarımızı sıvamamız gerekecek.

Lütfen dersimize çok iyi çalışalım... Sağlıcakla kalınız.

Mourinho günah çıkardı

İNGİLTERE'de yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle getirilen tedbirlere uymayıp oyuncularıyla bir parkta antrenman yaparken görüntülenen Jose Mourinho, devletin getirdiği kurallara uymadığını kabul etti. İngiltere Premier Lig ekiplerinden Tottenham'ın teknik direktörlüğünü yapan Mourinho, hatasını kabul etti ve oyuncularıyla bu süreçte antrenman yapmasının çok yanlış olduğunu dile getirdi.

'ÜZERİMİZE DÜŞENİ YAPMAK ZORUNDAYIZ'

İngiliz basınına konuşan Portekizli teknik adam "Davranışlarımızın devlet protokolü ile uyumlu olmadığını kabul ediyorum. Sadece ailemizle temas etmiyoruz" ifadelerini kullandı. Hükümetin tavsiyelerine herkesin uyması gerektiğini vurgulayan Mourinho, "Kahraman sağlık çalışanlarını desteklemek ve hayat kurtarmak için hepimiz üzerimize düşeni yapmak zorundayız" görüşünü belirtti. Mourinho, Davinson Sanchez, Tanguy Ndombéle ve Ryan Sessegnon ile Londra'da bulunan bir parkta antrenman yaparken görüntülenmişti.

Çapa: Üretmek zorundayız

KASIMPAŞA Teknik Direktörü Fuat Çapa, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınının oluşturduğu şartlar nedeniyle Türk futboluna yön verecek yeni bir süreç girilmesi gerektiğini söyledi. Süper Lig ekibinin 51 yaşındaki teknik direktörü, yaptığı açıklamada, koronavirüs tedbirleri kapsamında liglere rilen arayı verimli geçirdiklerini ve tüm yabancı oyuncularının da Türkiye'de kaldığını belirtti.

Türk futbolunun yapılması için bu sürecin doğru değerlendirilmesi gerektiğini söyleyen Çapa, şunları kaydetti: "Gençlik ve Spor Bakanımız Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun mesajlarını uygulayacak kulüpler Türk futbolunu domine edecek. Bu süreçte kulüplerin ekonomik sıkıntıları artacak, üretmek zorunda kalacaklardır. Üretirsiz Avrupa ile mesafeyi kısa tutarsınız. Türkiye'de 'benim' değil de 'bizim' düşüncesiyle bilgilerimizi paylaşırsak Türk futboluna çok şey katanız."

Karantinadan İstanbul'a

ÜLKEMİZİN yeni tip koronavirüsle (Kovid-19) mücadele tedbirleri kapsamında İtalya ile uçuşları sonlandırmasının ardından Türkiye'ye getirilen ve Samsun'da 14 günlük karantina süresini tamamlayan bedensel engelli milli basketbolcu Selin Şahin, Gençlik ve Spor Ba-

kanlığının kendisine tahsis ettiği özel otobüsle İstanbul'daki ailesinin yanına gitti.

BAKANLIĞIN GİRİŞİMLİ SAMSUN'DAN AYRILDI

İtalya'nın Reggio Calabria takımında oynayan ve koronavirüs salgını nedeniyle

25 Mart'ta Roma'dan Türk Hava Yolları ile Samsun'a getirilerek Münevver Ayaşlı Yurdu'na yerleştirilen milli sporunun karantina süresi sona erdi. Milli oyuncu, Gençlik ve Spor Bakanlığının kendisine tahsis ettiği özel otobüsle İstanbul'a gitti.

Selin Şahin, Samsun'da karantina sürecinin çok keyifli geçtiğini ifade ederek, "Yetkililer bizimle çok ilgilendi. Herkes çok teşekkür ediyoruz. İstanbul'daki ailemin yanına ulaşma gitmeyi planlıyordum, Sayın Valimiz ve Gençlik ve Spor İl Müdürümüz ile bu yönde karar almıştık. Ama uçuşlar iptal oldu. Normal otobüsler merdivenli olduğu için sıkıntı yaşayacağım için asansörlü otobüs ayarladılar" dedi.

'SAĞLIĞIMIZ İÇİN EVDE KALALIM'

Başarılı basketbolcu, ülkemize gelmeden önce İtalya'da da karantina altında olduğuna işaret ederek şunları kaydetti: "İtalya'dan Türkiye'ye geldikten sonra

da 14 gün karantina altına alındık. İstanbul'da evimdeyken de karantina süreci yine devam edecek. Bütün toplum ve kendi sağlığımız için evde kalamam, bu süreci en iyi şekilde atlattırmaya çalışalım."

Gençlik ve Spor Müdürü İsmail Hakkı Kasapoğlu da milli sporcu ile ilgili açıklamalarda bulundu. Selin Şahin'in özel durumu nedeniyle kendisini uçakla göndermeyi planladıklarını ancak seferlerin iptal edildiğini hatırlatan Kasapoğlu, şunları dile getirdi: "Sporcumuzun normal otobüsle gitmesi zordu. Gençlik ve Spor Bakanımız sporcumuzun durumunu öğrendikten sonra bize talimat verdi. Müdürlüğümüz bünyesinde engelli otobüsü vardı. Bu otobüste engelli sporcularımızın ihtiyaçlarının görülebilmesi için asansör mevcut. O otobüsü biz milli sporcumuzu İstanbul'daki ailesinin yanına götürmesi için tahsis ettik. Bakanımızın, Selin için o otobüsü tahsis etmesi sporcumuzu mutlu etti."